Makói Roma Nemzetiségi Önkormányzat
E l n ö k é t ő l
6900 Makó, Széchenyi tér 22.

Iktatószám:1/722 -1/2017/I.
Tárgy: A helyi esélyegyenlőségi program felülvizsgálatával kapcsolatos javaslattételi lehetőség
Ügyintéző: dr. Ákosi Ádám Gábor
Melléklet: 3 db

Makói Roma Nemzetiségi Önkormányzat
M A K Ó

Tisztelt Képviselő-testület!

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőségi program előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebktv.) 31. § (1) bekezdése értelmében **minden települési önkormányzat ötévente öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogad el.** Makó Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja (továbbiakban: HEP) 2013. évben készült el.

Az Ebktv. 31. § (4) bekezdése szerint **a helyi esélyegyenlőségi program időarányos megvalósulását, illetve a (2) bekezdésben meghatározott helyzet esetleges megváltozását kétévente át kell tekinteni, az áttekintés alapján, szükség esetén a helyi esélyegyenlőségi programot felül kell vizsgálni, illetve a helyzetelemzést és az intézkedési tervet az új helyzetnek megfelelően kell módosítani.**

A helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet 6. § (1) bekezdése szerint a települési önkormányzat vizsgálja felül a helyi esélyegyenlőségi programot. Ugyanezen jogszabály 6. § (3) bekezdése kimondja, hogy ha a felülvizsgálat alapján szükséges, a települési önkormányzat **módosítja** a helyi esélyegyenlőségi programot, vagy új helyi esélyegyenlőségi programot fogad el.

A HEP felülvizsgálata során az abban partnerként megjelenő intézmények működnek közre, melyek a következők: Makói Rendőrkapitányság, CSMKH MJ. Foglakoztatási Osztály, Makói Egyesített Népjóléti Intézmény, József Attila Könyvtár és Múzeum, KLIK - makói tankerület, CSMEK Hódmezővásárhely-Makó makói telephelye, nyugdíjas klubok.

A Makói Roma Nemzetiségi Önkormányzat Makó Város Polgármesterétől felkérést kapott arra, hogy tekintse át a 2015. évi Helyi Esélyegyenlőségi Program felülvizsgálati jegyzőkönyvét és a 2017. évi aktuális felülvizsgálat kapcsán releváns észrevételeit, javaslatait **2017. június 22. napjáig tegye meg.**

Az HEP felülvizsgálat a partner intézményektől érkezett anyagok és a Makói Roma Kisebbségi Önkormányzat esetleges javaslatai alapján fog elkészülni, mely elkészülte után ismét a testületünk elé fog kerülni véleményezésre.

Tisztelt Képviselő-testület!

Fenti alapján kérem Önöket az alábbi határozati javaslat elfogadására!

H A T Á R O Z A T I J A V A S L A T

A Makói Roma Nemzetiségi Önkormányzat Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Program 2017. évi felülvizsgálatához előzetes javaslattal nem kíván élni.

Határidő: 2017. június 22.
Felelős: Gilingerné Ráday Krisztina elnök

Határozatról értesítést kap:

Gilingerné Ráday Krisztina elnök
Dömötör József elnök-helyettes
Gyémánt Mihály képviselő
Makó Város polgármestere
Makói Polgármesteri Hivatal Jegyzői Iroda Hatósági Csoport
Irattár

Makó, 2017. június 19.

Gilingerné Ráday Krisztina sk.
elnök

MAKÓI ROMA NEMZETISÉGI ÖNKORMÁNYZAT 2. MAKÓ

MAKÓ VÁROS POLGÁRMESTERÉTŐL

Ikt.sz.: 1/682-1/2017/I.

Tárgy: Tájékoztatás a HEP felülvizsgálatáról

Üi.: Gila Noémi

Gilingerné Ráday Krisztina
elnök asszony
Makói Roma Nemzetiségi Önkormányzat

Tisztelt Elnök Asszony!

Az idei évben Makó Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának második felülvizsgálata aktuálissá vált, melynek intézkedési tervében célcsoportként a mélyszegénységben élők és romák is szerepelnek.

A jelenlegi felülvizsgálat célja a 2015-ben, az első felülvizsgálat során megfogalmazott tervek megvalósulásának nyomon követése, illetve annak megítélése, hogy egy-egy intézkedés lezárható – e, illetve szüksége-e módosítani azt.

Felhívom szíves figyelmét arra, hogy a **települési önkormányzat az államháztartás alrendszereiből, az európai uniós forrásokból**, illetve a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó, egyedi döntés alapján nyújtott, **pályázati úton odaítélt támogatásban csak akkor részesülhet**, ha az Ebktv. rendelkezéseinek megfelelő, **hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal rendelkezik.**

A Makói Roma Nemzetiségi Önkormányzatot érintő intézkedések a következők:

Mélyszegénységben élők és romák célcsoport:

- Munkanélküliek foglalkoztatásának javítása
- Egészségesebb város

Az említett intézkedésekben partnerként szerepel az Egyesített Népjóléti Intézmény, a CSMKH Makói Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály és a CSMEK Makói Tagintézménye. A felsorolt intézményeket megkeressük, és beszámolót kérünk az említett intézkedési tervek megvalósulásának nyomon követése céljából.

H-6900 MAKÓ, SZÉCHENYI TÉR 22.
TEL+36-62-511-810, FAX: +36-62-511801, POLGARMESTER@MAKO.HU

Kérem, hogy legyen szíves áttekinteni a mellékletben csatolt *2015. évi Helyi Esélyegyenlőségi Program Felülvizsgálati Jegyzőkönyve* Önök számára releváns részeit és meglátásait, javaslatait megküldeni 2017. június 22-ig az alábbi email címre: gila.noemi@mako.hu

Makó, 2017. június 12.

Segítő közreműködését megköszönve, tisztelettel:

Farkas Éva Erzsébet

polgármester

H–6900 MAKÓ, SZÉCHENYI TÉR 22.
TEL+36-62-511-810, FAX: +36-62-511801, POLGARMESTER@MAKO.HU

J E G Y Z Ő K Ö N Y V
a Helyi
Esélyegyenlőségi
Program Felülvizsgálatáról

Makó Város Önkormányzata

2015.

Türr István Képző és Kutató Intézet
Cím: 1054 Budapest, Széchenyi u. 14.
Telefon:06-1-882-3454
email: ugyfelszolgalat@tkki.hu
web: www.tkki.hu
Felnőttképzési nyilvántartási szám: 01-0790-04
Intézményi akkreditációs lajstromszám: AL 0008

MAGYARORSZÁG MEGÚJUL
MAGYARY PROGRAM
A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Tartalom

1. Bevezetés 3
2. A felülvizsgálat indoka és menete 4
3. A jogszabályi háttér változása 5
4. Stratégiai környezet változása 9
   a) Nemzetközi színtéren 9
   b) Helyi színtéren 11
5. Demográfiai mutatók 14
6. Intézkedési terv (HEP IT) 18
7. Az elfogadás módja és dátuma 32

1. Bevezetés

Összhangban az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebktv.), a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Makó Város Önkormányzata 2013. évben Esélyegyenlőségi Programban rögzítette az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program (továbbiakban: HEP) fókuszpontjában az esélyegyenlőségi törvény által ajánlott hátrányos helyzetű társadalmi csoportok állnak:
- mélyszegénységben élők és romák
- gyermekek
- nők
- idősek
- fogyatékkal élők.

A jogszabály értelmében a programban helyzetelemzést kell készíteni, mely szociális térképként szolgálhat az önkormányzat részére a hátrányos helyzetű célcsoportok oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetéről. A helyzetelemzésen alapuló öt évre szóló intézkedési tervben meg kell határozni a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

A helyi esélyegyenlőségi programot kétévente kell felülvizsgálni, melynek alapján módosítják az intézkedési tervet, és ha szükséges, a programot.

A települési önkormányzat az államháztartás alrendszereiből, az európai uniós forrásokból, illetve a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó, egyedi döntés alapján nyújtott, pályázati úton odaítélt támogatásban csak akkor részesülhet, ha az Ebktv. rendelkezéseinek megfelelő, hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal rendelkezik.

A helyi esélyegyenlőségi programot települési önkormányzati köztisztviselők készítik el. Képzésüket, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészültét és felülvizsgálatát esélyegyenlőségi mentorok segítik. A települési önkormányzati köztisztviselők képzését a Türr István Képző és Kutató Intézet (a továbbiakban: TKKI) mentorai végzik.

Fentiek alapján Makó Városi Önkormányzat Képviselő-testülete 2013. évben elkészítette programját, melyet a 296/2013. (VI.26.) számú határozatával elfogadott. Az elkészült HEP-et a TKKI megvizsgálta és a jogszabályi feltételeknek megfelelőnek találta.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program mindenki számára elérhető Makó város honlapján, illetve a TKKI (tkki.hu) weboldalán is megtekinthető.

2. A felülvizsgálat indoka és menete

A program kétévenkénti felülvizsgálatát jogszabály (Ebktv.) írja elő. A 321/2011. (XII. 27.) korm. rendelet szerint a felülvizsgálatnak ki kell terjednie arra, hogy a helyzetelemzés továbbra is helytálló-e, illetve a lejárt határidejű intézkedések teljesülésének menetét és eredményességeinek felmérését is tartalmaznia kell.

Ha a felülvizsgálat alapján szükséges, a települési önkormányzat módosítja a helyi esélyegyenlőségi programot, vagy új helyi esélyegyenlőségi programot fogad el.

A Türr István Képző és Kutató Intézettel megtörtént a kapcsolatfelvétel. Folyamatos konzultáció mellett folytak a felülvizsgálati munkálatok.

A HEP megvalósításának folyamatában fontos szerepet tölt be egy Fórum létrehozása. A HEP Fórum feladata, hogy a HEP-ben kitűzött célok (Intézkedési terv) végrehajtását nyomon kövesse, ellenőrizze, s az esetlegesen szükséges változtatásokat jelezze.

A HEP Fórum 2015. évi első találkozóját Makó Város Önkormányzata Kistárgyalójában, 2015. június 5-én (péntek) 9.00 órakor tartottuk meg. A Fórumra azokat az intézményeket hívtuk meg, akik partnerként szerepeltek a HEP-ben szereplő intézkedések valamelyikében. A megjelent intézményvezetőkkel átvizsgálásra került a HEP Intézkedési tervében szereplő összes intézkedés.

A HEP felülvizsgálatához szükséges adatok beszerzéséhez egyéb intézményekkel, szervezetekkel vettük fel a kapcsolatot.

3. A jogszabályi háttér változása

A szociális területet lefedő, a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (Szt.) és a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.) jelentős változáson ment keresztül.

A 2013. évi LXXV. törvény az önkormányzati segély kialakításával összefüggő törvénymódosításokról és a 197/2013.(VI.13.) Kormányrendelet az önkormányzati segély kialakításával összefüggő rendeletmódosításokról módosítja fenti jogszabályokat. A törvénymódosítás értelmében 2014. január 1-jétől az átmeneti segély, a temetési segély és a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás önálló ellátási formaként megszűnik, és önkormányzati segéllyé olvad össze. A törvény felhatalmazása szerint a települési önkormányzatnak legkésőbb 2013. december 31-éig kellett megalkotnia az önkormányzati segély megállapításának, kifizetésének, folyósításának valamint felhasználása ellenőrzésének szabályairól szóló rendeletét. Makó Város Önkormányzata ennek eleget tett, s ezen felhatalmazás értelmében került sor az egyes pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátásokról szóló 32/2011. (VIII.25.) önkormányzati rendelete módosítására, illetve személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásokról, valamint az ehhez kapcsolódó térítési díjakról szóló 3/1998.(II.2.) önkormányzati rendelet módosítására, összhangban a törvénymódosítással.

A hatáskörök aszerint kerültek módosításra, hogy a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 41.§ (4) bekezdése lehetővé teszi, hogy a képviselő-testület hatáskörét a jegyzőre átruházza. Makó Város Önkormányzatának képviselő-testülete nem élt az átruházás jogával.

Az önkormányzati segély esetén az ellátás megállapításánál figyelembe vehető, egy főre számított havi családi jövedelemhatárt az önkormányzat rendeletében úgy kellett szabályozni, hogy az nem lehet alacsonyabb az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 130%-ánál (37.050.-Ft). (2013. évben az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összege 28.500.-Ft). Ettől eltérően a megállapított jogosultsági értékhatár magasabb: család esetén 150% (42.750.-Ft), illetve egyedülálló személy esetén 200 % (57.000.-Ft) és gyermekét egyedül nevelő személy esetén 175 % (49.875.-Ft).

A korábban a közoktatásról szóló törvényből a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet tényének megállapítása a Gyvt. szabályozása értelmében 2013. szeptember 1. napjától a jegyző feladata. Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében három körülményből (szülők alacsony iskolázottsága, alacsony foglalkoztatottsága, illetve a gyermek elégtelen lakókörnyezete) legalább egy fennáll, halmozottan hátrányos helyzet megállapításához pedig a fenti három körülményből legalább kettőnek kell fennállnia. A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet megállapítása a gyermekek részére a köznevelés területén kedvezményeket, támogatásokat, jogosultságokat biztosít.

Az étkeztetés esetében a Szt. 62.§(1) bekezdése határozza meg a szociális rászorultság

szempontjait, melyek között szerepel a hajléktalanság is, mint rászorultsági szempont.

A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások rendszere 2015. március 1-től jelentős mértékben átalakul.
Az állam és az önkormányzat segélyezéssel kapcsolatos feladatai élesen elválasztásra kerülnek.
A helyi önkormányzatok felelőssége növekszik a helyi közösség szociális biztonságának erősítésében, a szociális segélyek biztosításában.
A kötelezően nyújtandó ellátásokat 2015. március 1-től a járási hivatalok állapítják meg. Ezek az ellátások a következőek:
- aktív korúak ellátása,
- időskorúak járadéka,
- ápolási díj (alapösszegű, emelt összegű és kiemelt ápolási díj),
- közgyógyellátás (alanyi és normatív formák),
- egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság.

A hatáskörváltozás tehát az aktív korúak ellátását érinti, a felsorolt többi ellátást az eddigiekben is a járási hivatalok állapították meg.
Egyéb támogatás biztosításáról a települési önkormányzatok döntenek. Az önkormányzatok által nyújtható támogatás neve egységesen települési támogatás lesz, amelynek jogosultsági feltételeit, típusait az önkormányzatok határozhatják meg.

Az önkormányzatok által biztosított ellátás neve 2015. március 1-jétől egységesen települési támogatássá változott.

E támogatás keretében az önkormányzatok az általuk támogatandónak ítélt, rendeletükben szabályozott élethelyzetekre nyújthatnak támogatást. Az önkormányzat kötelezettsége abban áll, hogy a települési támogatásról rendeletet alkosson. Annak eldöntése, hogy e támogatás keretében milyen célokra, mely feltételek teljesülése esetén milyen összegű támogatást nyújt, teljes mértékben az önkormányzat mérlegelési jogkörébe tartozik.

Az Szt. által szabott egyetlen kötelezettség az, hogy a képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani. A létfenntartást veszélyeztető élethelyzet, a létfenntartási gond meghatározása az önkormányzat jogosultsága, hasonlóan az ilyen helyzetekben nyújtandó támogatás összegének meghatározásához.

Az Szt. a települési támogatás keretében biztosítandó juttatások körét példálózóan sorolja fel.
Települési támogatás keretében nyújtható támogatás különösen
a) a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez,
b) a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére,
c) a gyógyszer-kiadások viseléséhez,
d) a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére.
Az Szt. szabályozása szerint a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez nyújtott települési támogatást más jogszabály alkalmazásában lakásfenntartási támogatásnak kell tekinteni.

A települési önkormányzat képviselő-testületének a települési támogatás megállapításának,

kifizetésének, folyósításának, valamint felhasználása ellenőrzésének szabályairól szóló rendeletét legkésőbb 2015. február 28-áig kellett megalkotnia.

Makó Város Önkormányzata képviselő-testülete 2015. február 12-én alkotta meg 1/2015. (II.11.) számú önkormányzati rendeletét az egyes pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátásokról.

A rendelet kiterjed a szociális igazgatásról és ellátásokról szóló törvényben meghatározott személyekre, akik Makó város közigazgatási területén bejelentett lakóhellyel, vagy tartózkodási hellyel rendelkeznek és életvitelszerűen itt laknak. A rendelet szabályozza a települési támogatás keretében nyújtott lakhatási támogatás, lakhatási díjhátralékos támogatás, gyógyszertámogatás, rendkívüli települési támogatás szabályait, ezen kívül a gyógyfürdő-ellátási támogatás és szemétszállítási díjkedvezmény elnevezésű egyéb támogatásokat.

A HEP elfogadása óta Makó Város Önkormányzatának Képviselő-testülete törvényi felhatalmazás alapján a következő az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő önkormányzati rendeleteket módosította, s alkotta:

2013. év

8/2013.(III.28.) Makó Város Önkormányzat Képviselő-testületének önkormányzati rendelete a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokról szóló 33/2011.(VIII.25.) önkormányzati rendelet módosításáról

23/2013. (VIII.29.) Makó Város Önkormányzat Képviselő-testületének önkormányzati rendelete az egyes pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátásokról 32/2011. (VIII.25.) önkormányzati rendelete módosításáról

24/2013.(VIII.29.) Makó Város Önkormányzat Képviselő-testületének önkormányzati rendelete az önkormányzat tulajdonában lévő lakások és nem lakás céljára szolgáló helyiségek bérbeadásáról és elidegenítéséről

36/2013. (XII.19.) Makó Város Önkormányzat Képviselő-testületének önkormányzati rendelete a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásokról, valamint az ehhez kapcsolódó térítési díjakról szóló 3/1998.(II.2.) önkormányzati rendelet módosításáról

37/2013. (XII.19.) Makó Város Önkormányzat Képviselő-testületének önkormányzati rendelete az egyes pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátásokról 32/2011. (VIII.25.) önkormányzati rendelete módosításáról

2014. év

1/2014.(I.17.) Makó Város Önkormányzat Képviselő-testületének önkormányzati rendelete a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásokról, valamint az ehhez kapcsolódó térítési díjakról szóló 3/1998.(II.2.) önkormányzati rendelet módosításáról

12/2014.(III.27.) Makó Város Önkormányzat Képviselő-testületének önkormányzati rendelete a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokról szóló 33/2011.(VIII.25.) önkormányzati rendelet módosításáról

30/2014.(XII.18.) Makó Város Önkormányzat Képviselő-testületének önkormányzati rendelete a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásokról, valamint az ehhez kapcsolódó térítési díjakról szóló 3/1998.(II.2.) önkormányzati rendelet módosításáról

2015. év

1/2015. (II.12.) Makó Város Önkormányzat Képviselő-testületének önkormányzati rendelete az egyes pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátásokról

4/2015.(II.12.) Makó Város Önkormányzat Képviselő-testületének önkormányzati rendelete a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásokról, valamint az ehhez kapcsolódó térítési díjakról szóló 3/1998.(II.2.) önkormányzati rendelet módosításáról

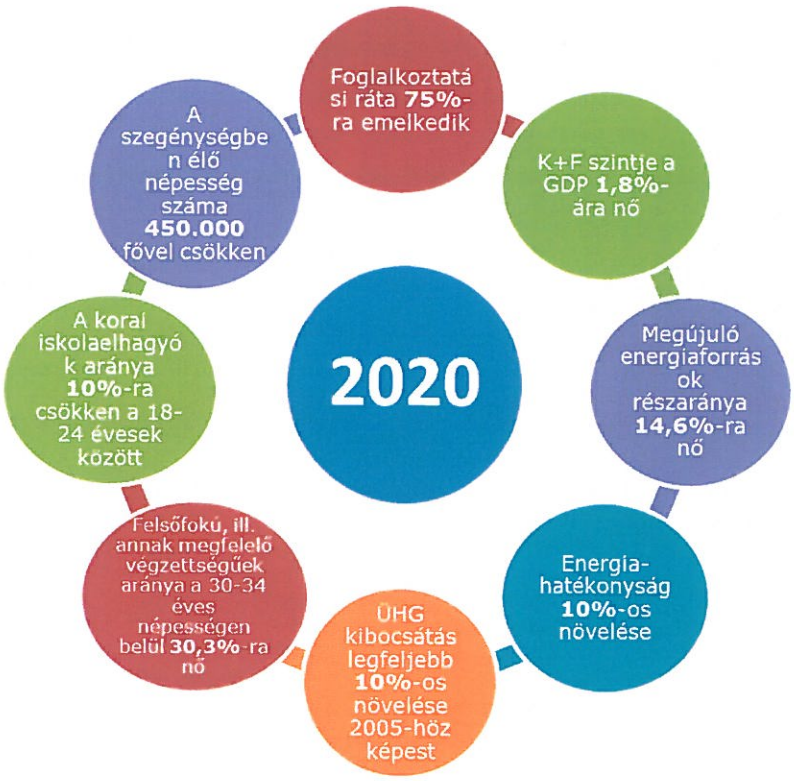
8/2015. (III.26.) Makó Város Önkormányzat Képviselő-testületének önkormányzati rendelete a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokról szóló 33/2011.(VIII.25.) önkormányzati rendelet módosításáról

4. Stratégiai környezet változása

a) Nemzetközi színtéren

A 2014-2020 közötti időszakban jelentős uniós forrás áll Magyarország rendelkezésére. A korábbi hét éves periódushoz képest – melynek a legfőbb célja a leszakadt régiók felzárkóztatása volt – a most induló ciklusban az EU más célkitűzéseket vállalt. Ezeket 11 pontban foglalta össze. Az összes tagállamnak a 11 célhoz kell igazítania saját fejlesztési terveit, így mind a 28 ország egy irányba fejlődik majd tovább.

Magyarország a következő hét éves időszakban összesen 7480 milliárd forintot használhat fel. Az összes forrás 60%-át a Gazdaságfejlesztésre fordíthatjuk majd, melynek részét képezi a foglalkoztatottság elősegítése is. Az előző időszakhoz képest másfélszer több forrás jut majd munkahelyteremtésre, háromszor több a kutatás-fejlesztésre és innovációra, energiahatékonyságra és az infokommunikációs szektor fejlesztésére pedig a korábbi duplája használhatjuk fel. A teljes pénzügyi keret legalább 15 százalékát közvetlenül a kis- és középvállalkozások megerősítésére fordítják majd, és a pályázati rendszerben is több változásra számíthatunk.

A 2007-2013 és a 2014-2020-as tervezési időszak összehasonlítása

	2007-2013	2014-2020
Uniós tervezési keretek	-Strukturális alapok és vidékfejlesztés elkülönül -Tagállami szintű keretdokumentum (Nemzeti Stratégiai Referenciakeret, NSRK)	•Integrált tervezés:Közös Stratégiai Keret (5 alap egységes keretben) uniós szinten •Tagállami szintű keretek (Partnerségi Megállapodás)
Tematikus súlypontok	- 15 OP	• 9 OP, célzottabb tervezés uniós és hazai szinten (11 tematikus cél, EU 2020)
Prioritások	-Gazdaságfejlesztés: 24% -Foglalkoztatás mint szociális kérdés	• gazdaságfejlesztés: 60% • Foglalkoztatás a gazdasági fejlesztés része
Intézményrendszer	-Központi irányítás (NFÜ) -Regionális dekoncentráció (RFÜ)	• központi koordinációval (ME) működő decentralizált intézményrendszer (IH-k a szakpolitikáért felelős tárcáknál) • valós térségi decentralizáció (megyei szinten)
Eljárás-rendek, támogatási formák	-Komoly adminisztratív kötelezettségek, -2010-től racionalizáció, egyszerűsítések -Pályázatok vissza nem térítendő támogatással -Kombinált mikro-hitel	• egyszerűbb eljárásrendek, központi koordinációval •Vissza nem térítendő támogatások mellett nagyobb teret kapnak a pénzügyi eszközök •A pénzügyi eszközök teszik ki a teljes összeg 10%-át • közszféra ne pályázzon: szakmailag kijelölt fejlesztések, ismert programozható forráskeretek • nyílt pályázatok mellett optimalizált projekt-kiválasztási eljárások

2014-2020 időszak Operatív programok:

Gazdaságfejlesztési és Innovációs OP (GINOP)
Versenyképes Közép-Magyarország OP (VEKOP)
Terület és Településfejlesztési OP (TOP)
Intelligens Közlekedésfejlesztési OP (IKOP)
Környezet és Energetikai Hatékonyság OP (KEHOP)
Emberi Erőforrás Fejlesztési OP (EFOP)
Koordinációs OP (KOP)
„Vidékfejlesztés, halászat" OP

b) Helyi színtéren

2013. június 28-a óta újonnan elfogadott helyi stratégiák:

- Makó Város Önkormányzat Gazdaságfejlesztési Programja 2014-2019

- Makó Város Integrált Településfejlesztési Stratégia 2015.

Minden a már befejezett, még folyamatban lévő, vagy akár tervezett makói fejlesztés a munkahelyteremtést, a megélhetés biztonságát, illetve a fiatalok helyben tartását szolgálja.

Városunkban a következő fejlesztések valósultak meg 2013. június 28-a óta, vagy jelenleg is folyamatban vannak:

- Nagyforgalmú gyűjtőutak korszerűsítése Makó városában projekt kertépítési és utcabútor telepítési munkáinak elvégzése
- Járdaprogram I. ütem
- Járdaprogram II. ütem
- Makó Város Polgármesteri Hivatala és a Maros-partra vezető út burkolatainak helyreállítása
- Kórházfejlesztés
- Napelemes rendszer telepítése
- Csatornaépítés
- Járdajavítás
- Maros-part szabadidős lehetőségeinek bővítése
- Akadálymentesítés
- Ivóvízminőség-javító program

A járdaprogram keretében több mint 31 km rossz állapotú belterületi járdaszakasz rekonstrukciója, építése történt meg. A képviselőtestület a szakmai ellenőrzések után a műszakilag leginkább indokolt szakaszok felújítását fogadta el. Céljuk az volt, hogy a makóiak a lehető leggyorsabban, a lehető legjobb minőségben vehessék birtokba a járdákat.

Régi ígérete volt Makó Város Önkormányzatának, hogy felújítja, megfiatalítja a központi helyen lévő Hunyadi utcát, valamint a fürdőbe érkezőket fogadó Szép utcát. Sikeres pályázat benyújtása után most, az Európai Unió mintegy 180 millió forintos támogatásával sikerült a terveket valóra váltani.

A pályázatból a Hunyadi utca és a Szép utca, Almási és Kálvária utca közti szakaszának közvetlen környezete újult meg. A pályázat tartalma szerint a Hunyadi utcai útburkolatát, valamint az utca mindkét oldalán található balesetveszélyes járdaburkolatot újították fel –

kerékpárút kiépítésével. Elkészült 41 parkolóhely, az utca 30 padot is kapott. A kivágott fák helyére 60 új fa került, ráadásként cserjéket is ültettek.

Az utcában forgalom biztonsági létesítmények (gyalogos átkelők, forgalom elől elzárt területek, gyalogos védősziget) kialakítása is megvalósult. A projekt keretén belül a Szép utca útburkolatának felújítását, szélesítését is elvégezték.

A beruházás során a Hunyadi utcán 451 folyóméter út, kerékpárút és járda, a Szép utcán 575 folyóméter út újult, illetve épült meg.

A közmunkaprogram keretében a közmunkások folyamatosan csatornát építenek, járdákat javítanak, közterületet tartanak karban a város különböző részein.

Folyamatban van a napelemes rendszer telepítése a MENI Deák Ferenc u. 57. szám alatt az idősek gondozóházára, a Kálvin téri Óvodára és a Kálvin téri Bölcsődére.

A Magyarország-Románia Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007–2013 keretében Makón, a Maros-parton Környezetvédelmi és Oktatási Központ épült fel: ez a Zöld Ház, amellyel folytatódott a Maros-part megkezdett rendbetétele. A Zöld Ház nemcsak a diákok számára elérhető, hanem a túrázók és a természetjárók, a Maros-part vendégei számára is. A Zöld Ház megvalósítása mellett két túraútvonal is kiépült. Mivel ez egy határon átnyúló együttműködés, így a román oldalon hasonló beruházás létesül.

Emellett szabadidős létesítmény kialakítására is sor került a Maros-parton, ahol a Maros Kalandpark további elemekkel való kibővítése is megtörtént: alpesi felnőtt csúszópálya, alpesi gyermek csúszópálya, magaslati fészek, mászófa, árbóc, Eurojump.

Pályázati forrás tette lehetővé, hogy a Királyhegyesi utcában lévő Idősek Klubja megújuljon. Az épület korszerűsítve, akadálymentesítve lett, valamint megújuló-alternatív energia alkalmazására alkalmas berendezéssel lett ellátva. Szintén pályázat keretében újulhat meg a Hajnal utcai Idősek Otthona konyhája, korszerűsítésre kerül a fűtésrendszer és a világítás, új nyílászárókat kap és mellékhelyiségeit akadálymentesítik.

Többgenerációs közösségi tér kialakítása c. projekt keretében a város központjában egy klubhelyiség nyithatta meg kapuit a fiatalok előtt, mely nem csak az ifjúság, hanem minden korosztály igényeit kielégíti.

Megújult a József Attila Múzeum szabadtéri néprajzi kiállítóhelyének (skanzen) legfontosabb épülete.

A Csongrád Megyei Egészségügyi Ellátó Központ több Európai Unió által támogatott projektet valósított és valósít meg. Megújul a Rendelőintézet, kialakításra került egy pszichiátriai nappali kórház, teljesen megújul a radiológiai osztály, és integrálódik a tüdőgondozó intézet is.

Működik az Egészségfejlesztési Iroda, mely prevenciós jelleggel nyújt szolgáltatásokat a Makón és a kistérségben élő polgárok számára.

Az egészséges környezet szempontjából figyelemreméltó a város fásítási, parkosítási terve, melynek keretében 2 új park létesült, egy a Bajcsy lakótelepen, egy pedig a Kölcsey utcán, valamint minden évben százas nagyságrendben telepítenek babafákat a város különböző pontjain.

2014-ben elkészült a Petőfi parkban a felnőtt játszótér és a rekortán borítású futópálya, 2015-ben pedig a szintén rekortán borítású Szent István téri sportpálya.

A város egy új, impozáns épülettel is gazdagodott, 2014-ben nyitotta meg kapuit a Grand Hotel Glorius a város szívében, a Hagymatikum szomszédságában. Jelentős ez a fejlesztés mind a munkahelyteremtés, mind pedig a turizmus fellendítése szempontjából.

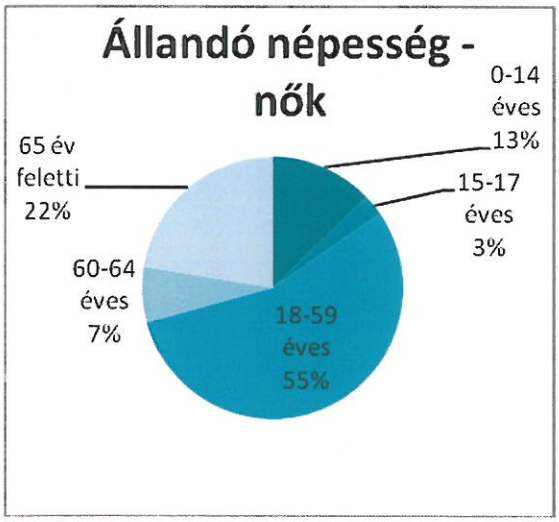
2015 tavaszán a Miskolci Egyetem Kulturális és Vizuális Antropológiai Intézet 9 fős egyetemi antropológus csoportja végzett kutatást Honvéd városrészben, mely Makó legelhanyagoltabb kerülete nagyszámú roma és mélyszegénységben élő lakossággal. Ez a városrész rehabilitáció előkészítésének részeként zajlott. A városi önkormányzat a Fátyol Mihály terv keretében valósítja meg a városrész felzárkóztatását.

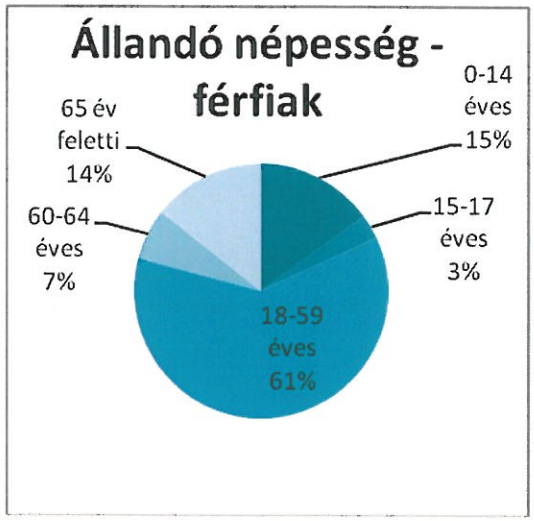
EU-s és kormányzati pályázati támogatással, 3,8 milliárd forintos összköltségből valósul meg a jelenleg is zajló ivóvízminőség-javító program, melynek célja, hogy a vízvezetékek korszerűsítésével, új kutak fúrásával és szűrőberendezések telepítésével jobb minőségű ivóvíz jusson el a makói háztartásokba.

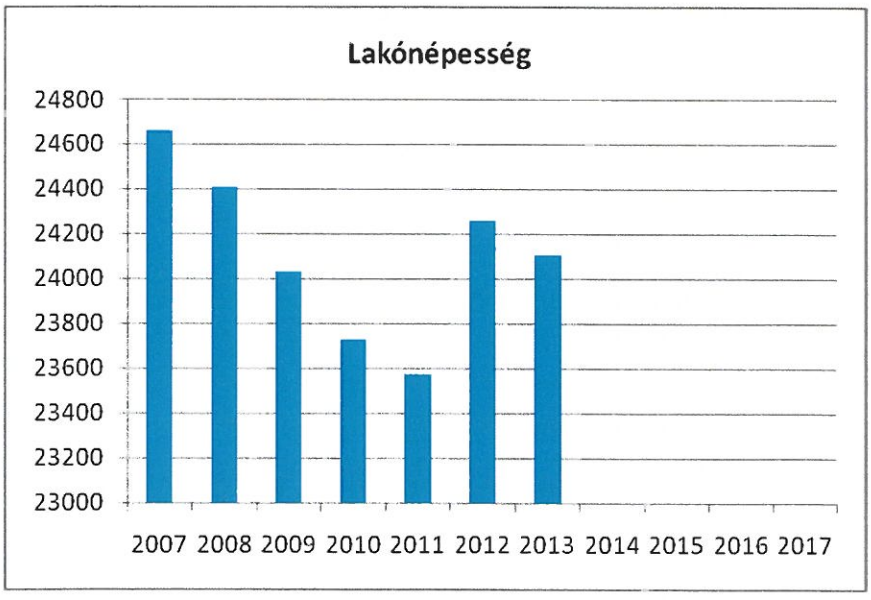
Makó Város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának részét képezi az anti-szegregációs terv.

5. Demográfiai mutatók[1]

Makó állandó lakónépessége 2013-ban	fő		
	nők	férfiak	összesen
0-14 éves	1 611	1 720	3331
15-17 éves	336	357	693
18-59 éves	6981	7 000	13 981
60-64 éves	871	749	1620
65 év feletti	2 831	1 648	4479
ÖSSZESEN	12 630	11 474	24 104

[1] Forrás: TeIR

3.2.1. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

év	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	8603	8380	16983	658	7,6%	507	6,1%	1165	6,9%
2009	8477	8318	16795	841	9,9%	819	9,8%	1660	9,9%
2010	8421	8278	16699	760	9,0%	758	9,2%	1518	9,1%
2011	8362	8241	16603	786	9,4%	613	7,4%	1399	8,4%
2012	8297	8172	16469	867	10,4%	668	8,2%	1535	9,3%
2013	8188	8106	16294	718	8,8%	606	7,5%	1324	8,1%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.4. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma és a 18-29 éves népesség száma

év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma					
	nő	férfi	összesen	nő		Férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	1898	1887	3785	64	3,4%	44	2,3%	108	2,9%
2009	1824	1851	3675	68	3,7%	54	2,9%	122	3,3%
2010	1777	1814	3591	71	4,0%	48	2,6%	119	3,3%
2011	1744	1781	3525	67	3,8%	44	2,5%	111	3,1%
2012	1733	1773	3506	91	5,3%	110	6,2%	201	5,7%
2013	1738	1762	3500	82	4,7%	68	3,9%	150	4,3%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

	2013 év / Közfoglalkoztatás	*Dátum*	*Létszám / Fő*	
1	Hagyományos közfoglalkoztatás	01.01-02.28	30	
2	Hagyományos közfoglalkoztatás	03.01-05.31	20	
3	Hagyományos közfoglalkoztatás	03.01-12.31	15	
4	SATART Egyéb értékteremtő	03.01-10.31	40	
5	START Téli projekt	03.01-04.30	40	
6	START úthálózat karbant.	04.01-10.31	44	
7	START Belvíz	04.01-10.31	54	
8	START Illegális hulladékl.felsz	04.01-10.31	44	
9	Hagyományos közfoglalkoztatás	06.01-08.31	25	
10	Hagyományos közfoglalkoztatás	09.01-11.30	56	
11	Hagyományos közfoglalkoztatás	10.01-12.31	15	
12	START Téli projekt	11.01-12.31	40	
13	START Téli átmeneti	11.01-12.31	264	áthúzódó
	2014 év / Közfoglalkoztatás	*Dátum*	*Létszám / Fő*	
1	START Téli átmeneti	04.01-04.30	264	

2	Téli átmeneti	01.01-04.30	140	
3	Hagyományos közfoglalkoztatás	05.01-09.30	75	
4	START Téli projekt	05.01-09.30	50	
5	START Helyi sajátosság	05.01-09.30	80	
6	START Illegális hulladékler.felsz.	08.01-11.30	50	
7	START Téli projekt	10.01-12.31	60	áthúzódó
8	START Belvíz	10.01-12.31	80	
9	Hagyományos közfoglalkoztatás	06.01-07.31	100	
10	Hagyományos közfoglalkoztatás	07.14-12.31	50	áthúzódó
11	Hagyományos közfoglalkoztatás	08.01-11.30	40	
12	Hagyományos közfoglalkoztatás	09.01-10.31	100	
13	Hagyományos közfoglalkoztatás	10.01-10.31	25	
14	Hagyományos közfoglalkoztatás	11.01-12.31	75	áthúzódó
15	Hagyományos közfoglalkoztatás	12.01-12.31	30	áthúzódó
16	Tanfolyami képzés /téli átmeneti	12.01-12.31	210	áthúzódó
2015 év / Közfoglalkoztatás		***Dátum***	***Létszám / Fő***	
1	START Téli projekt	01.01-02.28	60	
2	Hagyományos közfoglalkoztatás	01.01-02.28	50	
3	Hagyományos közfoglalkoztatás	01.01-02.28	75	
4	Hagyományos közfoglalkoztatás	01.01-02.28	30	
5	Tanfolyami képzés /téli átmeneti	01.01-03.31	210	
6	START Helyi sajátosság	03.01-2016.02.29	80	áthúzódó
7	START Mezőgazdasági	03.01-2016.02.29	80	áthúzódó
8	Hagyományos közfoglalkoztatás	03.01-08.31	83	
9	START Belvíz	04.01-2016.02.29	60	áthúzódó
10	START Illegális hulladékler.felsz.	04.01-2016.02.29	40	áthúzódó
11	START Közúthálózat karbant.,járdaép.	04.01-2016.02.29	20	áthúzódó

Forrás: Önkormányzat adatai

4.1.2. számú táblázat - Gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma
2008	851	947
2009	1556	1024
2010	1228	986
2011	1123	981
2012	1 047	1011
2013	973	26

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma nemek szerint

év	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak száma	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma	összes nyugdíjas
2008	3305	5022	8327
2009	3219	4861	8080
2010	3148	4689	7837
2011	3110	4657	7767
2012	2836	4543	0
2013	2977	4448	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma

év	megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma
2008	2160
2009	1838
2010	1643
2011	1578
2012	1 482
2013	1 388

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6. Intézkedési terv (HEP IT)

MÉLYSZEGÉNYSÉGBEN ÉLŐK ÉS ROMÁK

Az intézkedés címe, megnevezése	Munkanélküliek foglalkoztatásnak javítása
A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Nyilvántartott munkanélküliek több mint fele tartósan munkanélküli
Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Csökkenjen a munkanélküliek száma. **R**övidtávú: Munkaerő-piaci helyzet elemzése **K**özéptávú: Helyi stratégia elkészítése, partnerekkel a kapcsolat felvétele, közfoglalkoztatás biztosítása **H**osszú távú: A célcsoport tagjainak folyamatos foglalkozatása
Az intézkedés tartalma	kapcsolattartás a CSMKH MJH Foglalkoztatási Osztályával, közfoglalkoztatás szervezése, közfoglalkoztatottak alkalmazása az ENI-nél, foglalkozások, előadások szervezése
Az intézkedés megvalósításának határideje	Rövid távú cél: 2013. december 31. Középtávú cél: 2014. december 31. Hosszú távú cél:2015. december 31. Módosul hosszú távú cél: 2017.december 31.
Az intézkedés eredményességét mérő dokumentumok	**R:** HEP helyzetelemzése, CSMKH MJH Foglalkoztatási Osztály adatai. **K:** A CSMKH Makói Járási Hivatal által kiadott adatok, az ENI által kiadott kimutatás. **H:** A CSMKH Makói Járási Hivatal által kiadott adatok.
Lejárt/nem lejárt határidő	Rövid távú cél: Lejárt határidő Középtávú cél: Lejárt határidő Hosszú távú cél: Nem lejárt határidő
Az IT jelenlegi állapota **(folyamatban lévő/befejezett/tervezett)**	Folyamatban lévő
Eredmény	Az IT megvalósulása folyamatos, a munkanélküliek száma csökken, illetve növekszik a közfoglalkoztatottak száma.

Módosítás	**H**: Hosszú távú célunk eredményes megvalósulása folyamatban van. Hosszú távú határidőt módosítjuk: 2017. december 31. Célunk, hogy tovább csökkenjen a munkanélküliek száma és a célcsoport tagjainak foglalkoztatása folyamatosan megvalósuljon.

A rövidtávú cél megvalósításakor a helyzetelemzés a következő adatokat mutatta: 2012-ben összesen 1399 fő volt regisztrált munkanélküli, közülük 745 fő tartósan munkanélküli. Folyamatos volt és jelenleg is folyamatos a kapcsolattartás a CSMKH MJH Foglalkoztatási Osztályával, valamint a munkáltatókkal. Középtávon elmondható, hogy a partnerekkel való konzultáció rendszeres. A közfoglalkoztatás megvalósulása folyamatos három program keretében, melyek a *Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás*, az *Országos közfoglalkoztatási program*, valamint a *Kistérségi startmunka mintaprogram*. A foglalkoztatottak száma 2013-ban 3138 fő, 2014-ben 4216 fő, 2015-ben pedig 2464 fő volt. Az ENI folyamatos kapcsolatban áll a Foglalkoztatási Osztállyal, melynek egyik eredményeként telephelyein udvaros munkakörben, a bölcsődéikben pedig kisgyermeknevelő munkakörben foglalkoztatnak közfoglalkoztatottakat. Az intézmény Családsegítő Szolgálata hetente tart foglalkozásokat a korábban rendszeres szociális segélyben részesült aktív korúaknak. A foglalkozásokon tájékoztatást kaphatnak az álláskeresés technikáiról, módjáról, valamint segítséget kapnak az interjúra való felkészítéshez. A hosszú távú cél vizsgálata során megállapítást nyert, hogy a foglalkoztatottak létszáma folyamatosan nő, egyre többen vesznek részt a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatásban: 2013-ban 1174 fő, 2014-ben 1546 fő, 2015-ben pedig 790 fő. A nyilvántartott álláskeresők száma kis mértékben ugyan, de csökken. Számuk 2013-ban 1566 fő, 2014-ben 1132 fő, 2015-ben pedig 966 fő volt.

Az intézkedés címe, megnevezése	Egészségesebb város
A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Romlik a mélyszegénységben élők/romák egészségügyi állapota
Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Minél szélesebb körben vegyék igénybe az ingyenes szűrővizsgálatokat **R**övidtávú: Rendszeres szűrővizsgálatok szükségességéről tájékoztatás. Kapcsolatfelvétel a partnerekkel. Stratégia kidolgozása. Anyai erőforrás felkutatása **K**özéptávú: Előadások, Egészségnap szervezése **H**osszú távú: a szűrővizsgálatokon rendszeres részvétel

Az intézkedés tartalma	partnerekkel való kapcsolat kialakítása, programok szervezése: Anyatejes Világnap, Védőnői Konferencia, egészséghét, programok, előadások, szűrések (Egészséges Makóért program, Egészségfejlesztési Iroda akciói, gyermekek szűrővizsgálata, TÁMOP-6.1.2-11/1-2012-0938 sz. pályázat)
Az intézkedés megvalósításának határideje	Rövid távú cél: 2013. december 31. Középtávú cél: 2014. december 31. Hosszú távú cél: 2015. december 31.
Az intézkedés eredményességét mérő dokumentumok	**R:** A kapcsolatfelvételről és előkészületről dokumentáció nem készült. **K:** Az ENI által szolgáltatott dokumentumok: beszámolók, meghívók, jelenléti ívek, programleírás. Sajtómegjelenések. **H:** sajtómegjelenés
Lejárt/nem lejárt határidő	Rövid távú cél: Lejárt határidő Középtávú cél: Lejárt határidő Hosszú távú cél: Nem lejárt határidő
Az IT jelenlegi állapota **(folyamatban lévő/befejezett/tervezett)**	Folyamatban lévő
Eredmény	Az IT kitűzött céljai megvalósultak, és jelenleg is folyamatosan valósulnak meg.
Módosítás	**Általános célként** tűzzük ki továbbá: A prevenciós tevékenységek kiterjesztése a 3-18 éves korosztály számára (egészségtudatosabb felnövekvő generáció). **K:** Egészséges Makóért Program elindítása. **Résztvevők és felelős**: Kiegészül a koordináló munkacsoporttal.

Elsőként megtörtént a kapcsolatfelvétel a partnerekkel, a programok, előadások előkészítésre kerültek. A tervezett előadások és programok megszervezése és lebonyolítása megtörtént. Ilyen volt az ENI által szervezett Anyatejes *Világnap* 2013-ban és 2014-ben, illetve 2014-ben a Makón megrendezett Országos *Védőnői Továbbképző Konferencia*. 2015. évben valósult meg a TÁMOP-6.1.2-11/1-2012-0938 sz. pályázat *Korfüggetlen egészségtudatos magatartás Makó Város bölcsődéjében* címmel 2 egészséghét alkalom, életvezetési kompetenciák fejlesztését célzó programokkal, családi életre való felkészülést támogató, illetve elsősegély nyújtási-és baleset megelőzési előadásokkal. A CSMEK Hódmezővásárhely-Makó Makói telephelyén elindult *az Egészséges Makóért* Program. Hatékonyan működik az Egészségfejlesztési Iroda,

mely prevenciós jelleggel nyújt szolgáltatásokat a Makón és a kistérségben élő polgárok számára. Az iskolai egészségügyi ellátás keretében rendszeresen végeznek szűréseket az óvodások, általános iskolások és középiskolások körében. Ezeknek a szűréseknek egy részét az iskolaorvosok, más részét a védőnők végzik. A gyerekek minden évben részt vesznek fogászati szűrésen is. További cél, hogy a szűrővizsgálatokon való részvételre egyre több lehetőség nyíljék. Az Egészségfejlesztési Iroda rendszeresen nyújt ilyen jellegű szolgáltatásokat, mindezeken felül állandó egészségmegőrző és prevenciós jellegű, figyelemfelhívó programok is megszervezésre kerülnek.

GYEREKEK

Az intézkedés címe, megnevezése	Hogyan védjük meg gyermekeinket?
A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	A településen előfordul a fiatalkorúak által vagy az ő sérelmükre elkövetettbűncselekmények ténye. Több gyermek került a Gyermekjóléti Szolgálatlátókörébe elkövetett bűncselekmény vagy áldozattá válás miatt.
Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Általános cél, hogy a makói fiatalok szubjektív biztonságérzete növekedjen, a makói ifjúság védelme, számukra értelmes szabadidős programok biztosítása, és a bűncselekmények megelőzése. **R**övidtávú cél: a célcsoport érdeklődésének felkeltése a programokban való részvételre **K**éptávú cél: iskola rendőr által megtartott baleset, - és bűnmegelőzési illetve drog prevenciós előadások, diákoknak, szülőknek, pedagógusoknak. **H**osszú távú cél: csökkenjen a városban a fiatalkorúak által vagy az ő sérelmükre elkövetett bűncselekmények száma
Az intézkedés tartalma	kapcsolatfelvétel a partnerekkel, szervezési munkálatok, bűnmegelőzési és prevenciós előadások, nyílt napok, *Együtt a közbiztonságunkért* program, folyamatos konzultáció a helyi intézményekkel, *Közbiztonsági Egyeztető Fórum*, drog- és túlzott alkoholfogyasztást megelőző programok
Az intézkedés megvalósításának határideje	Rövid távú cél: 2013. december 31. Középtávú cél: 2014. december 31. Hosszú távú cél: 2015. december 31.
Az intézkedés eredményességét mérő dokumentumok	**R** és **K**: Programok és előadások meghívói, tájékoztató anyagok a Makói Rendőrkapitányságtól. A KLIK által kiadott Testi lelki fejlődést elősegítő

	programok listája. Az ENI által kiadott jelenléti ív. **H**: A Makói Rendőrkapitányság által nyújtott statisztikai adatok.
Lejárt/nem lejárt határidő	Rövid távú cél: Lejárt határidő Középtávú cél: Lejárt határidő Hosszú távú cél: Nem lejárt határidő
Az IT jelenlegi állapota **(folyamatban lévő/befejezett/tervezett)**	Befejezett
Eredmény	Csökken a bűnelkövetők és áldozattá válók száma is.
Módosítás	**Tevékenységek**: adatgyűjtés, tájékoztatás, prevenciós programok/ rendezvények szervezése, lebonyolítása, koordinálása **K**: a közép távú cél sikeressége miatt határidejét módosítjuk: 2015. november 30. **H**: Hosszú távú célkitűzésünk megvalósult. Célunk, továbbra is fenntartani ezt a tendenciát.

Mindenekelőtt megtörtént a kapcsolatfelvétel a partnerekkel, a programok, előadások előkészítésre kerültek. Ezt követően a célul kitűzött előadások, programok megszervezése és lebonyolítása is lezajlott. A Makói Rendőrkapitányság Makón és térségében számos tagintézményben tartott bűnmegelőzési és prevenciós előadásokat, melyek témái igen változatosak. (Számos előadást tartottak néhány idősek klubjában is.) Minden év áprilisában a Makói Rendőrkapitányság nyílt napot tart. Évek óta folyik az *"Együtt a közbiztonságunkért!"* programsorozat. A Makói Rendőrkapitányság folyamatos konzultációt tart a településhez tartozó hatóságokkal, intézményekkel a helyi problémák feltárása és azok orvoslása végett. Évente megrendezésre kerül a *Közbiztonsági Egyeztető Fórum*. Az oktatási intézmények rendszeresen szerveznek a tanulók és pedagógusok számára különböző érdekes, figyelemfelhívó, prevenciós, testi-lelki fejlődést elősegítő programokat. Az ENI szervezésében a TÁMOP-6.1.2-11/1-2012-0938 sz. pályázat Korfüggetlen egészségtudatos magatartás Makó város bölcsődéjében pályázat keretein belül 2014-ben a drog- és túlzott alkoholfogyasztást megelőző, tudományosan megalapozott módszereket alkalmazó programok kerültek megszervezésre a dolgozók és a szülők részére. 2015. május hónapban a Last Vegas Cirkusz Makón tartott előadásán 33 fő hátrányos helyzetű gyermek tudott szórakozni a cirkusz nagylelkű felajánlása által. Mindezek eredményeként is megállapítható, hogy csökken a bűncselekményt elkövető (2013-ban 135 fő, 2014-ben 61 fő) vagy áldozattá váló (2013-ban 43fő, 2014-ben 35 fő) fiatalkorúak száma.

Az intézkedés címe, megnevezése	Szünidei gyermekétkeztetés
A helyzetelemzés következtetéseiben esélyegyenlőségi probléma megnevezése	A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyerekeknek a száma magas.
Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Az iskolai szünidő ideje alatt ne legyen éhező gyerek **R**övidtávú: Adatbázis kialakítása az érintettek számáról **K**özéptávú: A rendszeres meleg étkeztetés feltételeinek megteremtése **H**osszú távú: A nyári étkeztetés folyamatos megszervezése
Az intézkedés tartalma	adatgyűjtés, pályázat beadása, nyári és téli gyermekétkeztetés, családok étkeztetése, tartós élelmiszercsomagok és gyermek ajándék csomagok kiosztása
Az intézkedés megvalósításának határideje	Rövid távú cél: 2013. december 31. Középtávú cél: 2014. december 31. Hosszú távú cél: 2015. december 31.
Az intézkedés eredményességét mérő dokumentumok	**R:** Makó Város Önkormányzatának 156/2015. (IV.28.) határozata és egyéb határozat. **K:** Makó Város Önkormányzatának 156/2015. (IV.28.) határozata, az ENI által nyújtott adatok. **H:** jövőbeli határozatok
Lejárt/nem lejárt határidő	Rövid távú cél: Lejárt határidő Középtávú cél: Lejárt határidő Hosszú távú cél: Nem lejárt határidő
Az IT jelenlegi állapota **(folyamatban lévő/befejezett/tervezett)**	Folyamatban lévő
Eredmény	Az önkormányzat segítséget nyújt a rászoruló családoknak a gyermekétkeztetés terén.
Módosítás	Nem módosul

Az intézkedés elindulásakor az adatgyűjtés megtörtént, Makó Város Önkormányzata határozatban döntött a pályázati paraméterekről, majd a pályázat beadásra került. Ezt követően pályázati forrásból megvalósult a nyári étkeztetés: 2013-ban 250 gyermek, 2014-ben 225 gyermek, 2015-ben 244 gyermek részesült ilyen irányú támogatásban. Ezen kívül 2013 telén szülőkkel együtt 200 fő részesült napi étkezésben, illetve 60 család kapott tartós élelmiszercsomagot. A Mikulásgyár által összegyűjtött csomagokból 279 gyermeket

ajándékoztak meg. 2014 telén 190 gyermek részesült étkeztetésben, melyet a Kelemen Ház étterem biztosított. Hosszú távú cél marad a nyári étkeztetés folyamatos megszervezése, kivitelezése.

NŐK

Az intézkedés címe, megnevezése	Nők a munka világában
A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	A munkanélküliek között magas a nők aránya
Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Általános célként fogalmazható meg a nők munkaerő piacra történő visszaintegrálása, legalább napi 4 órában. **R**övidtávú cél: együttműködés kialakítása a makói Foglalkoztatási Osztály és a Családsegítő Szolgálat között, az érintettek beintegrálása a Foglalkoztatási Osztály által meghirdetett képzésekbe, átképzésekbe **K**özéptávú cél: átképzések, továbbképzések szervezése, lebonyolítása, új munkahelyek felkutatása, kapcsolatkialakítás a helyi és térségi munkaadókkal **H**osszú távú cél: csökken a tartós munkanélküli nők száma
Az intézkedés tartalma	folyamatos kapcsolat az ENI és a Foglalkoztatási Osztály között, 1540 óra képzés, tréning és tudásbővítés, 180 óra mediátor képzés, 220 óra beteg ellátó képzés
Az intézkedés megvalósításának határideje	Rövid távú cél: 2013. december 31. Középtávú cél: 2014. december 31. Hosszú távú cél: 2017. december 31.
Az intézkedés eredményességét mérő dokumentumok	**R:** ENI beszámolója **K:** MVÖ Innovációs Iroda beszámolója. **H:** A Foglalkoztatási Osztály által kiadott anyagok.
Lejárt/nem lejárt határidő	Rövid távú cél: Lejárt határidő Középtávú cél: Lejárt határidő Hosszú távú cél: Nem lejárt határidő
Az IT jelenlegi állapota **(folyamatban lévő/befejezett/tervezett)**	Folyamatban lévő

Eredmény	Folyamatosan csökken a munkanélküliség a nők körében.
Módosítás	Nem módosul

Az ENI és a Foglalkoztatási Osztály között folyamatos kapcsolat van. Az ENI közfoglalkoztatottakat (fele arányban nők) is foglalkoztat. TÁMOP pályázat keretein belül 2 képzés és 2 tréning valósult meg, valamint 9 tudásbővítés 1540 órában, 180 órában pedig mediátorképzés és egy 220 órás demens beteg ellátó képzés, elsősorban nők részére. Megállapítható, hogy a két intézmény együttműködésének eredményeképpen folyamatosan csökken a női munkanélküliség.

Az intézkedés címe, megnevezése	Nők elleni és a családon belüli erőszak
A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	A nők elleni és a családon belüli erőszak rejtve marad
Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Csökkenjen a családon belüli és a nők elleni erőszak **R**övidtávú: Segítség az áldozatok számára a családon belüli erőszak felismerésére **K**özéptávú: Figyelem felhívó programok, előadások szervezése **H**osszú távú: Szemléletváltás
Az intézkedés tartalma	célcsoport felkutatása, a probléma felmérése, bűnmegelőzési és prevenciós előadások, 21 szakember továbbképzése
Az intézkedés megvalósításának határideje	Rövid távú cél: 2013. december 31. Középtávú cél: 2014. december 31. Hosszú távú cél: 2015. december 31. Módosult hosszú távú cél: 2017.december 31.
Az intézkedés eredményességét mérő dokumentumok	**R** és **K**: Programok és előadások meghívói, tájékoztató anyagok a Makói Rendőrkapitányságtól. ENI által nyújtott adatok, képzési felhívás, tematika ismertető.
Lejárt/nem lejárt határidő	Rövid távú cél: Lejárt határidő Középtávú cél: Lejárt határidő

	Hosszú távú cél: Nem lejárt határidő
Az IT jelenlegi állapota **(folyamatban lévő/befejezett/tervezett)**	Folyamatban lévő
Eredmény	A prevenció egyre szélesebb körben valósul meg.
Módosítás	**K:** A középtávú célkitűzés kibővül a helyi sajtó (tv, újság) bevonásával, akik az elérhetőségeket, segítségnyújtási formákat jelenítik meg nagyobb célközönség előtt. A határidő módosul: 2016. december 31. **H:** A hosszú távú célkitűzés átfogalmazódik arra, hogy a segítséget kérők számának bővülése, prevenciós előadások által szemléletváltás elérése a lakosság körében. Határidő: 2017.december 31.

Az érintett célcsoport felkutatása, a probléma felmérése megtörtént. A Makói Rendőrkapitányság az oktatási intézményekben évről-évre rendszeresen tart bűnmegelőzési és prevenciós előadásokat e témában is. A Makói ENI 2015 májusában szervezte meg 4 napos képzését a NANE Egyesülettel közösen, melynek keretein belül 21 szakember továbbképzése valósult meg. Folyamatban van előadások, pszichológussal történő beszélgetések szervezése, illetve az elérhetőségek és segítségnyújtási formák propagálása a városi televízió és a helyi lapok által.

IDŐSEK

Az intézkedés címe, megnevezése	Hozd közel magadhoz a világot
A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Nagy az idősek informatikai lemaradása. Kevés az informatikai ismerettelrendelkező idős.
Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Az idősek informatikai jártasságának növelése. Az idősek is ki tudják használni a számítástechnika által nyújtott lehetőségeket. Képesek legyenek önállóan eligazodni az internet világában **R**övidtávú: Igényfelmérés. Elérni, hogy motiválttá váljon az új technikai újdonságok iránt. Jártassági szint felmérése. **K**özéptávú: Megtanulja használni a számítógépet, internetet. **H**osszú távú: Megfelelő jártasság kialakítása. Használni tudja a számítógépet ügyintézéshez és saját élete során.

Az intézkedés tartalma	igényfelmérés, internet bevezetése a klubokba, 21 tanfolyam 161 résztvevő jelenlétében
Az intézkedés megvalósításának határideje	Rövid távú cél: 2013. december 31. Középtávú cél: 2014. december 31. Hosszú távú cél: 2015. december 31.
Az intézkedés eredményességét mérő dokumentumok	**R, K** és **H**: A Makói Városi Könyvtár és Múzeum által kiadott fényképek, plakátok.
Lejárt/nem lejárt határidő	Rövid távú cél: Lejárt határidő Középtávú cél: Lejárt határidő Hosszú távú cél: Nem lejárt határidő
Az IT jelenlegi állapota **(folyamatban lévő/befejezett/tervezett)**	Folyamatban lévő
Eredmény	Az idősek az elsajátított informatikai ismereteiket hivatalos ügyeik intézésében, valamint magánéletükben is hasznosítják.
Módosítás	Nem módosul

Az igényfelmérést követően igen nagy érdeklődés mutatkozott a számítástechnikai tanfolyamok iránt az idősek részéről. Szervezésre kerültek programok, melyek keretében az ENI mindkét idősek klubjában bevezette az internetet, mely használatához segítséget nyújtanak az ott dolgozó kollégák. A József Attila Városi Könyvtár és Múzeum 2013 óta összesen 21 informatikai tanfolyamot szervezett 161 résztvevő jelenlétével; 18 Internet és Irodai alkalmazások tanfolyamot kezdő és haladó,3 Facebook tanfolyamot kezdő és haladó kategóriában. Az idősek egyre nagyobb számban ismerkednek meg az informatikával, az elsajátított ismereteket hivatalos ügyeik intézése során, de magánéletükben is hasznosíthatják.

Az intézkedés címe, megnevezése	Járj közösségbe
A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Idősek között magasabb a nők aránya. Emelkedik az egyszemélyes háztartások száma, ennek következménye az elmagányosodás.
Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Az idősek vegyék igénybe az önkormányzat által szervezett programokat, és a szociális szolgáltatás által nyújtott

	lehetőségeket **R**övidtávú: Tájékoztatás, igényfelmérés **K**özéptávú: Az idős emberek programokba való bevonása **H**osszú távú: Idősek szociális szolgáltatásokba civil szervezetekbe történő bevonásának ösztönzése. Az elmagányosodás csökkentése
Az intézkedés tartalma	idősek klubjainak szervezett programok, önkéntesek toborzása, a Hagymaház programjain való nagy számú részvétel
Az intézkedés megvalósításának határideje	Rövid távú cél: 2013. december 31. Középtávú cél: 2014. december 31. Hosszú távú cél: 2015. december 31.
Az intézkedés eredményességét mérő dokumentumok	**R** és **K és H**: Az ENI beszámolója. A nyugdíjas klubok beszámolói. A Makó Városi Kulturális- Közművelődési Nonprofit Kft. beszámolója, a programok plakátjai, meghívói.
Lejárt/nem lejárt határidő	Rövid távú cél: Lejárt határidő Középtávú cél: Lejárt határidő Hosszú távú cél: Nem lejárt határidő
Az IT jelenlegi állapota **(folyamatban lévő/befejezett/tervezett)**	Befejezett
Eredmény	A szociális szolgáltatások maximális kihasználtsággal működnek, számtalan program várja az időseket.
Módosítás	**Partnerek és résztvevők** listáját a következőképpen módosítjuk:Nyugdíjas klubok: Belvárosi Nyugdíjas Klub, FÉG Nyugdíjas Klub, Gerizdesi Nyugdíjas Klub, Hagymás Makó Nyugdíjas Klub, Makói Baráti Kör Nyugdíjas Klub, Rákosi Nyugdíjas Klub, Újvárosi Nyugdíjas Klub, Vertán-telepi Nyugdíjas Klub Civil szervezetek: Bruder János Kertbarát Kör, Nefelejcs Népdalkör, Dr. Mihálka György Városi Vegyeskar. **H:** Hosszú távú célkitűzésünk megvalósult, így lezárjuk a programot, de továbbra is célunk, hogy az idősek elmagányosodását megelőzzük és programokat biztosítsunk számukra.

Az intézkedés folyamatos tájékoztatással, a közösségek közötti kapcsolatfelvétellel és kapcsolattartással, valamint a programok szervezésével vette kezdetét. A Makói ENI nappali ellátásának keretein belül maximális létszámmal (30-30 fő) működő két idősek klubja rendszeresen szerveznek programokat, kirándulásokat más civil szervezetekkel is összefogva. A klubok szolgáltatásait, rendezvényeit folyamatosan figyelemmel kíséri a Makói Városi Televízió. A múzeumban a nyugdíjas önkéntesek száma 4-ről 11 főre növekedett 2015. május 1. óta. A nyugdíjas klubok rendszeresen összejöveteleket tartanak, programokat szerveznek, aktívan működnek. A Hagymaház időről időre programokat szervez, melyek fókuszpontjában kifejezetten a makói és térségi idősek állnak. Vannak olyan rendezvények, melyek évről-évre várják az időseket, kiemelendő a Makói Nyár programsorozat. A szociális szolgáltatások maximális kihasználtsággal működnek, számtalan program várja az időseket. A programot lezárjuk.

FOGYATÉKKAL ÉLŐK

Az intézkedés címe, megnevezése	Akadályok nélkül
A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az önkormányzati intézmények akadálymentesítése csak részben megoldott.
Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Az önkormányzati intézmények teljes körű akadálymentesítése **R**övidtávú cél: Állapotfelmérés, igényfelmérés, rangsorolás **K**özéptávú cél: Pályázati források és egyéb pénzügyi források felkutatása **H**osszú távú: Folyamatos megvalósítás
Az intézkedés tartalma	igényfelmérés, helyzet feltárás, akadálymentesítés
Az intézkedés megvalósításának határideje	Rövid távú cél: 2014. december 31. Középtávú cél: folyamatos Hosszú távú cél: 2020. december 31.
Az intézkedés eredményességét mérő dokumentumok	**R** és **K**: A MVÖ Innovációs Iroda beszámolója a pályázati fejlesztésekről. További információval az érintett intézmények tudnak szolgálni.
Lejárt/nem lejárt határidő	Rövid távú cél: Lejárt határidő Középtávú cél: Nem lejárt határidő Hosszú távú cél: Nem lejárt határidő

Az IT jelenlegi állapota **(folyamatban lévő/befejezett/tervezett)**	Folyamatban lévő
Eredmény	A rendelőintézet akadálymentesítése megtörtént. Idősek klubjának akadálymentesítése megtörtént.
Módosítás	Nem módosul

Az igényfelmérést követően realizálódott, hogy igen szükségessé vált az ENI Béke utcai épületének akadálymentesítése. A CSMEK Hódmezővásárhely-Makó makói telephelyének felújítása miatt átmenetileg új helyre költözött a Rendelőintézet. Ennek az épületnek az akadálymentesítése teljesen megoldott. A Királyhegyes utcai Idősek Klubjának felújítási munkálatai során akadálymentessé vált az épület. Folyamatos a pályázati és egyéb források felkutatása. Hosszú távú cél részletezése ebben az esetben jelenleg nem releváns.

Az intézkedés címe, megnevezése	Segíthetünk? Segítség nélkül önállóan
A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Vakok és gyengénlátóknak, illetve siketek és nagyothallóknak szűk azinformációhoz való hozzáférés lehetősége.
Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Cél, hogy a vakok és gyengénlátókhoz, illetve siketek és nagyothallókhoz is eljussanak az információk **R**övidtávú: Igények felmérése, a szükséges programok megkeresése és feltelepítése a civil házban található számítógépre **K**özéptávú: lehetőség biztosítása számítógép használatára, alapvető informatikai ismeretek bemutatása **H**osszú távú: Eljusson a célcsoporthoz az információ
Az intézkedés tartalma	számítógéphez és jelnyelvi tolmácsoláshoz való hozzáférés, valamint lehetőség a hangoskönyvtár használatára
Az intézkedés megvalósításának határideje	Rövid távú cél: 2013. december 31. Középtávú cél: 2014. június 30. Hosszú távú cél: 2014. december 31. Módosult hosszú távú cél: 2016. december 31.
Az intézkedés eredményességét mérő	**R, K** és **H**: A SINOSZ Makói Szervezetének beszámolója.

dokumentumok	
Lejárt/nem lejárt határidő	Rövid távú cél: Lejárt határidő Középtávú cél: Lejárt határidő Hosszú távú cél: Lejárt határidő
Az IT jelenlegi állapota **(folyamatban lévő/befejezett/tervezett)**	Folyamatban lévő
Eredmény	a vakok és gyengénlátókhoz, illetve a siketek és nagyothallókhoz eljutnak az információk a számítógép használata által
Módosítás	**Partnerek** listája változott: ENI, SINOSZ. **K:** Kibővül a célkitűzés avval, hogy az ismeretbővítés ne csak a célcsoport számára történjen, hanem ismertségi körük, illetve az erre érdeklődést mutatók körében is: igény és megfelelő jelentkezői létszám esetén jelnyelvi tanfolyamok szervezése Makó Helyi Szervezetben. Határidő módosul: 2015. december 31. **H:** Bővüljön a jelnyelvet ismerők köre. Határidő módosul: 2016. december 31.

Az igényfelmérést megtörtént. A SINOSZ által biztosított informatikai, irodatechnikai háttér rendelkezésre áll a program megvalósításához, szükség esetén az ENI Hajnal u. 22. alatti Civil Szervezetek Klubjának technikai eszközei is használhatók. A nyelvi akadálymentesítettség szükség, igény szerint a SINOSZ Jelnyelvi Tolmácsszolgálata által megoldott. A könyvtárban 2004 óta elérhető a hangoskönyvtár, mely kezdetben audiokazettán, önkéntes előadók felolvasásában elérhető. A felolvasott műveket mára már sokkal jobb hangminőségben, színművészek tolmácsolásában hallgathatják a használók. Azoknak, akik nem rendelkeznek lejátszásra alkalmas eszközzel, kölcsönzési lehetőséget is biztosít a városi könyvtár. A célcsoport folyamatosan kihasználja a SINOSZ, az ENI és a könyvtár által kínált lehetőségeket.

7. Az elfogadás módja és dátuma

Makó város Helyi Esélyegyenlőségi Programja Felülvizsgálati Jegyzőkönyvének szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

Ezt követően Makó város képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Program Felülvizsgálatáról szóló Jegyzőkönyvet (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és a 227/ 2015. (VI. 24.) MÖKT. határozatával elfogadta.

Makó, 2015. 06. 24.

Farkas Éva Erzsébet
polgármester

Dr. Bálint-Hankóczy Beatrix
jegyző

Makó Város Önkormányzata
II.

Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

Melléklet a Jegyzőkönyv a HEP Felülvizsgálatáról c. dokumentumhoz

Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	Munkanélküliek foglalkoztatásnak javítása	Nyilvántartott munkanélküliek több mint fele tartósan munkanélküli	Csökkenjen a munkanélküliek száma.	Makó Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája	kapcsolattartás a CSMKH MJH Foglalkoztatási Osztályával, közfoglalkoztatás szervezése, közfoglalkoztatottak alkalmazása az ENI-nél, foglalkozások, előadások szervezése	Farkas Éva Erzsébet polgármester	2017.december 31.	Csökken, vagy nem emelkedik a munkanélküliek aránya	Humánerőforrás, tárgyi feltételek, pályázatok	Továbbra is folytatódik a közfoglalkoztatás, illetve a tanácsadás. Pályázati forrás, önkormányzati támogatás.
2	Egészségesebb város	Romlik a mélyszegénységben élők/romák egészségügyi állapota	Minél szélesebb körben vegyék igénybe az ingyenes szűrővizsgálatokat. A prevenciós tevékenységek kiterjesztése a 3-18 éves korosztály számára (egészségtudatosabb felnövekvő generáció).	Makó Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája Makó Egészségterve	partnerekkel való kapcsolat kialakítása, programok szervezése: Anyatejes Világnap, Védőnői Konferencia, egészséghét, programok, előadások, szűrések (Egészséges Makóért program, Egészségfejlesztési Iroda akciói, gyermekek szűrővizsgálata, TÁMOP-6.1.2-11/1-2012-0938 sz. pályázat)	Dr. Bálint-Hankóczy Beatrix, jegyző	2015. december 31.	A szűrővizsgálatokon rendszeres részvétel	Szakemberek, pályázati források, civil szervezetek	Nőjön a szűrőn a szűrővizsgálaton részt vevők száma Egészséges Makóért program folytatása.
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	Hogyan védjük	A településen	A makói fiatalok	Makói Kistérség	kapcsolatfelvétel a	Dr. Bálint-	2015. december	Csökken a	Szakemberek,	Csökken a

	meg gyermekeinket?	előfordul a fiatalkorúak által vagy az ő sérelmükre elkövetett bűncselekmények ténye. Több gyermek került a Gyermekjóléti Szolgálat látókörébe elkövetett bűncselekmény vagy áldozattá válás miatt.	szubjektív biztonságérzete növekedjen, a makói ifjúság védelme, figyelemfelkeltése, számukra értelmes szabadidős programok biztosítása, és a bűncselekmények megelőzése	Közoktatási Feladat-ellátási, Intézményhálózat Működtetési és -fejlesztési Terve 2009-2015 évre	partnerekkel, szervezési munkálatok, bűnmegelőzési és prevenciós előadások, nyílt napok. Együtt a közbiztonságunkért program, folyamatos konzultáció a helyi intézményekkel, Közbiztonsági Egyeztető Fórum, drog- és túlzott alkoholfogyasztást megelőző programok	Hankóczy Beatrix, jegyző	31.	gyermekek részére vagy azok részéről elkövetett bűncselekmények száma	pályázat,közösségi munka, előadások helyszínei	Gyermekjóléti Szolgálatnál megjelenő, bűncselekményt elkövető vagy áldozattá váló fiatalok száma. Fenntartani továbbra is a programok szervezését, lebonyolítását.
2	Szünidei gyermekétkeztetés	A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyerekeknek a száma magas.	Az iskolai szünidő alatt ne legyen éhező gyerek.	Makói Kistérség Közoktatási Feladat-ellátási, Intézményhálózat Működtetési és -fejlesztési Terve 2009-2015 évre	adatgyűjtés, pályázat beadása, nyári és téli gyermekétkeztetés , családok étkeztetése, tartós élelmiszercsomagok és gyermek ajándék csomagok kiosztása	Farkas Éva Erzsébet polgármester	2015. december 31.	Növekedjen az étkezésbe bevontak száma.	Pályázati forrás, önkormányzati forrás	Az étkezés folyamatos biztosítása.
III. A nők esélyegyenlősége										
1	Nők a munka világában	A munkanélküliek között magas a nők aránya	Általános célként fogalmazható meg a nők munkaerő piacra történő visszaintegrálása, legalább napi 4 órában.	Makó Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája	folyamatos kapcsolat az ENI és a Foglalkoztatási Osztály között, képzés, tréning és tudásbővítés	Dr. Bálint-Hankóczy Beatrix, jegyző	2017. december 31.	Csökkenjen a munkanélküli nők aránya.	Szakemberek, pályázati források, tárgyi feltételek	A foglalkoztatás biztosítása.
2	Nők elleni és a családon belül erőszak visszaszorítása	A nők elleni és a családon belüli erőszak rejtve marad	Csökkenjen a családon belüli és a nők elleni erőszak	Makó Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája	célcsoport felkutatása, a probléma felmérése, bűnmegelőzési és prevenciós előadások, 21 szakember továbbképzése	Dr. Bálint-Hankóczy Beatrix, jegyző	2017. december 31.	A segítséget kérők számának bővülése, prevenciós előadások által szemléletváltás elérése a lakosság körében.	Szakemberek, civil szervezetek, pályázati forrás	Előadások szervezése, a segítségkérés elérhetőségeinek szélesebb körbe való megismertetése.
IV. Az idősek esélyegyenlősége										
1	Hozd közel	Nagy az idősek	Az idősek	Makó Város	igényfelmérés,	Farkas Éva	2015. december	Informatikai	Humánerőforrás,	Az

	magadhoz a világot	informatikai lemaradása. Kevés az informatikai ismerettel rendelkező idős	informatikai jártasságának növelése. Az idősek is ki tudják használni a számítástechnika által nyújtott lehetőségeket. Képesek legyenek önállóan eligazodni az internet világában	Integrált Településfejlesztési Stratégiája Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció	internet bevezetése a klubokba, 21 tanfolyam 161 résztvevő jelenlétében	Erzsébet polgármester	31.	jártasság megszerzése. Emelkedjen a számítógépet használni tudók száma.	önkéntesek, pályázati forrás tárgyi feltételek	információszerzés lehetőségének fenntartása és bővülése.
2	Járj közösségbe	Idősek között magasabb a nők aránya. Emelkedik az egyszemélyes háztartások száma ennek következménye az elmagányosodás	Az idősek vegyék igénybe az önkormányzat által szervezett programokat, és aszociális szolgáltatás által nyújtott lehetőségeket.	Makó Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció	idősek klubjainak szervezett programok, önkéntesek toborzása, a Hagymaház programjain való nagy számú részvétel	Farkas Éva Erzsébet polgármester	2015. december 31.	A szociális szolgáltatások, különösen a nappali ellátás maximális kihasználtsággal működjön.	Szakemberek, anyagi erőforrás, tárgyi feltételek	Az elmagányosodás megelőzése.
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
1	Akadályok nélkül	Az önkormányzati intézmények akadálymentesítése csak részben megoldott.	Az önkormányzati intézmények teljes körű akadálymentesítése	Makó Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája	igényfelmérés, helyzet feltárás, akadálymentesítés	Farkas Éva Erzsébet polgármester	2020. december 31.	Kivitelezés dokumentumai.	Pályázati forrás, szakemberek	Minél szélesebb körű akadálymentesítés megvalósítása.
2	Segíthetünk? Segítség nélkül önállóan	Vakok és gyengénlátóknak, illetve siketek és nagyothallóknak szűk az információhoz való hozzáférés lehetősége.	Cél, hogy a vakok és gyengénlátókhoz, illetve siketek és nagyothallókhoz is eljussanak az információk	Makó Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció	számítógéphez és jelnyelvi tolmácsoláshoz való hozzáférés, valamint lehetőség a hangoskönyvtár használatára	Farkas Éva Erzsébet polgármester	2016. december 31.	Minél szélesebb körbe jut el az információ. Jelnyelv megismerése.	Szakemberek, pályázati forrás, tárgyi feltételek, önkéntesek	A célcsoport kihasználja a lehetőségeket, eljusson hozzájuk az információ.

ÁROP-1.1.16-2012-2012-0001
Esélyegyenlőség-elvű fejlesztéspolitika kapacitásának biztosítása

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Makó Város Önkormányzata

2013.

Türr István Képző és Kutató Intézet
Cím: 1054 Budapest, Széchenyi u. 14.
Telefon:06-1-882-3454
email: ugyfelszolgalat@tkki.hu
web: www.tkki.hu
Felnőttképzési nyilvántartási szám: 01-0790-04
Intézményi akkreditációs lajstromszám: AL 0008

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP) 3
Bevezetés 3
A település bemutatása 3
Értékeink, küldetésünk 7
Célok 7
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE) 9
1. Jogszabályi háttér bemutatása 9
2. Stratégiai környezet bemutatása 11
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége 14
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység 38
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége 58
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége 64
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége 68
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása 75
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága 77
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT) 78
1. A HEP IT részletei 78
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT) 89
3. Megvalósítás 92
4. Elfogadás módja és dátuma ..... **Hiba! A könyvjelző nem létezik.**

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Makó Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait[1], valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

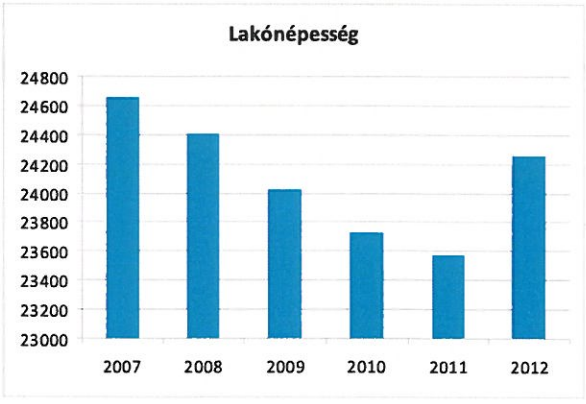
Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Makó városa Csongrád megyében, a Tiszától keletre a Maros jobb partján terül el, a magyar-román-szerb közös határpont közelében. A város Szegedtől, Hódmezővásárhelytől mintegy 30, Békéscsabától 75, Budapesttől 202 km-re fekszik.
*
Makó Város területe 22923 km^2, állandó népessége a 2001-es népszámlálás alapján 25 607 fő volt. A népszámlálás óta a népesség 2011-re 23 573 főre csökkent. 2012-ben ismét kismértékű népesség növekedés tapasztalható.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

	Fő	Változás
2007	24658	
2008	24403	99%
2009	24029	98%
2010	23727	99%
2011	23573	99%
2012	24256	103%

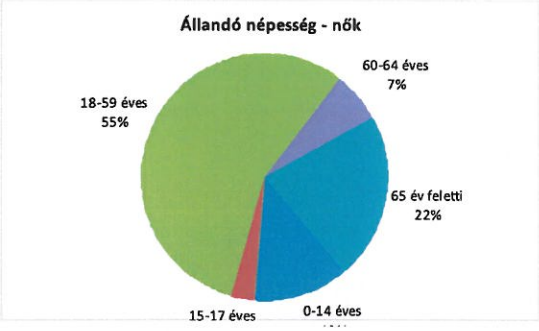

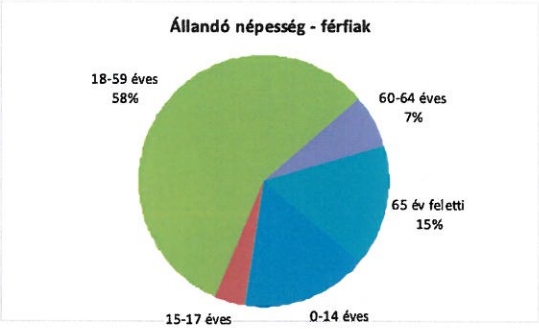
[1] Költségvetési koncepció, Gazdasági és Munka Program, Szolgáltatástervezési koncepció, Makó Egészségterve, Makó Város Integrált Városfejlesztési Stratégia, Településrendezési terv

2. számú táblázat - Állandó népesség

	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
fő	12767	11605	24372	52%	48%
0-2 évesek					
0-14 éves	1606	1729	3335	48%	52%
15-17 éves	385	415	800	48%	52%
18-59 éves	7094	6044	13138	54%	46%
60-64 éves	869	732	1601	54%	46%
65 év feletti	2790	1635	4425	63%	37%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

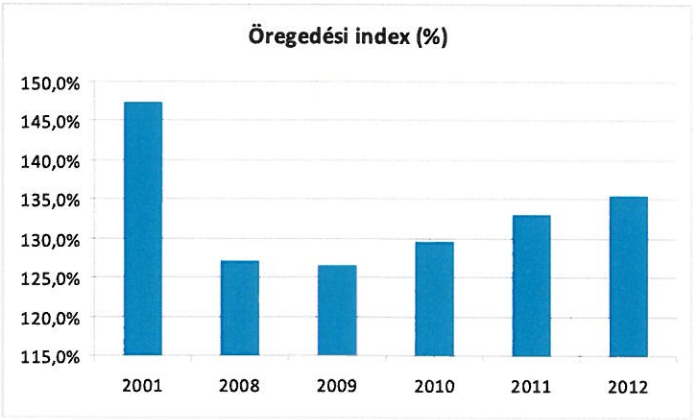

A 2. számú táblázat az állandó népesség 2011 évi adatait tartalmazza. Az állandó lakónépesség Makón bejelentett lakóhellyel rendelkező személyek számát mutatja függetlenül attól, hogy van-e máshol bejelentett tartózkodási helyük. Megállapítható, hogy a lakónépességben a nők aránya magasabb 52%. A nemek közötti arány kor szerint változik 0-17 kor között a férfiak még 52 % képviselnek. Ez az arány 18-64 éves kor között 46%-ra csökken és 65 év felett tovább csökken 37 %-ra.

3. számú táblázat - Öregedési index

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2001	5790	3931	147,3%
2008	4488	3533	127,0%
2009	4445	3513	126,5%
2010	4384	3384	129,6%
2011	4434	3335	133,0%
2012	4480	3307	135,5%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

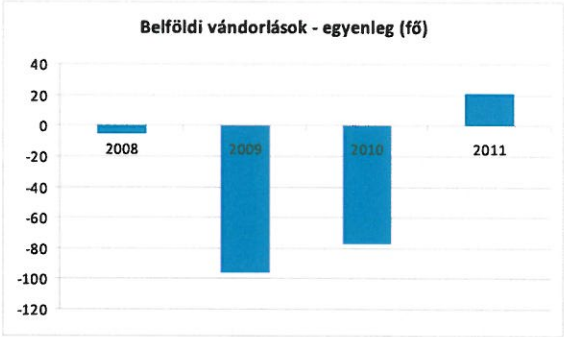
Az öregedési index azt mutatja meg, hogy 100 fő 14 év alattira mennyi fő 65 felüli jut. A 65 év felettiek száma magasabb, ezért az öregedési index 100 felett van. A település erősen elöregedőnek tekinthető.

2001-ben az index 147,3 % volt ennél az értéknél alacsonyabbak az utolsó öt év indexei, de 2009-től ismét fokozatosan emelkedik az elöregedésre vonatkozó mutató.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

	állandó jellegű odavándorlás	elvándorlás	egyenleg
2008	362	367	-5
2009	274	370	-96
2010	297	374	-77
2011	327	306	21

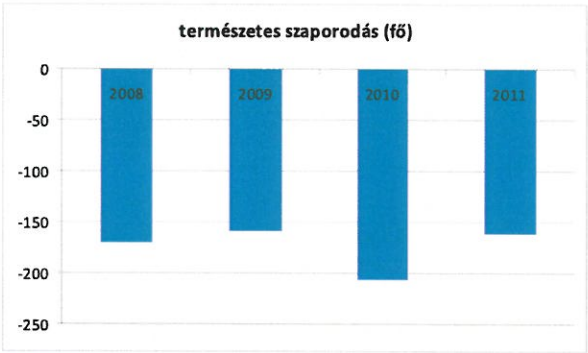
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

	élve születések száma	halálozások száma	természetes szaporodás (fő)
2008	208	377	-169
2009	204	362	-158
2010	177	383	-206
2011	168	329	-161

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A népességcsökkenés visszavezethető arra, hogy a természetes szaporodás 2008-2011 között negatív számot mutat, az élveszületések száma elmarad a halálozások számától. Az ebből fakadó népességfogyást 2011-ben csak kis mértékben ellensúlyozta a belföldi vándorlás pozitív egyenlege.

Makó város lakosságának alapfokú ellátását minden intézmény típus, szolgáltató, illetve igazgatási funkció tekintetében kielégíti (egészségügyi alapellátás, óvoda, általános iskola, szociális és gyermekvédelmi alapellátás, kiskereskedelem stb.).

A város területén működő nevelési és oktatási intézmények:

Intézmény	Intézmény címe	Ellátott feladatok
Bárka Református Óvoda	6900 Makó, Kálvin u. 7/a.	óvodai feladatok
Belvárosi Óvoda	6900 Makó, Kálvin tér 6.	óvodai feladatok
József Attila Gimnázium	6900 Makó, Csanád vezér tér 6.	gimnáziumi feladatok
Juhász Gyula Református Gimnázium és Szakképző Iskola	6900 Makó, Kálvin u. 2-6.	gimnáziumi feladatok, szakközépiskolai feladatok
Kálvin Téri Református Általános Iskola	6900 Makó, Kálvin tér 6.	általános iskolai feladatok

Magán Alapfokú Művészeti Iskola és Zeneművészeti Szakképző Iskola	6900 Makó, Szent János tér 30.	szakiskolai feladatok, szakközépiskolai feladatok, alapfokú művészetoktatás feladatok
Makói Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Pedagógiai Szakszolgálat	6900 Makó, Szegedi u. 4-6.	általános iskolai feladatok, alapfokú művészetoktatás feladatok, pedagógiai szakszolgálati feladatok
Makói Katolikus Általános Iskola és Óvoda	6900 Makó, Návay Lajos tér 12/a	óvodai feladatok, általános iskolai feladatok
Makói Oktatási Központ, Szakképző Iskola és Kollégium	6900 Makó, Posta u. 4.-6.	egyéb - nem közoktatási feladat, szakiskolai feladatok, szakközépiskolai feladatok, kollégiumi, diákotthoni feladatok
Szent István Egyházi Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium	6900 Makó, Szent I. tér 14-16	egyéb - nem közoktatási feladat, általános iskolai feladatok, gimnáziumi feladatok, kollégiumi, diákotthoni feladatok
Szikszai György Református Általános Iskola	6900 Makó, Szikszai u. 4.	általános iskolai feladatok
Szikszai György Református Óvoda	6900 Makó, Vásárhelyi u. 53.	óvodai feladatok
Újvárosi Óvoda	6900 Makó, Bajza u.71	óvodai feladatok

Az egészségügyi alapszolgáltatást 11 háziorvos területi ellátási kötelezettséggel, 2 házi orvos területi ellátási kötelezettség nélkül, 5 gyermekorvos, 6 fogorvos végzi. A városban található kórház és szakrendelő is. Az iskolai egészségügyi feladatokat 2 főállású iskolaorvos és 4 iskolai védőnő látja el. A Az Iskola-egészségügyi Szolgálat összesen 3 403 Makón élő vagy itt tanuló diák ellátását biztosítja. A területi védőnők száma 8 és 1 fő kórházi védőnői feladatokat végez.

A város kistérségi központ szerepköréből adódóan a középfokú funkciók közül minden megtalálható, beleértve a bíróságot (Makói Járásbíróság) is. 2013. január 1.től létre jöttek a járási hivatalok, a Makói Járási Hivatal szakigazgatási szerveként működik a Járási Gyámhivatal, a Járási Földhivatal, a Járási Munkaügyi Kirendeltség, és a Járási Állategészségügyi és Élelmiszer-ellenőrzési Hivatal. Megtalálható továbbá az ÁNTSZ Makói, Hódmezővásárhelyi Kistérségi Intézete. Ügyfélfogadást tart a városban a Nemzeti Adó- és Vámhivatal és a Csongrád Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatóság Makói Falugazdász Irodája.

A kulturális funkciókat, az elsősorban Hagymaházhoz köthető a Makó Városi Kulturális-Közművelődési Nonprofit Kft. látja el. Az épület mára a város jelképévé vált, programkínálatával vonzáskörzete az egész kistérségre kiterjed. A városi könyvtár kistérségi jelentőségű könyvtár, info-kommunikációs központ és képzőművészeti galéria. A régi városháza épületében működik a levéltár. A város múzeumának főépületét 1981-ben avatták fel. A múzeum gyűjtőterülete a városon kívül a környező településekre is kiterjed.

Az önkormányzat által biztosított szociális és gyermekjóléti szolgáltatásokat az Egyesített Népjóléti Intézmény végzi.

Értékeink, küldetésünk

A Helyi Esélyegyenlőségi Programmal Makó Város Önkormányzata kinyilvánítja azon szándékát, mely szerint a városban élő hátrányos helyzetű társadalmi csoportok – mélyszegénységben élő, romák, nők, gyerekek, fogyatékkal élő személyek, idősek - felzárkóztatása érdekében a rendelkezésére álló eszközök minél teljesebb kihasználásával színvonalas közszolgáltatást kíván biztosítani. Megkülönbözetett figyelmet kíván fordítani a célcsoport problémáik feltárására és azok csökkentésére.
Az önkormányzat esélyegyenlőségi politikáját munkáltatói szerepkörben, szolgáltatásai során és intézményfenntartói szerepkörében is érvényesíti. Az esélyegyenlőségi tevékenysége során mindent megtesz annak érdekében, hogy az egyes projektek kidolgozásában az érdeket civil szerveződések is aktív szerepet játszanak.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Makó Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:
az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,

- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás,
- a szociális biztonság, a
- z egészségügy,
- az oktatás és
- a lakhatás területén

a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.
E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.
További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.
További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról" szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai" fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

Az alábbiakban röviden meghatározzuk a kapcsolódó stratégiákat, melyekről bővebben a HEP sablonhoz kapcsolódó tanulmánykötetben olvashatunk. Ezek ismerete azért fontos, mivel a település esélyegyenlőségi stratégiájának illeszkednie kell nem csak a jogszabályi környezetbe, hanem az EU és hazai releváns stratégiákhoz is.

Az EU 2020 stratégia[2]

Az Európa 2020 az Európai Unió 10 évre szóló növekedési stratégiája, a 2000-ben megkezdett Lisszaboni Stratégia folytatása, annak tapasztalatait beépítő új, közösségi gazdaságpolitikai célrendszer és ahhoz tartozó intézkedésterv. Célja nem csupán a válság leküzdése, a stratégia az uniós növekedési modell hiányosságait hivatott megszüntetni, és az intelligensebb, fenntarthatóbb és befogadóbb növekedés feltételeit kívánja megteremteni. Az esélyegyenlőség szempontjából releváns célkitűzések, melyeket 2020-ra az EU egészének teljesítenie kell két területen is megjelenik. Az oktatásban a lemorzsolódási arányt 10% alá kell csökkenteni. A szegénység/társadalmi kirekesztés ellen ható intézkedések sora pedig azt célozza, hogy legalább 20 millióval csökkenjen azok száma, akik nyomorban és társadalmi kirekesztettségben élnek, illetve akik esetében a szegénység és a kirekesztődés reális veszélyt jelent.

Nemzeti Reform Program[3]

[2] A Bizottság közleménye a Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, az Európai Központi Banknak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, a Régiók Bizottságának és az Európai Beruházási Banknak – Intézkedések a stabilitás, a növekedés és a munkahelyteremtés érdekében, Brüsszel, 2012. május 30.

[3] A következő lépés – A Széll Kálmán terv 2.0, Magyarország Kormánya, 2012. április www.kormany.hu/download/3/e8/80000/1-A_k%C3%B6vetkez%C5%91_l%C3%A9p%C3%A9s%20(SzKT%2020).pdf

Az Európa 2020 stratégia megvalósításának legfontosabb eszközét tagállami szinten a nemzeti reformprogramok jelentik, melyeket a tagállamoknak minden év áprilisában, a stabilitási/konvergencia programokkal együtt kell elkészíteniük. A nemzeti reformprogramok rögzítik az uniós kiemelt célok alapján megfogalmazott nemzeti célokat, továbbá ismertetik, hogyan kívánják a kormányok a célokat teljesíteni, illetve a növekedést hátráltató akadályokat leküzdeni. A dokumentumok azt is meghatározzák, hogy kik, mikor, milyen intézkedéseket hoznak majd, s hogy ennek milyen költségvetési vonzatai lesznek.[4] A Nemzeti Reform Program az esélyegyenlőségi célcsoportok helyzete javításának szempontjából közvetlen jelentőséggel bíró célkitűzéseket és intézkedéseket tett.

Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia[5]

A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (NTFS) az Európai Bizottság által 2011-ben jóváhagyott „A nemzeti romaintegrációs stratégiák uniós keretrendszere 2020-ig" című dokumentumban foglaltakhoz illeszkedik. Az NTFS a szegénység elleni fellépés érdekében megfogalmazott felzárkózáspolitikát helyezi középpontba, emellett hangsúlyos célja a roma közösségek kirekesztése ellen ható folyamatok megelőzése, felszámolása. A stratégia célja, hogy a szegénység szempontjából meghatározó problématerületek – gyermekszegénység, romák helyzete, hátrányos helyzetű térségek – hosszú távú elképzeléseinek integrálását, kiegészítését, egységes célrendszerben történő kezelését kívánja előmozdítani, figyelemmel, a többi, a társadalmi felzárkózás szempontjából releváns stratégiára, így a gazdaságfejlesztéssel és foglalkoztatáspolitikára, a vidékfejlesztésre, az egészségügyi, szociálpolitikai, közigazgatási elképzelésekre.

„Legyen jobb a gyerekeknek!" Nemzeti Stratégia[6]

A Legyen Jobb a Gyerekeknek Nemzeti Stratégia szükségességét elsősorban az indokolta, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. A törvény minden gyerekre kiterjed, de értelemszerűen azoknak a gyerekeknek kell prioritást kapniuk, akiknek érdekei a legjobban sérülnek, akiknél a nélkülözések a legjobban korlátozzák fejlődésüket. A Nemzeti Stratégia másik fontos indoka a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége, a gyermekek és a társadalom közös távlati érdeke.

Roma Integráció Évtizede Program[7]

Az Országgyűlés 2007. június 25-én fogadta el a Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervről szóló 68/2007. (VI. 28.) OGY határozatot, amely a Kormány feladatául tűzi, hogy a Stratégiai Terv végrehajtására készítsen rövid távú, kétéves időszakokra szóló intézkedési terveket. A Stratégiai Terv négy prioritási területen (oktatás, foglalkoztatás, lakhatás és egészségügy), az egyenlő bánásmód érvényesítésével kapcsolatban, továbbá a kultúra, a média és a sport területén határoz meg átfogó célokat, a célokhoz kapcsolódó konkrét feladatokat, az ezekhez rendelt mutatókat, továbbá a feladatok eléréséhez szükséges intézkedéseket. A nemek közötti esélyegyenlőség megteremtését a négy prioritási területen megfogalmazottakhoz kapcsolódó feladatokon és intézkedéseken keresztül kívánja megvalósítani.

Nemzeti Ifjúsági Stratégia

Az Országgyűlés 2009-ben fogadta a Nemzeti Ifjúsági Stratégiáról készült dokumentumot (88/2009. (X. 29.) OGY határozat). A Stratégia az ifjúsági korosztályokkal kapcsolatos állami felelősség összefoglalása a 2009-2024. időszakra vonatkozóan. Részletezi az ifjúságpolitika hosszú távú társadalmi céljait, megvalósításukhoz az egyes területeken a horizontális és specifikus célokat, valamint ezekhez kapcsolódó részcélokat határoz meg. A Stratégia megvalósítása kétéves cselekvési tervek mentén történik, a 2012-2013. évi cselekvési tervről az 1590/2012. (XII. 27.) Korm. határozat rendelkezik.

---

[4] Európai Bizottság, Európa 2020 http://ec.europa.eu/europe2020/documents/related-document-type/index_hu.htm

[5] Nemzeti Társadalmi és Felzárkózási Stratégia – mélyszegénység, gyermekszegénység, romák (2011-2020.) Budapest, 2011. november http://romagov.kormany.hu/nemzeti-tarsadalmi-felzarkozasi-strategia

[6] 47/2007. (V. 31.) OGY határozat a „Legyen jobb a gyermekeknek!" Nemzeti Stratégiáról, 2007-2032.; www.biztoskezdet.hu

[7] A Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervről szóló 68/2007. (VI. 28.) OGY határozat; Szociális és Munkaügyi Minisztérium, 2008.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Az önkormányzat a feladat- és hatáskörébe tartozó önkormányzati ügyekben – törvény keretei között – önállóan mérlegelhet. Az állampolgári öngondoskodás, együttműködési készség erősítését szolgálja az a felhatalmazás, amely szerint a képviselő-testület – törvényi felhatalmazás alapján – egyes közszolgáltatások igénybevételét rendeletében feltételekhez kötheti.
Makó Város önkormányzati Képviselő-testülete törvényi felhatalmazás alapján a következő az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő önkormányzati rendeleteket alkotta:

- Makó Város Önkormányzati Képviselő-testületének a gyermekek védelmét biztosító pénzbeli és természetben nyújtott ellátásokról szóló 38/1997. (XII.17.) Makó önkormányzati rendelete s
- Makó Város Önkormányzati Képviselő-testületének a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásokról, valamint az ehhez kapcsolódó térítési díjakról szóló 3/1998. (II. 02.) Makó önkormányzati rendelete
- Makó Város Önkormányzat Képviselő-testületének az egyes pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátásokról szóló 32/2011. (VIII.25.) önkormányzati rendelete
- Makó Város Önkormányzat Képviselő-testületének a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokról szóló 33/2011. (VIII.25.) önkormányzati rendelete

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

A következőkben felsorolásra kerülnek azok a dokumentumok, koncepciók, melyek konkrét terveket is meghatároznak saját területükre vonatkozóan.

- Makó Város Önkormányzatának Gazdasági és Munkaprogramja 2010–2014
- Költségvetési koncepciók
- Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció
- Makó Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája
- Makó Egészségterve
- Makó Város Településrendezési Terve
- Makói Kistérség Közoktatási Feladat-ellátási, Intézményhálózat Működtetési és -fejlesztési Terve 2009-2015 évre

Minden a már befejezett, még folyamatban lévő, vagy akár tervezett makói fejlesztés a munkahelyteremtést, a megélhetés biztonságát, a fiatalok helyben tartását szolgálja.

A Városban a következő fejlesztések valósultak meg, vagy jelenleg is folynak:

- Akadálymentesítés
- Belváros rehabilitációja
- Biztonságos Makó program
- Buszmegállók
- Buszpályaudvar
- Csapadékvízcsatorna
- Fürdő beruházás
- Ipari Park
- Iskolafelújítás
- Játszótérfelújítás
- Kerékpárút fejlesztés

- Maros-part fejlesztése
- Szennyvízcsatornázás
- Útépítés

2010-ben megvalósult az Ipari Park közel 500 millió forint értékű foglalkozás-bővítő fejlesztése. A beruházás keretében összeköttetést teremtetek a Királyhegyesi út és a Rákosi út között; fejlesztették az Ipari Parkon belüli gyűjtőhálózatot; 18 teljesen közművesített parcellát alakítottak ki, amely magába foglalja a szennyvíz, ivóvíz, csapadékvíz, gázellátás, közvilágítás, útcsatlakozás, területrendezés, informatikai hálózat, kis- és középfeszültség kiépítését; emellett a tőkevonzó-képesség növelése érdekében többletszolgáltatásokat építettek ki a betelepülni vágyó vállalkozások számára (többnyelvű honlap létrehozása, pályázati tanácsadás, projektmenedzsment segítő szolgáltatások stb.)

Elkészül a város történelmének egyik legjelentősebb beruházása is, az M43-as autópálya, ami bekötötte a várost és a térséget Európa vérkeringésébe. Makó belterületén is megvalósult útépítés Honvéd városrészben, illetőleg a Hold utcán.

Az elmúlt években mintegy 28 kilométer járda újult meg a városban, így a legtöbb közintézmény immár biztonságban, akadálymentesen közelíthető meg. Így valósulhattak meg az iskolák, óvodák, szociális intézmények és temetők megközelíthetőségét javító köztéri gyalogjárdák felújításai. A járdafelújítások során a járdák térkő anyagú burkolatot kaptak, mely alól a Honvéd városrészben épülő járdák kivételt képeznek, ott továbbra is helyszínen öntött betonjárda került megépítésre.

Fejlesztések eredményeképp az elmúlt 6 évben 3,5 szeresére nyúlt a makói kerékpárutak hossza. 2013 év végére 22732 méternyi kerékpáros infrastruktúra fog rendelkezésére állni a kerékpárosoknak.

Az elmúlt években a csapadékvíz-elvezető rendszer felújítása megtörtént Mindezeken túl 2009-ben elkészült a város külterületi vízrendezési koncepciója, mely a városból érkező vizek biztonságos elvezetését szem előtt tartva számításba veszi a jelenlegi szélsőséges időjárási viszonyok, illetve az autópálya által megváltozott külterületi vízelvezetést is.

Újjászületett az egykor rendezetlen, idejétmúlt makói buszpályaudvar, amely immár teljes pompában, a város ékességeként várja az idelátogatókat és szolgálja az itt élők kényelmét: immáron méltó környezetbe érkeznek az ügyintézésre érkező térségiek, a hazalátogató elszármazottak és a fürdőváros vendégei. A beruházást Makovecz Imre tervei alapján valósította meg a Tisza Volán Zrt., melynek 320 millió forintos költségéhez 288 millió forint támogatást nyert a város.

Budapest után Makón vigyázza a legtöbb térfigyelő kamera az itt élők biztonságát az országban: a Biztonságos Makó Program keretében összesen 93 térfigyelő kamerát helyeztek ki a város különböző pontjain, ezen túlmenően pedig belépésjelző készülékek önkormányzati támogatásával, a Makói Kerékpár Regisztrációs Programmal, valamint felvilágosító kiadványok terjesztésével és előadások szervezésével próbáljuk visszaszorítani a bűnözést a városban az ország egyik legátfogóbb bűnmegelőzési és közbiztonsági programjának keretében. Makó minden tizedik fejlesztésre szánt forintot az itt élők biztonságára költ.

A 3,6 milliárd forintos makói fürdőberuházás a város valaha volt legnagyobb magasépítési beruházása. A Makovecz Imre tervezte, fele részben uniós támogatással megvalósuló fürdőnek kiemelt szerepe lesz a gazdaság élénkítésében, valamint a helyi munkahelyteremtésben. A fejlesztésnek köszönhetően a fürdőben 100, a turizmushoz kapcsolódva pedig 400–500 új munkahely jön létre. A fürdő mellett megújul, vendégváró és szebb lesz a főterünk. Itt, és a környéken panziók, szórakozóhelyek, éttermek és üzletek nyílnak. A projekt eredményeként komplex gyógy-és egészségturisztikai szolgáltatásokat nyújtó, korszerű, nagy befogadó-kapacitású, kiemelkedő építészeti megoldásokkal bíró, csaknem 10 ezer négyzetméteres grandiózus épület jön létre.

A város jövője szempontjából kiemelt jelentőséggel bír az oktatás fejlesztése, valamint a gyermekek képzésébe és a jövő generációiba történő befektetés: az elmúlt időszakban valósulhatott meg a város

történelmének legnagyobb jelentőségű oktatásfejlesztési beruházása. A Kálvin téri iskola közel 700 millió forintos fejlesztésének köszönhetően a 2010/11-es tanévet már a megújult, korszerű eszközökkel felszerelt, a legmodernebb tudás elsajátítására alkalmas környezetben kezdhették el a makói gyerekek. Az iskola fejlesztése 484 millió forintos európai uniós támogatással valósulhatott meg. A beruházás eredményét az iskola valamennyi diákja, azaz 1500 tanuló használja és élvezi, hiszen a tanítás mellett az épület különböző rendezvényeknek is otthont ad. A beruházás során a Hold utca is újjászületett.

Makó Város Önkormányzata kiemelt figyelmet fordít arra, hogy közintézményei és a közösségi szolgáltatások mindenki számára elérhetőek legyenek. Ezért még 2010-ben befejeződött a Polgármesteri Hivatal teljes körű akadálymentesítése mintegy 40 millió forint értékben, melynek keretében megvalósult a mellékszárny és a főépület hatósági osztályainak akadálymentesítése. Emellett a Makói Általános Iskola, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény és Logopédiai Intézet Bartók épületének akadálymentesítését az Európai Unió 42 millió forinttal támogatta.

Az „Aktív turisztikai fejlesztések Makón" elnevezésű projekthez kapcsolódóan megújul a strand főbejárata, a porta, a büfé épülete. Öltözők és tusolók létesültek, épült röplabda-, kaland- és solyapálya, csónakkikötő és -ház. Megépült a Maroson átívelő canopy-pálya is. Idén megnyitott a lombkorona-sétány. Az idelátogatók számára 21 parkoló áll rendelkezésre, ezek egy része a mozgássérültek számára is használható.

2.2 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A statisztikai adatokat az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TeIR) adatbázisából, KSH Tstar, helyi nyilvántartásból, helyi adatgyűjtésből, valamint Munkaügyi Kirendeltségtől gyűjtöttük össze. A megelőző évi statisztikai adatai csak részben állnak rendelkezésre. Vannak olyan területek, ahonnan az információszerzés nehézkes. Nem álltak rendelkezésre adatok foglalkoztatási arányról, végzettségről, a fogyatékosok foglalkoztatottságáról, a nők helyi gazdaságban elfoglalt szerepéről.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a *mélyszegénység.* Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.
A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira -, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza (Ld. pl. A tartós szegénység csökkentésének lehetőségei Magyarországon, Budapest Intézet, 2012,. www.budapestinstitute.eu/uploads/BI_tartos_szegenyseg_okok_1.1.pdf). A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi jellemző a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység („a szegénység fiatal arca": a szegények mintegy 30%-a 0–17 éves korosztályhoz tartozik), valamint a falusi lakókörnyezet (a szegények több mint fele községekben él).
Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza.
A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad. A szegregáció mértéke, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma.
Ma Magyarországon minden harmadik ember (kb. 3 millióan) a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A cigányok/romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik.

A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása, és ezzel a társadalmi kirekesztettségből fakadó összes probléma „cigánykérdésként" való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt. (Cserti-Csapó-Orsós 2012)

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A jövedelmi és vagyoni helyzet más tényezők mellett meghatározza a család társadalmi helyzetét. Az erre vonatkozó adatokat a szegénység mérőeszközeként használhatjuk, amelyek közvetve, közvetlenül utalnak a városban élők helyzetére. Fontos, hogy a személy kiszámíthatóan rendszeresen jut-e jövedelemhez, vagy esetlegesen (pl.: alkalmi munkából). A szegények esetében az időben nem teljesített kiadási kötelezettségek az életszínvonal súlyos, akár visszafordíthatatlan romlásával járhat.
Az alacsony jövedelműek bevételeinek egy része, vagy számottevő része származik a pénzbeli juttatások rendszereiből.
A jövedelem és vagyon fogalmát a Szt. 4. §-a és a Cst. 4. §-a határozza meg a jogszabályok hatálya alá tartozó ellátások vonatkozásában.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

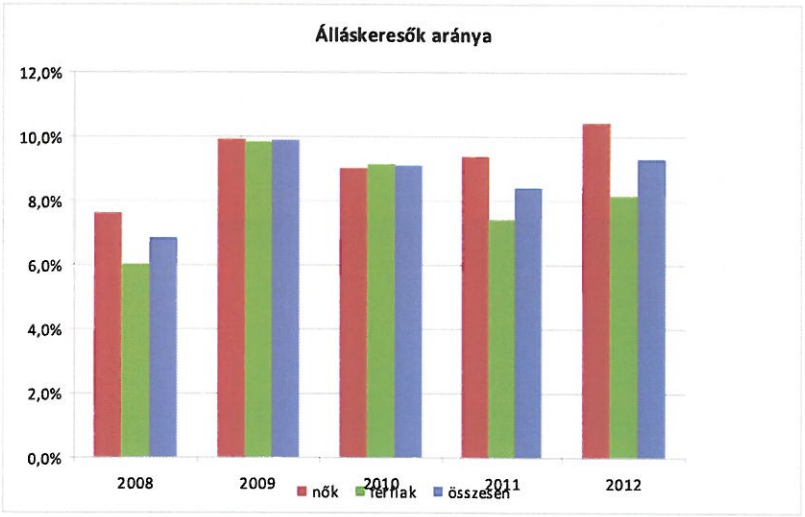
a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

Napjaink egyik legjelentősebb problémája a munkanélküliség. Társadalmi és gazdasági értelemben is a perifériára szorulnak azok, akik tartósan munkanélkülivé válnak. Különösen hátrányos helyzetben vannak a munkaerő-piacon az alacsony iskolai végzettségűek és a romák.
A következő táblázatok a Nemzeti Munkaügyi Hivatal által nyilvántartott Makói adatokat tartalmazzák. A szociális területen dolgozók tapasztalatai alapján vannak olyanok, akik tartósan munkanélküliek, de a nyilvántartásokban nem jelennek meg. Elmondásuk szerint mivel ellátásra nem jogosultak és munkát a részükre nem tudtak felajánlani nem tartották szükségesnek, hogy továbbra is tartsák a kapcsolatot a Munkaügy Kirendeltséggel.

3.2.1. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

év	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	8603	8380	16983	658	7,6%	507	6,1%	1165	6,9%
2009	8477	8318	16795	841	9,9%	819	9,8%	1660	9,9%
2010	8421	8278	16699	760	9,0%	758	9,2%	1518	9,1%
2011	8362	8241	16603	786	9,4%	613	7,4%	1399	8,4%
2012	8297	8172	16469	867	10,4%	668	8,2%	1535	9,3%

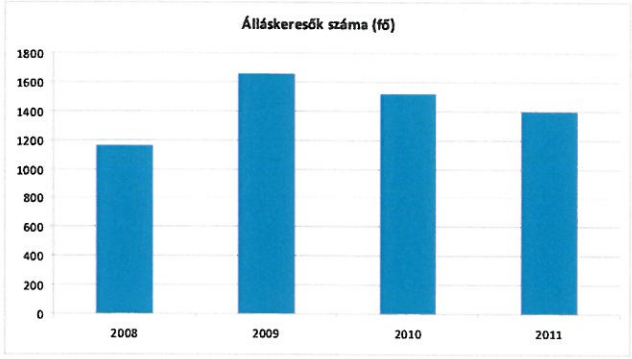
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A nyilvántartott álláskeresők száma 2008-ban volt a legalacsonyabb 6,9%. 2009-től 15-64 közötti női lakónépességhez képest a nyilvántartott női álláskeresők aránya minden évben 9% felett volt és 2012-ben meghaladta a 10 %-ot. Míg a férfiak esetén az álláskeresők aránya 2011-ben 7,4 %, 2012-ben 8,2% volt.

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma korcsoport szerint

		2008	2009	2010	2011
nyilvántartott álláskeresők száma összesen	**fő**	**1165**	**1660**	**1518**	**1399**
20 éves és fiatalabb	fő	48	52	60	36
	%	4,1%	3,1%	4,0%	2,6%
21-25 év	fő	154	207	181	161
	%	13,2%	12,5%	11,9%	11,5%
26-30 év	fő	135	179	142	141
	%	11,6%	10,8%	9,4%	10,1%
31-35 év	fő	169	223	187	155
	%	14,5%	13,4%	12,3%	11,1%
36-40 év	fő	157	212	193	173
	%	13,5%	12,8%	12,7%	12,4%
41-45 év	fő	118	194	175	162
	%	10,1%	11,7%	11,5%	11,6%
46-50 év	fő	141	206	183	184
	%	12,1%	12,4%	12,1%	13,2%
51-55 év	fő	170	244	236	197
	%	14,6%	14,7%	15,5%	14,1%
56-60 év	fő	68	132	155	178
	%	5,8%	8,0%	10,2%	12,7%
61 év felett	fő	5	11	6	12
	%	0,4%	0,7%	0,4%	0,9%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

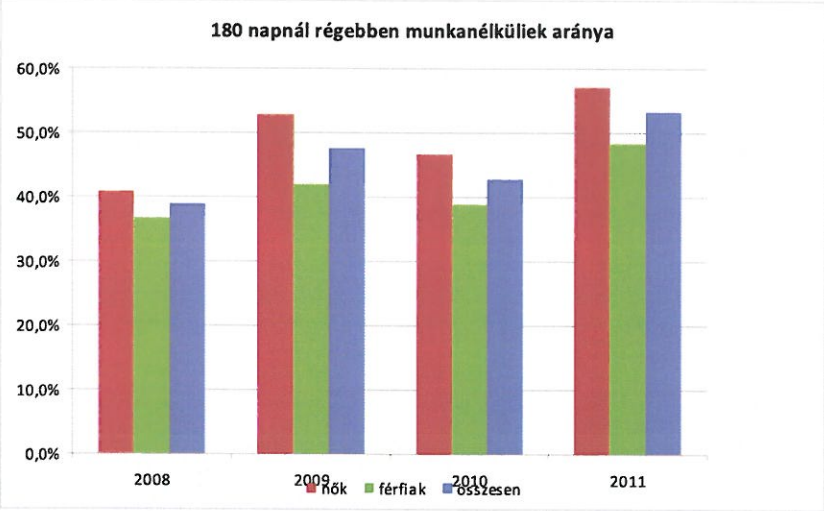
A regisztrált munkanélküliek korcsoportonkénti bontása, illetve idősoros változása rámutat arra, hogy a munkanélküliség a különböző korosztály tekintetében különbözőképpen változik. Megfigyelhető, hogy 21-25 év, 26-30 év és 31-35 év közötti lakosok esetén csökkent a nyilvántartott álláskeresők aránya, míg 46-50 év, 51-55 év és 56-60 év közöttiek esetén ez az arány emelkedik. Az álláskeresők aránya legmagasabb a 51-55 év közöttiek esetében.

A 46 év felettiek munkaerő-piaci mobilitását befolyásolja, hogy a korábban megszerzett képzettség mára már elavult, nem igazodik a kereslethez, továbbá az informatika területén ennek a korosztálynak a lemaradása nagyobb a fiatalabb korosztályokhoz képest.

3.2.3. számú tábla - A munkanélküliek és a 180 napnál régebben munkanélküliek száma és aránya

év	nyilvántartott/regisztrált munkanélküli			180 napnál régebben regisztrált munkanélküli					
	Fő			fő			%		
	nő	férfi	összesen	nő	férfi	összesen	Nő	férfi	összesen
2008	658	507	1165	268	186	454	40,7%	36,7%	39,0%
2009	841	819	1660	445	345	790	52,9%	42,1%	47,6%
2010	760	758	1518	355	296	651	46,7%	39,1%	42,9%
2011	786	613	1399	449	296	745	57,1%	48,3%	53,3%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

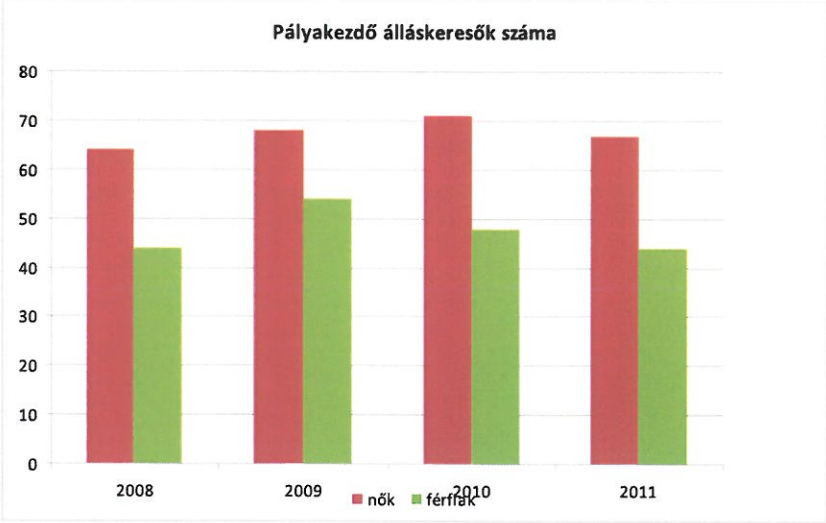

2011-ben a nyilvántartott álláskeresők több mint fele tartósan munkanélküli. A tartós munkanélküliek között a nők aránya minden évben magasabb volt a férfiakéhoz képest.
A tartós munkanélküliség nem csak a gazdaságra van hatással, hanem az érintett önértékelésére, egészségi állapotára, társas kapcsolataira, társadalmi helyzetére, közösségi aktivitására is.
A tartós munkanélküliség következtében különösen felerősödnek a családi feszültségek, konfliktusok, nő az eladósodás veszélye, súlyos esetben szenvedélybeteggé válnak.

3.2.4. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma és a 18-29 éves népesség száma

év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma					
	nő	férfi	összesen	nő		Férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	1898	1887	3785	64	3,4%	44	2,3%	108	2,9%
2009	1824	1851	3675	68	3,7%	54	2,9%	122	3,3%
2010	1777	1814	3591	71	4,0%	48	2,6%	119	3,3%
2011	1744	1781	3525	67	3,8%	44	2,5%	111	3,1%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Tapasztalatunk szerint alacsony a húsz év körüli korosztály munkaerő-piaci részvétele is. A fiatalok távolmaradását főként az oktatási, képzési idő meghosszabbodása indokolja, ugyanakkor jelentősen megnőtt az iskola befejezése utáni munkahelykeresés ideje is. Az adatokból megállapítható, hogy a nyilvántartott pályakezdő munkanélküliek esetében is a nők aránya magasabb.
Az önkormányzat által nyújtott aktív korúak ellátásnak egyik feltétele, hogy a kérelem benyújtása előtt legalább 365 napot a munkaügyi központtal együttműködjön, többek között emiatt is ez a korosztály bekerül a nyilvántartásba.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkozatása

Az iskolai végzettség és a munkanélküliség közvetlen kapcsolatban vannak egymással. Minél magasabb végzettséggel rendelkezik valaki, annál nagyobb a munkaerő-piaci mozgástere és a potenciálja.

Az alacsony iskolai végzettség a mélyszegénységben élők és a roma lakosság körében igen jellemző, elsősorban a családi minta átörökítése, a támogatottság hiánya.

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

év	15 éves és idősebb lakosság száma összesen			15-X éves legalább általános iskolát végzettek száma			általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők 15-x évesek száma					
	összesen	nő	férfi	összesen	nő	férfi	Összesen		nő		férfi	
	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	Fő	%
2001	21619	11646	9973	18833	9816	9017	2786	12,9%	1830	15,7%	956	9,6%

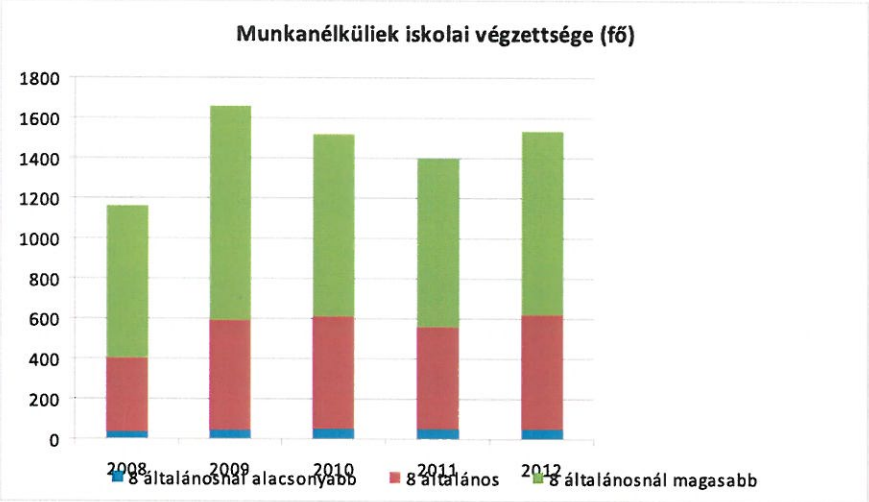
Forrás: TeIR, KSH népszámlálás

A 2001 évi népszámlálás adatai szerint 15 évesnél idősebb lakosság körében magas 12,9 % az általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők aránya. Ezen belül a nők 15,7%-os aránya jelentősen magasabb férfiak 9,6 %-os arányához képest.

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

év	nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		8 általános		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
	Fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	1165	38	3,3%	371	31,8%	756	64,9%
2009	1660	43	2,6%	551	33,2%	1066	64,2%
2010	1518	52	3,4%	566	37,3%	900	59,3%
2011	1399	50	3,6%	515	36,8%	834	59,6%
2012	1535	55	3,6%	565	36,8%	915	59,6%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A munkaerő-piacon legnehezebb helyzetben a képzettséggel nem rendelkezők vannak. 2010-től a 8 általánosnál alacsonyabb iskolai végzettségűek, illetve a 8 általános végzettségűek aránya meghaladta a 40 %-ot álláskeresők között.

3.2.8. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők száma középfokú iskolában

év	középfokú felnőttoktatásban résztvevők összesen	szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők		Szakközépiskolai felnőttoktatásban résztvevők		gimnáziumi felnőttoktatásban résztvevők	
	fő	fő	%	fő	%	Fő	%
2009	75	30	40,0%	n.a.	0,0%	n.a.	0,0%
2010	134	16	11,9%	n.a	0,0%	n.a.	0,0%
2011	194	0	0,0%	n.a.	0,0%	n.a.	0.0%

Forrás: TeIR

A középiskolai felnőtt oktatásban résztvevők száma 2009 és 2011 között 2,5 szeresére emelkedett. A szakközépiskolai és gimnáziumi felnőttoktatásban résztvevők számáról a TeIR nem tartalmazott külön adatot.

c) Az önkormányzat által szervezett foglalkoztatás

A települési önkormányzat a munkanélküli személyek munkaerő-piaci helyzetének javítása érdekében foglalkoztatást szervez.

A 2008-as évben három közfoglalkoztatási forma állt rendelkezésre: a közcélú munka, a közhasznú munka és a közmunka. A közcélú munka keretében elsősorban a rendszeres szociális segélyben részesülő aktív korú nem foglalkoztatott személyek kerültek foglalkoztatásra, finanszírozására a költségvetési törvényben normatív alapon meghatározott keret állt rendelkezésre, amely 100%-ban fedezte a foglalkoztatás költségeit a keretben meghatározott összeg mértékéig. Ez az összeg 2008-ban 11.484.990 forint volt.
A közhasznú munkában bármely álláskeresőként regisztrált személy foglalkoztatható volt, finanszírozása a Dél-alföldi Regionális Munkaügyi Központ Makói Kirendeltségével kötött megállapodás alapján történt, amely szerint a bérköltség 30%-át az önkormányzat fizette, 70%-ot a Munkaügyi Központ térített. 2008-ban 513 foglalkoztattunk (2-4 hónapig) a munkaügyi központtal kötött megállapodás alapján. (Ebben a kimutatásban többszörösen szerepelnek azon személyek, akiket tárgyévben többször foglalkoztatott az önkormányzat.) A közmunka keretében történő foglalkoztatás pályázat útján történt, finanszírozása a pályázati kiírásban került meghatározásra.

A közcélú munka keretében 2009. évben elsősorban a rendelkezésre állási támogatásban részesülő személyek kerültek foglalkoztatásra, finanszírozása úgy történik, hogy a bérköltség 95%-át központi forrás fedezi, 5%-át a foglalkoztató. Ebben a formában 298 fő került foglalkoztatásra, ebből 41 főt Makó Város Önkormányzatának intézményei foglalkoztattak.
A közhasznú munkában bármely álláskeresőként regisztrált személy foglalkoztatható volt, finanszírozása a Dél-alföldi Regionális Munkaügyi Központ Makói Kirendeltségével 2009. évben kötött öt egyedi megállapodás alapján történt. Ezen megállapodások során két finanszírozási mód alapján történt a foglalkoztatás: az egyik alapján a bérköltség 30%-át az önkormányzat fizette, 70%-ot a Munkaügyi Központ térített, a másik alapján a bérköltség 10%-át az önkormányzat fizette, 90%-ot a Munkaügyi Központ térített. Ebben a formában 231 fő került foglalkoztatásra.
A közmunka keretében történő foglalkoztatás pályázat útján történt, finanszírozása a pályázati kiírásban került meghatározásra. 2009. évben 56 fő foglalkoztatása történt ebben a formában a Makói Kistérség Többcélú Társulása keretében.

2010-ben a foglalkoztatás formája közcélú és közhasznú foglalkozatás volt.
A közcélú foglalkoztatás támogatására a központi költségvetés normatív, kötött felhasználású támogatást nyújtott. A foglalkoztatottak száma 257 fő volt. Az önkormányzat erre a foglalkozatásra csak rendelkezésre állási támogatásban részesülőket vehette fel. Ebben az évben a munkaügyi központtal kötött megállapodás kereten belül az önkormányzatnál 454 közhasznú munkás dolgozott.

2011-től át alakították a fogalakoztatás rendszerét és finanszírozását az önkormányzatok hatósági szerződést kötnek a munkaügyi kirendeltséggel a közfoglalkoztatás megszervezésére. A közfoglalkoztatottak száma 2011-ben 313 fő, 2012-ben 195 fő volt.
Start-munkaprogram keretében 2011-ben 130 fő, 2012-ben 128 fő dolgozott az önkormányzatnál.

A foglalkoztatás keretében elvégzett munkák jellemzően a következők volta: közterület karbantartása, zöldterületek gondozása, belvízhálózat karbantartása, kátyúzás, köztisztasági munkák, illegális hulladék lerakók felszámolása, parlagfű mentesítés.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezők (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

A város és térsége gazdasága a kedvező termőhelyi adottságoknak köszönhetően hagyományosan mezőgazdasági jellegű, a mezőgazdasági termelésre azonban csak szórványosan épül a térségben feldolgozóipar.

Makó és térségének iparában olyan feldolgozó ipari tevékenységek töltenek be jelentős szerepet, mint a gumiipar, bútoripar, gépgyártás, alkatrész-összeszerelés, élelmiszer-feldolgozás.

A szolgáltató ágazat fejlődött jelentősen számtalan pénzügyi-szolgáltató hozott létre irodát, fiókot, telephelyet.

3.2.10. számú táblázat – A foglalkozáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - vállalkozások

év	regisztrált vállalkozások száma a településen	Kiskereskedelmi üzletek száma	vendéglátóhelyek száma	állami szektorban foglalkoztatottak száma	kivetett iparűzési adó	befizetett iparűzési adó	működő foglalkoztatási programok száma helyben	foglalkoztatási programokban részt vevők száma
2008	*4596*	*431*	*141*	*n.a.*	*544786637*	*560610146*	*n.a.*	*n.a.*
2009	*4784*	*419*	*140*	*n.a.*	*603272846*	*616148068*	*n.a.*	*n.a.*
2010	*4886*	*369*	*134*	*n.a.*	*696151870*	*664855100*	*n.a.*	*n.a.*
2011	*n.a.*	*359*	*128*	*n.a.*	*737919937*	*739573834*	*n.a.*	*n.a.*

Forrás: TEIR, T-Star, önkormányzat adatai

A foglalkozáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálját vizsgálva megállapítható, hogy a regisztrál vállalkozások száma kismértékben, de fokozatosan emelkedik, ezzel szemben a kiskereskedelmi üzletek és vendéglátóhelyek száma csökken.

A vállalkozások számának emelkedésének valószínűsíthetően a kényszervállalkozásokból ered. A vállalkozások létre jöttét a munkaügyi központ is támogatja. A munkaerőpiacról való kikerülés egyik megoldását jelentheti, de a mélyszegénységben élők körében ez nem jellemző.

A mélyszegénységben élők általában alkalmi munkából élnek, ami általában mezőgazdasági idénymunka.

Fontos hogy a közeli városok Szeged és Hódmezővásárhely gyorsan és könnyen elérhetőek, ezzel is bővülnek a város lakóinak lehetőségei munkahelykeresés, munkavállalás során.

3.2.11. számú táblázat – A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - közlekedés

	elérhetős ég átlagos ideje autóval	autóbusz járatpárok száma munka-napokon	átlagos utazási idő autóbusszal	vonat járatok átlagos száma munkanapokon	átlagos utazási idő vonattal	Kerékpár úton való megközelíthetőség	átlagos utazási idő kerékpáron
Legközelebbi centrum (városközpont)	*5 perc*	*0*	*0*	*0*	*0*	*van*	*20 perc*
Hódmezővásárhely	*40 perc*	*27*	*50 perc*	*0*	*0*	*nincs*	*1,5 óra*
Megye-székhely	*40 perc*	*58*	*50 perc*	*2*	*1 óra*	*részben van*	*1,5 óra*
Főváros	*3 óra*	*12*	*4 óra*	*4*	*3 óra 50 perc*	*nincs*	*nincs adat*

Forrás: helyi autóbusz társaság, MÁV, önkormányzat adatai

e) fiatalok foglakoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez továbbképzéshez hozzáférésük

A fiatalok elhelyezkedését nehezíti, hogy a frissen végzettek nem rendelkeznek még megfelelő tapasztalttal, ami miatt hátránnyal indulnak a munkaerő-piacon. A másik ok lehet, hogy a megszerzett képzettség nem piacképes. Még rosszabb helyzetben vannak azok a fiatalok, akik végzettséggel nem rendelkeznek.
A fiataloknak munkára vonatkozó tapasztalataik nincsenek, mert iskolai tanulmányaik mellett nem végeznek munkát. Nem rendelkeznek gyakorlati álláskeresési technikákkal.
Az f) pontban felsorolt képzési lehetőségek a fiatalok is bevonhatók ezek az ő munkaerő-integrációjukat is segíthetik.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglakoztatási programok)

Azok az aktív korúak, akik álláskeresők és a szociális törvény, vagy a helyi rendelet alapján rendszeres szociális segélyben részesülnek kötelezettségként írja elő az önkormányzat, hogy az Egyesített Népjóléti Intézmény Családsegítő Szolgálatával az ellátás folyósításnak időtartama alatt együtt kell működniük. Az együtt működés időszaka alatt az ellátottaknak személyre szabott beilleszkedést segítő programban kell rész venniük.

„ A kulturális tőke fejlesztése a társadalmi kohézió és a kreativitás erősítése érdekében" TÁMOP 5.3.8.-B-12/1/2012-0001 folyamatban lévő programról az Egyesített Népjóléti Intézmény nyújtott tájékoztatást a település lakóinak, valamint biztosította kapcsolat felvételéhez szükséges helyiséget a képzőközpont és a célcsoport számára.

A munkaügyi kirendeltség iskolarendszeren kívüli felnőtt oktatást szervez az álláskeresők részére a TÁMOP 1.1.2. program keretében által 2013. első félévében szervezett képzései az alábbiak. A képzéseket makói és szegedi helyszíneken szervezték.
- pék
- villanyszerelő
- angol (KER B1 alap)
- női szabó
- vendéglátó eladó
- kereskedő, boltvezető

- targoncavezető (15 fő Makó)
- szociális gondozó és ápoló
- volfrámelektródás védőgázas ívhegesztő (15 fő Makó)
- földmunka rakodó és szállítógép kezelő (Makó)
- cukrász
- CNC-forgácsoló
- szerkezetlakatos
- tisztítástechnológiai szakmunkás
- angol (KER B2 középszint)

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzat saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

Az önkormányzati intézmények dolgozóira és a közfoglalkoztatásba bevont személyekre vonatkozóan nem történt ilyen irányú felmérés, így nem állnak rendelkezésre adatok a foglalkoztatott személyek között a romák arányára.
Az önkormányzat a mélyszegénységben élők foglakoztatását javarészt közfoglalkoztatási és startmunka programokon keresztül valósítja meg.

h) Hátrányos megkülönböztetés a foglakoztatás területén

Az Egyenlő Bánásmódhatóság Hatóság Csongrád megyei referense előre egyeztetett és az önkormányzati újságban közzétett időpontban ügyfélfogadást tart a polgármesteri hivatalban. Várja azokat, akiket hátrányos megkülönböztetés érte. A hatóság tájékoztatása szerint az utóbbi időben az egyik csökkent munkaképességűeket foglalkoztató munkahely ellen szóbeli kifogás érkezett, de konkrét panaszig nem jutott el eddig egy ügy sem.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

E fejezetben tárgyaljuk a pénzbeli és természetbeni szociális támogatásokat, valamint a munkaerő-piaci szolgáltatásokat és az álláskeresők számára elérhető támogatásokat.

Az Flt-ben meghatározott feltételek fennállása esetén az állami foglalkoztatási szerv különféle támogatásokat (pénzbeli) és szolgáltatásokat nyújt az álláskeresőknek. Az állami foglalkoztatási szerv és az állami felnőttképzési intézmény által nyújtott szolgáltatások:

- munkaerő-piaci és foglalkozási információ nyújtása,
- munka-, pálya-, álláskeresési, rehabilitációs, helyi (térségi) foglalkoztatási tanácsadás,
- munkaközvetítés.

Az állami foglalkoztatási szerv az álláskeresők és a munkáltatók részére is nyújt támogatásokat:
Álláskeresők támogatása:

- Képzési támogatás (támogatható személyek körét és a képzési támogatásként adható juttatásokat az Flt. 14. §-a rögzíti).
- Álláskeresési járadék (az Flt. 25. §-a szerint).
- Nyugdíj előtti álláskeresési támogatás (az Flt. 30. §-a szerint).
- Utazási költségtérítés (az álláskereső részére járó álláskeresési járadék, álláskeresési segély megállapításával, valamint a munkahelykereséssel kapcsolatosan állapítható meg az Flt. 32. §-a szerint).
- Vállalkozóvá válást elősegítő támogatás (az Flt. 17. §-a szerint a legalább három hónapja folyamatosan álláskeresőként nyilvántartott, vagy rehabilitációs járadékban részesülő

magánszemélyek számára, legfeljebb hat hónap időtartamra, havonta a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) összegéig terjedő vissza nem térítendő formában, pályázati eljárás keretében).

Munkáltatók részére nyújtott támogatások:

- A hátrányos helyzetű személyek foglalkoztatásának bővítését szolgáló támogatások nyújthatók az Flt. 16. §- alapján a munkaadó részére a törvényben rögzített feltételek esetén.
- A munkahelyteremtés és munkahelymegőrzés támogatásáról az Flt. 18. §-a rendelkezik, eszerint pályázati eljárás keretében, vissza nem térítendő munkahelyteremtő támogatás nyújtható a munkavállalók létszámának növelésével tartós foglalkoztatást biztosító munkáltató.

Az Flt. alapján álláskeresési segélyre jogosult az álláskereső, ha az álláskeresővé válását megelőző évben 360 nap (2011. szeptember 01-ig 200 nap) munkaviszonnyal rendelkezik.

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresési segélyben részesülők száma

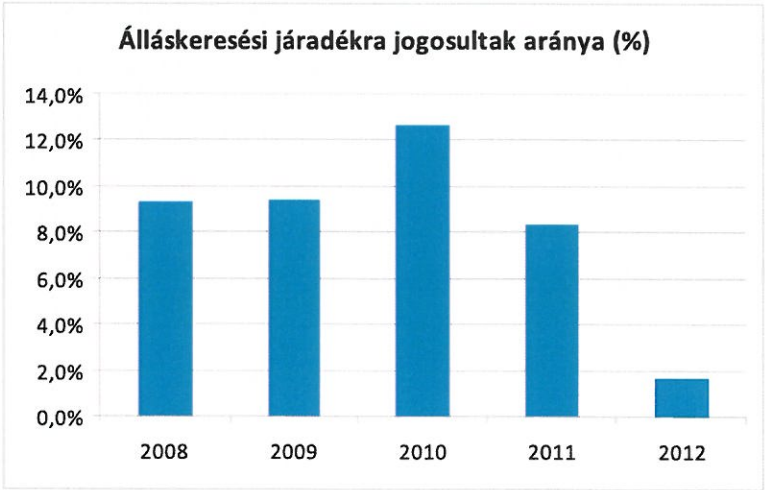
év	15-64 év közötti lakónépesség száma	segélyben részesülők fő	segélyben részesülők %
2008	16983	108	0,6%
2009	16795	140	0,8%
2010	16699	188	1,1%
2011	16603	128	0,8%
2012	16469	26	0,2%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosultak száma

év	nyilvántartott álláskeresők száma	álláskeresési járadékra jogosultak	
	fő	fő	%
2008	1157	108	9,3%
2009	1496	140	9,4%
2010	1488	188	12,6%
2011	1544	128	8,3%
2012	1528	26	1,7%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

2011. szeptember 1-től az álláskeresési járadék maximális időtartama 9 hónapról 90 napra csökkent. A járadék megállapításához szükséges munkaviszony minimuma 360 nap. Az álláskeresési járadékra jogosultak száma 2010-ben volt a legmagasabb 188 fő. Ez szám 2012-re 26-ra csökkent.

A települési jegyző által folyósított szociális ellátásokat a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.) szabályozza.

- Pénzbeli ellátások: időskorúak járadéka, foglalkoztatást helyettesítő támogatás, rendszeres szociális segély, ápolási díj, lakásfenntartási támogatás, átmeneti segély, temetési segély.

- Egyes szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások egészben vagy részben természetbeni szociális ellátás formájában is nyújthatók, így lakásfenntartási támogatás, átmeneti segély, temetési segély, rendszeres szociális segély, foglalkoztatást helyettesítő támogatás.
- Természetbeni ellátás továbbá a köztemetés, közgyógyellátás, egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság, adósságkezelési-szolgáltatás.

A nyugdíjkorhatárt be nem töltött, nagykorú személyek részére nyújtott ellátások az aktív korúak ellátása támogatási forma keretében vannak az Szt. 33.-37/C.§-aiban meghatározva. A támogatást **állástalan** és **egészségkárosodott** személyek kérhetik.
Az első esetben feltétel, hogy a kérelmező a kérelem benyújtását megelőző két évben az állami foglalkoztatási szervvel legalább egy év időtartamig együttműködjön, vagy a részére folyósított munkanélküli-járadék, álláskeresési járadék, álláskeresési segély, vállalkozói járadék folyósítási időtartama lejárjon.
Ezen támogatás elbírálásánál **egészségkárosodott** személynek minősül, aki a munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, aki legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg az 50%-os mértéket, vagy aki vakok személyi járadékában részesül, vagy aki fogyatékossági támogatásban részesül.
További jogosultsági feltétel, hogy a kérelmező és közeli hozzátartozói nem rendelkezhetnek a jogszabály által meghatározott vagyonnal (olyan hasznosítható ingatlan, jármű, továbbá vagyoni értékű jog, amelynek külön-külön számított forgalmi értéke a 855.000,-Ft-ot meghaladja, azzal, hogy a jogosultság feltételeinek vizsgálatánál nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben az érintett személy életvitelszerűen lakik), továbbá hogy saját maga és családjának megélhetése más módon nem biztosított, és keresőtevékenységet – ide nem értve a közfoglalkoztatást, az egyszerűsített foglalkoztatásról szóló törvény szerint létesített munkaviszony keretében végzett, valamint a háztartási munkát – nem folytat. Akkor nem biztosított a megélhetés, ha a családnak az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 90%-át (jelenleg 25.650 Ft).
Az aktív korúak ellátására jogosultak közül rendszeres szociális segélyt kapnak

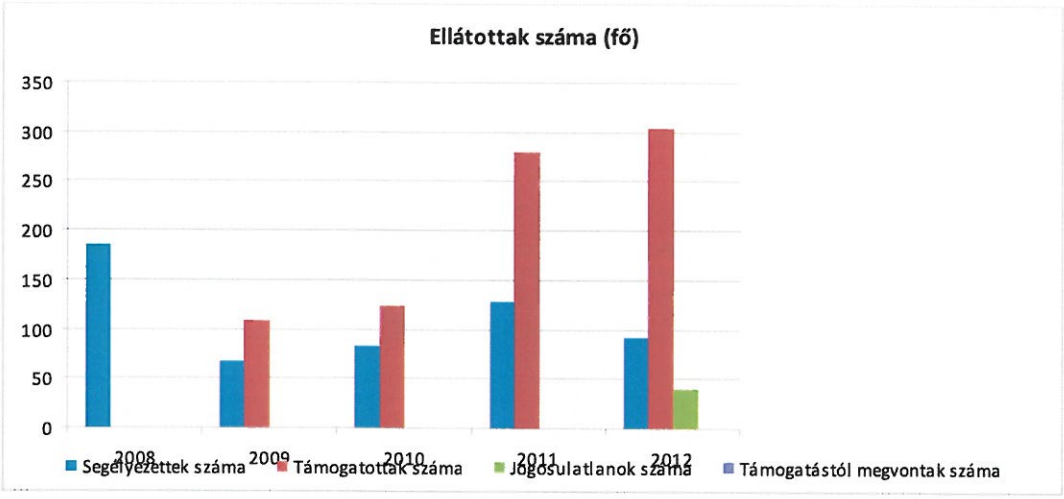
- az egészségkárosodottak,
- akik a rájuk irányadó nyugdíjkorhatárt öt éven belül betöltik,
- akik 14. év alatti speciális nevelési igényű gyermeket nevelnek és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben, illetve nyári napközis otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben nem tudják biztosítani, továbbá
- akiket a települési önkormányzat helyi rendeletben a közfoglalkoztatási kötelezettség alól mentesít.

A rendszeres szociális segély összege a jogszabályban meghatározott képlet alapján kerül kiszámításra, minimális összege havi 1.000 Ft, legnagyobb összege a közfoglalkoztatási bér mindenkori kötelező legkisebb összegének személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékkal csökkentett összege (jelenleg 44.508 Ft).
Ezen személyi körön túl az aktív korúak ellátásában részesülők foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülnek, melynek összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-a (jelenleg 22.800 Ft).

3.3.3. számú táblázat- Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

év	rendszeres szociális segélyben részesülők		Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (álláskeresési támogatás)		Azoknak a száma, akik 30 nap munkavisszonyt nem tudtak igazolni és az FHT jogosultságtól elesett	Azoknak a száma, akiktől helyi önkormányzati rendelet alapján megvonták a támogatást
	fő	15-64 évesek %-ában	fő	munkanélküliek %-ában		
2008	185	1,1	0	0	0	0
2009	67	0,44	109	7,2	0	0
2010	82	0,49	124	8,3	0	0
2011	128	0,77	279	18	0	0
2012	91	0,54	304	19,9	39	0

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 3.3.3 számú táblázatból megállapítható, hogy a jogosultak száma jelentősen megnövekedett 2008 óta. A 2008. december 31-ig hatályos szabályozás alapján egészségkárosodottként 33 fő részesült rendszeres szociális segélyben, ők közfoglalkoztatásba nem voltak bevonhatóak. A rendszeres szociális segélyben aktív korú nem foglalkoztatottként részesülő személyek száma 2008 évben 152 fő volt.

Az aktív korúak ellátása jogosultsággal kapcsolatos szabályozás 2009. január 1. napjától jelentős változtatáson esett át.
A szabályozás megváltoztatásának kiemelt célja volt, hogy a munkára képes, tartós munkanélküli személyek – akik 2008. évig az egészségkárosodottakkal egy típusú ellátásban, rendszeres szociális segélyben részesültek – a korábbinál fokozottabb mértékben vegyenek részt valamely közfoglalkoztatási formában, annak érdekében, hogy rendszeres munkajövedelemhez jussanak. Azoknak a személyeknek, akik életkorukból (55. életévét betöltött személyek), egészségi állapotukból (67%-os rokkant, 50%-os egészségkárosodott vagy fogyatékossági támogatásban részesül), sajátos egyéni élethelyzetből (akik 14. év alatti speciális nevelési igényű gyermeket nevelnek és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben, illetve nyári napközis otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben nem tudják biztosítani) adódóan nem tudtak munkát vállalni, nem kellett részt venniük a foglalkoztatásban, és továbbra is rendszeres szociális segélyben részesültek.

Azon jogosultak, akik ebbe a személyi körbe nem tartoztak bevezetésre került a **rendelkezésre állási támogatás.** A 2009-től hatályos jogi szabályozás megfogalmazásából kiderült, hogy az aktív korúak ellátása támogatáson belül elsődlegesen közcélú foglalkoztatást kell biztosítani a jogosultak részére és csak akkor jár a rendelkezésre állási támogatás, ha a jogosult a közfoglalkoztatásban neki fel nem róható okból nem vett részt. A rendelkezésre állási támogatást 55. életévüket betöltött személyek is kaphatták, ha hatósági szerződést kötöttek az illetékes jegyzővel, amiben vállalták a közcélú foglalkoztatást. A rendelkezésre állási támogatás összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének felelt, meg, a vizsgált időszakban végig 28.500 Ft volt.
2010 évben a jogosultsági feltételekben jelentős változtatás nem történt.
2011 évben mind az aktív korúak ellátása feltételei, mind a közfoglalkoztatás rendszere alapvetően megváltozott. 2011. január 1. napjától a rendelkezésre állási támogatást felváltotta a bérpótló juttatás támogatási forma, amelynél új feltételek is bevezetésre kerültek. Jelentős változtatást jelentett az, hogy a támogatás folyósításának feltételeként a helyi önkormányzat rendeletében a jogosult lakókörnyezetének rendezettségére kötelezettséget írhat elő. (Makó Város Önkormányzata nem élt a rendeletalkotási lehetőséggel.) Másik jelentős változás, hogy a támogatás éves felülvizsgálatakor a bérpótló juttatásra jogosultnak meg kell szüntetni az aktív korúak ellátására való jogosultságát, ha nem igazolja, hogy a felülvizsgálat időpontját megelőző egy évben, a bérpótló juttatásra való jogosultságának fennállása alatt legalább 30 nap időtartamban közfoglalkoztatásban vett részt, vagy keresőtevékenységet – ideértve az egyszerűsített foglalkoztatásról szóló törvény szerint létesített munkaviszony keretében végzett, valamint a háztartási munkát – folytatott, vagy munkaerő-piaci programban vett részt. Ezt a feltételt a támogatás 1 éves folyósítása után, 2012-től lehetett vizsgálni, ezért ilyen okból támogatás megszüntetésére 2011-ben nem került sor.
2011. szeptember 1. napjától a bérpótló juttatás neve foglalkoztatást helyettesítő támogatásra változott, a feltételekben semmilyen változás nem történt.
A 2012-es évben ismét jelentős változások következtek. A foglalkoztatást helyettesítő támogatás összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegéről (28.500 Ft) annak 80%-ára, 22.800 Ft-ra csökkent. További változást jelentett az, hogy a rendszeres szociális segélyre való jogosultság életkori előírása a jogosult 55. életévéről a rá irányadó nyugdíjkorhatár előtti 5. életévre változott. Azok részére, akiknek a támogatás 2011. december 31-én folyósították, de az új feltételnek nem feleltek meg 2012. április 1. napjától foglalkoztatást helyettesítő támogatást kellett megállapítani. Ezen feltétel változása jelentősen csökkentette a rendszeres szociális segélyre jogosultak számát, de ezzel párhuzamosan növekedett a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők száma. A 2011-ben megállapított támogatások felülvizsgálata során 2012-ben 39 fő részére került az aktív korúak ellátása megszüntetésre azért, mert nem igazolta, hogy a foglalkoztatást helyettesítő támogatásra való jogosultságának fennállása alatt legalább 30 nap időtartamban közfoglalkoztatásban vett részt, vagy keresőtevékenységet – ideértve az egyszerűsített foglalkoztatásról szóló törvény szerint létesített munkaviszony keretében végzett, valamint a háztartási munkát – folytatott, vagy munkaerő-piaci programban vett részt. További 28 fő részére azért került megszüntetésre az ellátás, mert a felülvizsgálat lefolytatását akadályozta.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

a) bérlakás-állomány

Az önkormányzati lakásrendelet meghatározza, hogy az önkormányzat tulajdonában lévő és bérbeadás célját szolgáló lakások milyen jogcímen és milyen feltételekkel adhatók bérbe. Ezen jogcím lehet az évente 1-2 alkalommal előforduló lakáscsere útján történő hasznosítás vagy lakás hasznosítása bérlőkijelölési jog alapján is, de ezek mellett elsősorban az önkormányzati tulajdonú lakások szociális helyzet alapján,

költségelven vagy szabadpiaci feltételekkel történő pályáztatás útján kerülnek bérbeadásra. A fentieken túl nem túl gyakori, hogy a rendeletben meghatározott közérdekű célból vagy önkormányzati érdekből kerülne lakás bérbeadásra.
Szociális helyzet alapján, költségelven, illetve szabadpiaci elven történő hasznosításnál Városfejlesztési, Városüzemeltetési, Lakásügyi és Turisztikai Bizottság által pályázat kerül kiírásra, mely pályázati kiírás tartalmazza a bérbeadás jogcímét és a helyi rendelet alapján meghatározott bérleti díjat is.
Önkormányzati bérlakásra – fő szabályként – csak legfeljebb 5 évre, határozott idejű vagy valamely feltétel bekövetkezéséig tartó lakásbérleti szerződés köthető.
Az Önkormányzat 2010-ben a lakáspályázatok beadásának feltételeként bevezette a bánatpénz megfizetését, melyet minden pályázó köteles megfizetni az önkormányzat részére a pályázat beadásával egyidejűleg. Szociális alapon bérbe adható önkormányzati bérlakás esetén ezen összeg 2.000,-Ft, költségelven történő bérbeadás esetén 8.000,- Ft, illetve szabadpiaci feltételekkel történő önkormányzati bérlakás bérbe adása esetén 16.000,-Ft.
A bánatpénz bevezetésének célja az volt, hogy a lakáspályázók „szándékát erősítsük", és elkerüljük azt az esetet, hogy a lakáspályázat beadását követően a pályázók visszavonják kérelmüket, és emiatt elvegyék a lehetőséget más pályázótól. A bánatpénz sikertelen pályázat esetén visszafizetésre kerül, nyertes pályázat esetén pedig a lakás bérleti díjába beleszámít.

Lakásállomány alakulása 2012. június 1. napján:

I. Komfortfokozat szerint:

a) 59 db komfortnélküli (27,7%)

Az a lakás, amely a félkomfortos lakás követelményeinek sem felel meg, de legalább 12 m2-t meghaladó alapterületű lakószobával és főzőhelyiséggel, továbbá a lakáson kívül WC (árnyékszék) használatával és egyedi fűtési móddal rendelkezik, valamint a vízfelvétel lehetősége biztosított.
Jelen komfortfokozatnál a legkisebb alapterületű lakás 11 m^2, legnagyobb alapterületű lakás 80 m^2

b) 8 db félkomfortos (3,75%)

Az a lakás, amely a komfortos lakás követelményeinek nem felel meg, de legalább 12 m2-t meghaladó alapterületű lakószobával és főzőhelyiséggel, továbbá fürdőhelyiséggel vagy WC-vel és közművesítettséggel (legalább villany-és vízellátással), valamint egyedi fűtési móddal rendelkezik.
Jelen komfortfokozatnál a legkisebb alapterületű lakás 37m^2, legnagyobb alapterületű lakás 83 m^2

c) 56 db komfortos (26,3%)

Az a lakás, amely legalább 12 m^2-t meghaladó alapterületű lakószobával, főzőhelyiséggel és WC-vel, közművesítettséggel, melegvízellátással és egyedi fűtési móddal (gázfűtéssel, szilárd vagy olajtüzelésű kályhafűtéssel, elektromos hőtároló kályhával) rendelkezik.
Jelen komfortfokozatnál a legkisebb alapterületű lakás 27 m^2, legnagyobb alapterületű lakás 95 m^2

d) 90 db összkomfortos (42,25%)

Az a lakás, amely legalább 12 m2-t meghaladó alapterületű lakószobával, főzőhelyiséggel és WC-vel, közművesítettséggel (villany- és vízellátással, szennyvízelvezetéssel), melegvíz-ellátással és központos fűtési móddal (táv-, egyedi, központi vagy etázsfűtéssel) rendelkezik.

Jelen komfortfokozatnál a legkisebb alapterületű lakás 37 m^2, legnagyobb alapterületű lakás 137 m^2

II. Bérbeadás módja szerint:

- szociális alapon (70,4%)
- költségelven (12,2%)
- szabadpiaci elven (8%)

III. Időtartam szerint:

- 65% határozatlan idejű
- 35% határozott idejű

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

év	összes lakásállomány (db)		bérlakás állomány (db)		szociális lakásállomány (db)		egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	
		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2008	11816	n.a.	230	6	128	0	0	0
2009	11826	n.a.	224	0	130	0	0	0
2010	11840	n.a.	214	0	148	0	0	0
2011	11841	n.a.	213	0	150	0	0	0
2012	11845	n.a.	213	0	150	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

b) lakhatást segítő támogatások

3.4.3. számú táblázat - Támogatásban részesülők

év	lakásfenntartási támogatásban részesítettek száma	adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma
2008	1127	76
2009	1376	63
2010	1409	69
2011	1496	25
2012	1162	17

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Komoly probléma az eladósodás, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elvesztő vagy alacsony jövedelmű, vagy több gyermekes családoknak. Ez a réteg veszítheti el a lakását, válhat hajléktalanná leginkább, vagy náluk kapcsolják ki fizetés hiányában a közszolgáltatást.
A lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásaik viseléséhez nyújtott hozzájárulás. Lakásfenntartási támogatásra jogosult az a személy, akinek a háztartásában az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 250%-át (71.250 Ft), és a háztartás tagjai egyikének sincs vagyona. A támogatás havi összege egy a jogszabályban meghatározott képlet alapján történik, minimális összege havi 2.500 Ft.
A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény lehetőséget adott a helyi önkormányzatok számára méltányossági alapon nyújtott lakásfenntartási támogatás megállapítására. Ezt a lehetőséget a jogszabály változása 2012. március 31. napjával megvonta, az összes folyósított ellátást ezzel a nappal meg kellett szüntetni, így a támogatásra jogosultak száma az előző évben a 2008-as szintre esett vissza, megfordítva az előző évek növekedő trendjét.

Az **adósságkezelési szolgáltatás** a szociálisan rászorult személyek részére nyújtott lakhatást segítő ellátás. Makó Város Önkormányzata a bevezetés évétől, 2003. július 1. napjától csatlakozott a támogatást nyújtó településekhez. Az adósságkezelési szolgáltatás adósságcsökkentési támogatásból és adósságkezelési tanácsadásból és lakásfenntartási támogatásból áll. Adósságcsökkentési támogatás nyújthat az önkormányzat, amennyiben az alábbi feltételek együttesen fennállnak:

- a közüzemi díjtartozás meghaladja az ötvenezer forintot és a fennálló tartozás legalább hat havi, vagy a tartozás miatt a közüzemi szolgáltatást kikapcsolták.
- a háztartásban az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az önkormányzat rendeletében meghatározott összeghatárt, valamint
- a településen elismert minimális lakásnagyságot és minőséget meg nem haladó lakásban lakik, feltéve, hogy vállalja az adósság és a települési önkormányzat által megállapított adósságcsökkentési támogatás különbözetének megfizetését, továbbá az adósságkezelési tanácsadáson való részvételt.

Az adósságkezelési szolgáltatásba bevont adósság típusai a következők: vezetékes gázdíjtartozás, áramdíjtartozás, távhő-szolgáltatás, víz- és csatornahasználati díjtartozás, szemétszállítási díjtartozás, központi fűtési díjtartozás, közösköltség-hátralék, lakbérhátralék, hitelintézettel kötött lakás célú kölcsönszerződésből fennálló hátralék. Az adósságcsökkentési támogatás mértékét a települési önkormányzat rendeletében szabályozza, nem lehet több, mint az adósság 75%-a, de legfeljebb 300.000 forint, hitelintézettel kötött lakáscélú kölcsön esetén legfeljebb 600.000 forint. Az adósságcsökkentési támogatásban részesülő személyek a támogatás mellé lakásfenntartási támogatást is kapnak. Az adósságcsökkentési támogatás tovább nem folyósítható, és a kifizetett összeget vissza kell téríteni, ha az adós az adósságkezelési tanácsadáson nem vesz részt, az adós által fizetendő adósságtörlesztés háromhavi részletét nem teljesíti, az adós a lakásfenntartási kiadásokkal kapcsolatos fizetési kötelezettségét három hónapig nem teljesíti.
Az adósságkezelési szolgáltatásra való jogosultság feltételeiben (az ismételt igénybevételt illetően) jelentős szigorítás történt az elmúlt években, ezzel magyarázható a támogatást igénybevevők csökkenő száma.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Makó Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája (2007-2013) Honvéd telep városrészt beazonosított szegregátumként határozza meg. A Városrész Makó észak-keleti részén található. Határait kelet felöl a város iparterülete, dél felöl (Aradi utca) Gerizdes városrész, nyugatról (Tulipán utca) a városközpont és (Hosszú utca, Justh Gyula utca) Újváros jelenti.
A Honvéd városrész összetett társadalmi, épített környezet és életkörülmények jellemző problémái olyan tényezőkből erednek, amely a lakóterület földrajzi elhelyezkedése és kialakulási körülményei hosszú távra determináltak. A legfontosabb ilyen tényező a kicsiny teleknagyság az eredendően alacsony társadalmi státuszú csoportok letelepítése, akik szűkös anyagi forrásból kicsi, alappal nem rendelkező házakat építettek. Az utcák rendkívül szűkek. A többségében régebben vályogból épült lakóházaknak nincs megfelelő alapja, és mivel a területen jellemző a magas talajvízszint a felvizesedés és penészedés általános gondja a háztartásoknak. A lakások többsége alacsony komfortfokozatú. A házak többségében kandallóval, vagy kályhában fűtenek. A lakások 50%-ban van fürdőszoba. Több háztartásba nincs bevezetve a víz, ezek a mai napig közkutakat használnak.
Az aktív korú népesség kevesebb, mint 50 %-a dolgozik. Jellemző a kicsiny házakban a többgenerációs háztartás, ami a lakosság jelentős hányadát adó roma népesség életformájából (nagycsalád) és abból az egyszerű tényből ered, hogy a fiatalabb generációnak nincs módjában külön háztartásba költözni.
A Makói Roma Nemzetiségi Önkormányzat tevékenysége nagyrészt erre a területre koncentrál, mivel Makó roma népességének megközelítőleg 80%-a itt él.
Honvéd városrész egyedüli vonzereje az ingatlanárak alacsony voltában keresendő.

A városfejlesztési stratégia megállapításai alapján Makón belül a második leginkább veszélyeztetett városrész a Honvédot követően az Újváros. Újváros Makó északi részén található. A városrészben egy tömbnyi kiterjedésű szegregátum és három, Vásárhelyi utcával érintkező veszélyeztetett tömb van.

Újváros északi, a város mezőgazdasági hasznosítású területeivel érintkező perifériális részén van a város második szegregátuma, amely valójában egy szegregátumból és egy veszélyeztetett tömbből áll. A két tömb valójában csak egy ponton érintkezik, nem szomszédos tömbökről van szó.
A periférikus fekvésű szegregátum jellemzője, a rossz minőségű lakásállomány (többségében 70-80 éves házak illetve azok toldalékai a jellemzőek). Alacsony komfort fokozatú a teljes lakásállomány 58%-a. Mára több leomlott, vagy rendkívül rossz állapotú (lakott!) ingatlan is látható a szegregálódott tömbön belül, ugyanakkor 2001-óta történtek látványos felújítások és egy-két új építésű ház is megtalálható.
A szegregátum lakossága 2001-ben nem érte el a 100 főt, lakásállománya pedig az 50 db-ot.

Makó Város Integrált Városfejlesztési Stratégiájának (2007-2013) részét képezi az anti-szegregációs terv

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátásokhoz való hozzáférés

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvényt, mely előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
b) a fogorvosi alapellátásról,
c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
d) a védőnői ellátásról,
e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

A települési önkormányzat a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében gondoskodik

a) a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról,
b) biztosítja a rovarok és rágcsálók irtását,
c) folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását és ennek esetleges romlása esetén – lehetőségeihez képest – saját hatáskörben intézkedik, vagy a hatáskörrel rendelkező és illetékes hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések meghozatalát,
d) együttműködik a lakosságra, közösségekre, családi, munkahelyi, iskolai színterekre irányuló egészségfejlesztési tevékenységekben, valamint támogatja és aktívan kezdeményezi ezeket.

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

év	Felnőttek és gyermekek részére tervezett háziorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma	házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma
2008	18	13	5
2009	18	13	5
2010	17	12	5
2011	18	13	5
2012	18	13	5

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az egészségügyi alapszolgáltatást 11 háziorvos területi ellátási kötelezettséggel 2 házi orvos területi ellátási kötelezettség nélkül látja el. A városban 5 gyermekorvos nyújtja a szolgáltatást. Az iskolai egészségügyi feladatokat 2 főállású iskolaorvos és 4 iskolai védőnő végzi. Az Iskola-egészségügyi Szolgálat összesen 3 403 Makón élő vagy itt tanuló diák ellátását biztosítja. A területi védőnők száma 8 és 1 fő kórházi védőnői feladatokat végez.

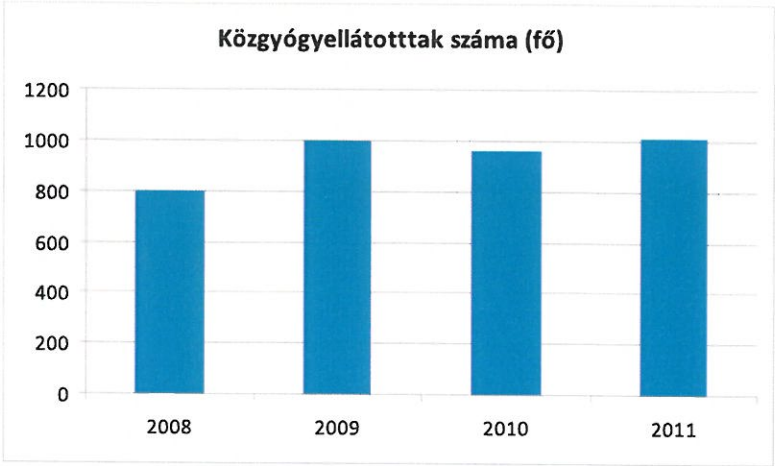
Telephely	Ellátás típusa
Kórház utca 2.	2 felnőtt háziorvos 2 gyerekorvos 5 védőnő 4 fogorvos
Tulipán utca 40.	1 felnőtt háziorvos
Justh Gyula utca 25. Justh Gyula utca 23.	2 felnőtt háziorvos 1 gyerekorvos 1 védőnő
Vorhand rabbi tér 3. Vorhand rabbi tér 4.	1 felnőtt háziorvos, Kistérségi Központi Orvosi Ügyelet, Országos Mentőszolgálat telephelye 1 felnőtt háziorvos
Kálvin utca 24.	4 felnőtt háziorvos 2 gyerekorvos 2 védőnő 1 fogorvos
Liget utca 1/d.	1 fogorvos

Csongrád Megyei Egészségügyi Ellátó Központ Hódmezővásárhely-Makó telephelyként működik a kórházi betegellátás és a járóbeteg szakellátás. Az intézmény Makó, Kórház utca 2. szám alatti épületkomplexumban található. Makó és a környező 16 település mintegy 53 ezres lakosságának járó- és fekvőbeteg ellátását szolgálja.

3.6.2. számú táblázat - Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

év	közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma
2008	799
2009	1002
2010	959
2011	1014

Forrás: TeIR, KSH Tstar

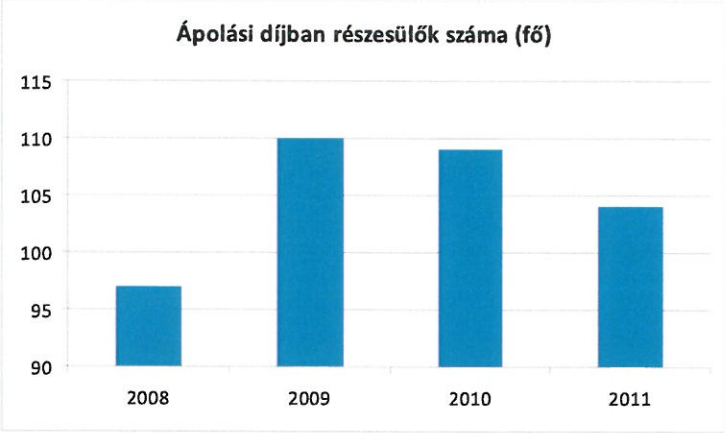
A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére – egészség állapota megőrzéséhez és helyreállításához – az egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadások kompenzálást célzó hozzájárulás. Három jogcímen kaphat valaki közgyógyellátási igazolványt: 1. alanyi jogon, 2. normatív alapon, 3. méltányos alapon. Az alanyi és normatív alapú közgyógyellátásra vonatkozó szabályozást a szociális törvény a méltányos alapú közgyógyellátást a helyi rendelet tartalmazza. Az alanyi közgyógyigazolvány érvényességi ideje 2 év, a normatív és méltányos érvényességi ideje 1 év.
A közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkező személy térítésmentesen jogosult a társadalombiztosítási támogatásba befogadott

- járóbeteg-ellátás keretében rendelhető gyógyszerekre - ideértve a különleges táplálkozási igényt kielégítő tápszereket is - gyógyszerkerete erejéig, (az egyéni gyógyszerkeret legfeljebb 12.000,- Ft, az éves eseti keret 6.000,- Ft)
- gyógyászati segédeszközökre, ideértve a protetikai és fogszabályozó eszközöket is, valamint azok javítására és kölcsönzésére, továbbá
- az orvosi rehabilitáció céljából igénybe vehető gyógyászati ellátásokra.

3.6.3. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma

év	ápolási díjban részesítettek száma
2008	97
2009	110
2010	109
2011	104

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az ápolási díj a tartós gondozásra szoruló személyek otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. Ápolási díjra jogosult a hozzátartozó [a közeli hozzátartozók meghatározásáról ld. A Ptk.685 § b) pontját], ha állandó és tartós gondozásra szoruló, súlyos fogyatékos (életkorra tekintet nélkül), vagy tartósan beteg 18 év alatti gyerek gondozását, ápolását végzi.

A szociális és gyermekvédelmi szolgáltatásokat az önkormányzat, az állam, az egyház, civil szervezet biztosítja.

b) prevenciós és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, kora gyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A prevenció a lakosság egészségmegőrzését, a betegségek megelőzését, valamint a betegségek korai felismerését és kezelését is jelenti, hogy elkerülhetők legyenek a további állapotromlás és szövődmények kialakulása. Kiemelt fontosságú a szűrőprogramokhoz való hozzáférés.
Magyarországon az egészségmegőrzésére, a betegségek megelőzésére vonatkozó tevékenység törvényileg is meghirdetett az alapellátás szintjén.
Vezető halálok a szív- és érrendszeri betegségek, megelőzik a daganatos betegségeket. Ezt követik az emésztőszerv és a légzőszerv betegségei.
A háziorvosok prevenciós munkájuk során többek között szűrik a hipertóniát, anyagcsere betegségeket, felhívják a figyelmet a dohányzás, alkohol, elhízás és egyéb káros rizikófaktorok egészségre ártalmas hatásaira.
Az iskola egészségügyi ellátás keretében rendszeresen végeznek szűréseket az óvodások, általános iskolások és középiskolások között. Ezeknek a szűréseknek egy részét az iskolaorvos más részét a védő végzi. A gyerekek minden évben részt vesznek fogászati szűrésen is.

Folyik Magyarország-Románia Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007-2013 keretében megvalósuló Egészségügy- és attitűdfejlesztés Makó és Lugos térségében elnevezésű projekt. A program során jelentős infrastrukturális fejlesztések valósulhatnak meg, továbbá a szív- és érrendszeri betegségeket érintően számos népegészségügyi kezdeményezés és felvilágosító program kezdődik, amely a Csongrád Megyei Egészségügyi Ellátó Központ Hódmezővásárhely-Makó, valamint a Lugosi Városi Kórház együttműködésében valósul meg.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátásokhoz való hozzáférés

A gyerekek fejlesztése már a legkisebbeknél elkezdődik. A szakértői és rehabilitációs bizottság javaslata alapján a nevelési és oktatási intézményekben sajátos nevelési igény típusa szerint logopédus, gyógypedagógus, pszichológus, fejlesztőpedagógus, gyógytestnevelő szakembert vonnak be a fejlesztő tevékenységbe.
Pápay Endre Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Diákotthon és Gyermekotthon a Kozmutza Flóra Általános Iskola és Szakiskola Tagintézménye Nevelési Programjának része a fejlesztő nevelés rehabilitációs pedagógiai program.
A fejlesztő nevelés a súlyos és halmozottan fogyatékos, tanköteles korú gyermekek számára szervezett – a tanév rendjéhez igazodó, tanítási évfolyamokra nem tagolódó, de felépítésében az elért fejlődési szakaszokat követő egységes folyamat. Teljes időtartama egészségügyi és pedagógiai rehabilitációs célú foglalkoztatásnak minősül.
A súlyos és halmozott fogyatékosság az egész élet során fennálló állapot, amelyre jellemző, hogy a testi struktúrák károsodása következtében a speciálisan humánfunkciók minimálisan két területén súlyos vagy legsúlyosabb mértékű zavar mutatható ki.
E tanulók egész életükben a környezet fokozott mértékű és folyamatos komplex segítségére, támogatására utaltak. Személyiségük kibontakoztatása és életminőségük javítása érdekében fejlesztő nevelésre van szükségük.
Az intézmény a fejlesztő és rehabilitációs ellátások területén a következő szolgáltatásokat nyújtja:

- Korai fejlesztés, gyógypedagógiai tanácsadás
- Fejlesztő felkészítés
- Logopédia
- Gyógytestnevelés
- Konduktív pedagógiai ellátás

A mozgásszervi bántalmak a statisztikák szerint minden ötödik embert érintenek – Makó térségében azonban még többet, hiszen az itt hagyományos mezőgazdasági munkák különösen megviselik az embert.
A Csongrád Megyei Egészségügyi Ellátó Központ Hódmezővásárhely-Makó makói telephelyén működik rehabilitációs osztály. Makón országszerte páratlan adottságok vannak együtt a mozgásszervi rehabilitációhoz – a nagy műtétek és az agyvérzés utáni rehabilitáció mellett ez az osztály fő profilja –, hiszen a marosi gyógyiszap mellett kiváló gyógyvíz is van a városban.

A mozgásszervi megbetegedésekben szenvedőknek nyújt anyagi segítséget 2004. január 1-től bevezette a gyógyfürdőellátás támogatása. Azok a lakosok kapnak segítséget, akik szakorvosi beutalóval gyógyfürdőellátását vesznek igénybe. A betegek mozgásszervi rehabilitációjához ilyen módon is hozzájárul az önkormányzat.

d) személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokhoz való hozzáférés

Az önkormányzat által biztosított szociális és gyermekjóléti szolgáltatásokat az Egyesített Népjóléti Intézmény végzi.
Szociális alapszolgáltatás:

- szociális étkezés
- házi segítségnyújtás
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- családsegítés
- tanyagondnoki szolgáltatás
- nappali ellátás
    - idősek klubja
    - nappali melegedő

Szociális szakosított ellátás:

- idősek átmeneti gondozóháza
- éjjeli menedékhely

Gyermekjóléti alapellátások:

- gyermekjóléti szolgálat
- gyermekek napközbeni ellátása: bölcsőde

Makón a Családok Átmenet Otthona 2011. június 1-ig nyújtott ellátás. 2011. július 1-től Makó Város Önkormányzata ellátási szerződést kötött Szentes Város Önkormányzatával, amelynek értelmében a Szentesen működő Családok Átmeneti Otthonában 3 férőhely biztosított az arra rászoruló makói lakosok számára.

***e)* sportprogramokhoz való hozzáférés**

Makó város számos sporteseményt biztosít a lakosság és az érdeklődők részére. Valamennyi évszaknak vannak meghatározó rendezvényei, ahol mindenki megtalálhatja a neki legmegfelelőbb testmozgást, mozgásformát, korosztálytól, nemtől függetlenül.

- Téli Kupa teremlabdarúgó torna (január) - labdarúgás
- Városnapi sportversenyek (május) – labdarúgás, tenisz, fallabda, sakk, csocsó, biliárd, sportági bemutatók
- Kihívás Napja (május) – szabadidősport verseny Magyarország települései között
- Diákolimpiai versenysorozat (szeptember-június) – atlétika, kézilabda, labdarúgás, sakk, grundbirkózás, asztalitenisz, mezei futás
- Maros Kupa kispályás labdarúgó torna (augusztus) - labdarúgás
- Fürdőfesztivál (május-augusztus) – strandröplabda, strandfoci, lábtenisz, street-ball
- Szent István napi sportprogramok (augusztus) – tenisz, sakk, labdarúgás, küzdősportok
- Hagymafesztivál (szeptember) – tenisz, labdarúgás, csocsó, póker, asztalitenisz
- Sportágválasztó (szeptember) – sportági bemutatók, természetjárás
- Sport7 (december) - labdarúgás, csocsó, póker, asztalitenisz, kézilabda, kosárlabda, fallabda, röplabda
- Mikulásfutás (december) - futás
- Szilveszteri futás (december) - futás

f) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Az önkormányzati intézményekben dolgozók feladatellátásuk során (az ügyintézés, szociális és gyermekvédelmi szolgáltatás, foglalkoztatás stb.) fokozott figyelmet fordítanak a hátrányos megkülönböztetést megelőzzék, megakadályozzák és mindent megtesznek az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosítása érdekében.

g) pozitív diszkrimináció (hátrányt kompenzáló juttatások, szolgáltatások) szociális és az egészségügyi ellátó rendszer keretein belül

Hátrányos helyzetű gyerekek nyári étkeztetése csak részben megoldott. Az étkeztetéssel kapcsolatos teendőket az Egyesített Népjóléti Intézmény Gyerekjóléti és Családsegítő Szolgálata végzi.
A Magyar Máltai Szeretetszolgálat és az EDF Démász közös hátralékkezelő programja a „Hálózat a Közösségért" címen futott. Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálaton keresztül lehetett beadni a kérelmeket. 2009-ben a pályázó által biztosított önrész 0% és 10% közötti volt. 2012-ben az önrész 50 %-ra emelkedett, ebben az évben közel kétszázon pályáztak erre a segítségre.
A városban működő nagyobb üzletek ajánlottak fel élelmiszert, ezek a Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat jutatta el a rászorulóknak.
Karácsony előtt a diák önkormányzat gyűjt játékokat, a csomagok eljutatásában is Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat segít.
Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat a felajánlott ruhaneműk közvetítésével is foglalkozik.

Makói Roma Nemzetiségi Önkormányzat 2010-ben karácsonyi ajándékozás keretén belül egy-egy pár csirkét juttatott el 120 családnak.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai

Makón számos pontja van a közösségi életnek, az információcserének. A város közéletének súlypontja a képviselő-testület, amely éves munkaterv szerint, rendszerint a hónap utolsó szerdáján tárgyalja a város életét meghatározó, döntést igénylő anyagokat. A Városháza saját hetilapján keresztül informálja a makóiakat ezekről a döntésekről. A városi televízió is komoly szerepet vállal a társadalmi párbeszéd létrehozásában. Emellett a helyi és regionális sajtón keresztül is kommunikál a makóiakkal az önkormányzat.
A kultúra centruma a Hagymaháznak nevezett kultúrházunk, mellette a könyvtár esti rendezvényei szolgálnak találkozások helyszínéül.
Fontosak a civil szervezetek (közel 100 ilyen van a városban) által szervezett programok. Különösen sokat találkoznak, szerveznek esteket, kirándulásokat a helyi nyugdíjas klubok.
A fiatalok saját közösségi térrel, Ifjúsági Klubbal rendelkeznek, ahol ízlésüknek megfelelő programmal teszik változatossá a mindennapjaikat.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

Makón etnikai alapú, súlyos konfliktusok nem alakultak ki. A cigányság és a magyarság együttélése békés. A helyi roma önkormányzat évek óta szervez tolerancia napot, ahol a makóiak betekintést nyerhetnek a roma kultúrába, a helyi roma közösség szokásaiba.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

Makó közössége szívesen segít lehetőségei szerint a bajba jutottakon. Legutóbb például az önkormányzat szervezésében 45 makói és térségi önkéntes indult a Duna mellé az árvíz ellen védekezni. Korábban is többször fogalmazott meg az önkormányzat hasonló felhívásokat
A diákönkormányzat is szervez alkalmanként közösségi munkát, idős embereknek segítenek a ház körüli munkák elvégzésében, valamint középületek környezetét hozzák rendbe.
Az önkéntes munkát a Makói Önkéntes Pont mint civil szervezet koordinálja és szervezi. Közel félszáz állandó tagjuk van, ők gyermekfelügyeletet végeznek, takarítanak, civil rendezvények lebonyolítását segítik.
Az Egyesített Népjóléti Intézmény adományközvetítést is végez a lakosság által önkéntesen a családsegítő szolgálathoz beérkező ruhaadományokat a rászorulók részére közvetítik.
A karácsonyi Mikulásgyár adományait (gyerekjátékok) a diákönkormányzat gyűjti és csomagolja és a Családsegítő Szolgálat osztja ki a rászorulóknak.
Több civil szervezet, egyház végez adománygyűjtést és juttatja el azt a rászorulókhoz. Elmondható ezek többsége ünnephez, rendkívüli eseményhez kapcsolódik.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A Makói Roma Nemzetiségi Önkormányzat lehetőségeihez mérten mindent megtesz annak érdekében, hogy a kultúra és hagyományőrzés területén jó eredményeket érjen el és színvonalas munkát végezzen.

2010. évben

- Tudorka Tanodával és a Szikszai György Református Általános Iskolával közösen 2010. december 11. napján „Te is más vagy, te sem vagy más" Tolerancia Nap rendezvény megrendezése (Mese, vers és prózamondó verseny; kulturális programok)
- a MACIKA ösztöndíjjal kapcsolatos munkája folytatása, melynek célja **a hátrányos helyzetű, kiemelten roma tanulók esélyegyenlőségének elősegítése, tanulási és továbbtanulási esélyeinek növelése.**
- karácsonyi ajándékozás keretén belül egy-egy pár csirkét juttatott az önkormányzat 120 családnak

2011. évben

- karácsonyi ajándékozás keretén belül egy-egy pár csirkét juttatott az önkormányzat 120 családnak
- Együttműködési megállapodás került megkötésre a Makói Rendőrkapitánysággal, melynek célja a rendőrség és a cigányság közötti konfliktus és előítélet-mentes viszony megteremtése.
- Kifejezte szándékát az önkormányzat, hogy részt vesz a kistérségben működő települési cigány kisebbségi önkormányzatok többcélú kistérségi társulásának létrehozásában.
- Figyelemmel a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 1997. évi LXVIII. törvény 124. § (1) bekezdésére a Makói Városi Bíróságra történő ülnökválasztási kötelezettségének eleget tett.
- Együttműködött a Szikszai György Református Általános Iskolával az iskola Integrációs Stratégiája keretében.
- Az Önkormányzat pályázatot nyújt be:
    - a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Wekerle Sándor Alapkezelő által kiírt „Nemzetiségi kulturális kezdeményezések" című pályázati kiírására: I. Makói Nemzetiségi Találkozó (Nemzetiségek Kulturális Rendezvénye 2011-ben).
    - a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Wekerle Sándor Alapkezelő által kiírt „Nemzetiségi kulturális kezdeményezések" című pályázati kiírására: Zarándokút Máriaradnára (Románia) 2011-ben.
- ÚTRAVALÓ-MACIKA ösztöndíjhoz ajánlás kiadása jelentkező tanulók részére az ajánlást kiadja.

2012. évben

- Együttműködési megállapodást megkötése a Makó térségi roma nemzetiségi önkormányzatokkal a hátrányos helyzetben élő cigányság társadalmi felzárkóztatása érdekében
- Együttműködik a Tiszaszigeti Roma Nemzetiségi Önkormányzattal, melynek keretében
    - 1. Az együttműködő felek kölcsönösen vállalják az egymással való együttműködést a minél eredményesebb munka érdekében.
    - 2. Vállalják továbbá, hogy a cigány kisebbség anyanyelvének, történetének, kultúrájának, hagyományainak megismerését, ápolását, gyarapítását.
    - 3. Vállalják, hogy a munkájukkal segítik a cigány kisebbség élethelyzetének javulását, oktatását, valamint művelődését.
    - 4. Vállalják ezen felül, hogy lehetőségük szerint közhasznú foglalkoztatás keretében munkalehetőséget teremtenek a rászorult roma családoknak.
    - 5. Vállalják, hogy minden lehetőséget megragadnak, hogy pályázatok keretében minél inkább támogassák a roma rászorultakat. Tovább egymást támogatják a pályázatok benyújtásában

- Együttműködési megállapodás megkötése a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatósággal, melynek keretében tüzelőfa kitermelési lehetőséget biztosít a Nemzeti Park Igazgatóság
- Együttműködés a Szikszai György Református Általános Iskolával, melynek keretében évente legalább 3 közös programot megvalósít az önkormányzat az iskolával a gyerekek integrációja érdekében.
- Együttműködési megállapodás a Makó és Térsége Szennyvízcsatornázási Társulással, melynek célja a szennyvízcsatornázási és szennyvíztisztítási projekt lebonyolítása során a roma nemzetiség esélyegyenlőségi helyzetének javítása és a projekt zökkenőmentes lebonyolítása.

- Pályázatot nyújt be:
  - a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Wekerle Sándor Alapkezelő által kiírt „Nemzetiségi kulturális kezdeményezések" című pályázati kiírására: Zarándokút Máriaradnára (Románia) 2012-ben.
  - a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Wekerle Sándor Alapkezelő által kiírt „Nemzetiségi kulturális kezdeményezések" című pályázati kiírására: II. Makói Nemzetiségi Találkozó megrendezése.
  - a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Wekerle Sándor Alapkezelő által kiírt „Nemzetiségi kulturális kezdeményezések" című pályázati kiírására: Makói Roma Nemzetiségi Önkormányzat karácsonya.
- „II. Makói Nemzetiségi Kulturális Találkozó" című NEMZ-KUL-12-0045 számon nyilvántartott pályázatának kiadásaira jutó támogatási összegének előfinanszírozása céljából az Apátfalva Község Cigány Nemzetiségi Önkormányzattal megállapodást köt, melyben Apátfalva Község Cigány Nemzetiségi Önkormányzata Makói Roma Nemzetiségi Önkormányzata 225.000 forint visszatérítendő támogatást nyújt a program megvalósítás érdekében.

2013. évben

- Ajánlást ad a „Lippai Balázs esélyegyenlőséget elősegítő ösztöndíj" pályázathoz.
- május 10-én sportnap rendezése.
- május utolsó vasárnapján gyermeknap rendezése.

Az önkormányzat legfőbb bevételi forrásai az általános működési és feladatalapú állami támogatás, valamint a Makó Város Önkormányzata által nyújtott évi 500.000 forint támogatás.
Emellett a nemzetiségi önkormányzat igyekszik kihasználni a pályázati lehetőségeket, melyek önerejéhez Makó Város Önkormányzata több alkalommal is további támogatást is nyújtott.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A nyilvántartott munkanélküliek több mint fele tartósan munkanélküli	Álláskeresés módja megváltozott az informatikában járatlanokhoz is eljussanak a lehetőségek. Felkészítés állásinterjúra, megfelelő önéletrajz írására. Felkészítő tréningek szervezése. Feltérképezni a munkaerő-piaci lehetőségeket és erről tájékoztatást nyújtani.
Romlik a mélyszegénységben élők/romák egészségügyi állapota	Egészségügyi és szűrővizsgálatok népszerűsítése

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

A Magyar Országgyűlés 1991. évi LXIV. törvényében kihirdette a Gyermekek Jogairól szóló ENSZ Egyezményt, majd elfogadta a 47/2007. (V. 31.) sz. határozatával a „Legyen Jobb a Gyermekeknek 2007-2032 " Nemzeti Stratégiát.
A dokumentumokban megfogalmazott célok, - a gyermekek és családjaik nélkülözésének csökkentése, a fejlődési esélyek javítása. E célok elérését minden gyermekre ki kell terjeszteni, de kiemelt figyelmet kell kapniuk azoknak, akiknek érdekei a legjobban sérülnek.

„Egy nemzet állapotának valódi fokmérője az, mekkora figyelmet fordít a gyermekeire -az ő egészségükre, biztonságukra, anyagi jólétükre, oktatásukra, és szocializációjukra és arra, miként vannak szeretve, értékelve és beilleszkedve családjukba továbbá abba a társadalomba, amelybe születtek"(UNICEF)

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

Makón a lakónépesség száma 2011-es adatok alapján: 23 573 fő, ebből

0-5 évesek száma	1297
6-14 évesek száma	2063
15-19 évesek száma	1079

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXX. törvény elsődleges célja, hogy alapvető szabályokat állapítson meg, melynek alapján az állam, a helyi önkormányzatok, és a gyermekek védelmét ellátó természetes és jogi személyek, meghatározott ellátásokkal és intézkedésekkel segítséget nyújtsanak a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, a szülői kötelességek teljesítéséhez, illetve gondoskodnak a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről, és megszüntetéséről egyaránt.
A makói szociális ellátórendszer keretein belül az e témában érintett és dolgozó szakemberek (ifjúságvédelmi felelős, védőnő, háziorvos, családsegítő, gyámhatósági munkatárs, rendőrségi megb.) egy működő közösséget alkotva próbálnak mindent megtenni azért, hogy a gyermekek esélyegyenlősége az egyenlő bánásmód szerint megfelelően működjön.

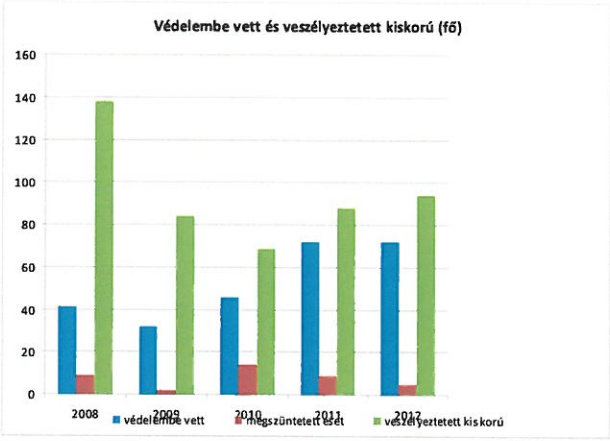
a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossággal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza (Gyvt. 5. § n) pont)

A védelembe vétel a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a gyermek védelembe vétele a gyermekjóléti szolgáltatás feladata. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a települési önkormányzat jegyzője a gyermeket védelembe veszi (Gyvt. 68. § (1) bekezdés).

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

év	védelembe vett 18 év alattiak száma	Megszűntetett esetek száma a 18 év alatti védelembe vettek közül	veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
2008	41	9	138
2009	32	2	84
2010	46	14	69
2011	72	9	88
2012	72	5	94

A védelembe vételi eljárást alapos, közös munka előz meg a Gyermekjóléti és a Védőnői Szolgálattal, valamint az oktatási intézmények ifjúságvédelmi felelőseinek bevonásával. Több gyermek került az utóbbi időben a Gyermekjóléti Szolgálat látókörébe, elkövetett bűncselekmény, vagy áldozattá válás miatt. Ennek egyik oka lehet, hogy nincs a gyermekeknek, fiataloknak a szabadidő értelmes eltöltésére alkalmas program. A hatósági intézkedéssel érintett gyermekek legnagyobb része a szülőnek felróható magatartási okból került a Hatóság és a Gyermekjóléti Szolgálat figyelmébe. (2011-ben Makón 35 védelembevétel, 7 ideiglenes hatályú elhelyezés volt)
Védelembevételre környezeti, magatartási, anyagi, egészségi, alkoholprobléma, nem megfelelő lakáskörülmények miatt veszélyeztetett gyermek, illetve 50 igazolatlanul mulasztott kötelező tanórai foglalkozás esetén kerülhet sor.
A grafikonra nézve, szembeötlő a 2011-es évben védelembe vett gyermekek számának ugrásszerű növekedése (2010-hez képest 156%-al több) amely a következőkkel magyarázható:
A 2010. évi LXVI. törvény 2010. augusztus 30-ai hatállyal bevezette az iskoláztatási támogatás jogintézményét. A 2010. szeptember 16. napjától hatályos egyes gyermekvédelmi tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló 237/2010. (IX.13.) kormányrendelet alapján ha a gyermek nem teljesíti tankötelezettségét, és összegyűlik 10, illetve 50 igazolatlan tanórai mulasztása, az iskola ezt jelzi a gyámhatóságnak. Tíz igazolatlan mulasztás figyelmeztetéssel, ötven igazolatlan mulasztás az iskoláztatási támogatás felfüggesztésével, és a gyermek védelembe vételével jár.
2011-ben igazolatlan mulasztás miatt 107 esetben indult eljárás.

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

Pénzbeli és természetbeni ellátások:
a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
b) a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás,
c) a gyermektartásdíj megelőlegezése,
d) az otthonteremtési támogatás,
e) a kiegészítő gyermekvédelmi támogatás.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:
a) a gyermekjóléti szolgáltatás,
b) a gyermekek napközbeni ellátása,

c) a gyermekek átmeneti gondozása.

A pénzbeli ellátások és a gyermekvédelmi alapellátások célja a családok szociális helyzetének, nevelési-gondozási funkciójának megerősítése, a gyermek helyes irányú fejlődésének elősegítése.

Makó Város Önkormányzata által nyújtott ellátások:
rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény
rendkívüli gyermekvédelmi kedvezmény
kiegészítő gyermekvédelmi támogatás
óvódáztatási támogatás
gyermekétkeztetés normatív kedvezménye

A Gyámhivatalok hatáskörébe tartozó pénzbeli ellátások:/adataink a 2011-es évből vannak, amikor még a Makó Városi Gyámhivatala szolgáltatott adatokat. Jelenleg a Makói Járási Hivatal Járási Gyámhivatala látja el ezeket a feladatokat.
otthonteremtési támogatás
gyermektartásdíj megelőlegezése

A 2013. szeptember 1-éig hatályos szabályozás értelmében hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát családi körülményei, szociális helyzete miatt megállapították. E csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek törvényes felügyeletét ellátó szülője, óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, tanuló esetén a tankötelezettség beállásának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen. Erről a szülő önkéntesen a Gyvt-ben meghatározott eljárás keretében nyilatkozhat. Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult normatív kedvezményekre (étkezési kedvezmény, tankönyvtámogatás, évi kétszer egyszeri egyösszegű támogatás (2012-ben-5800Ft).

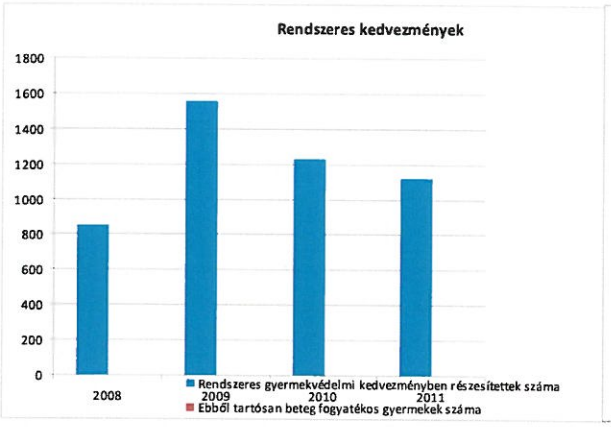
4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

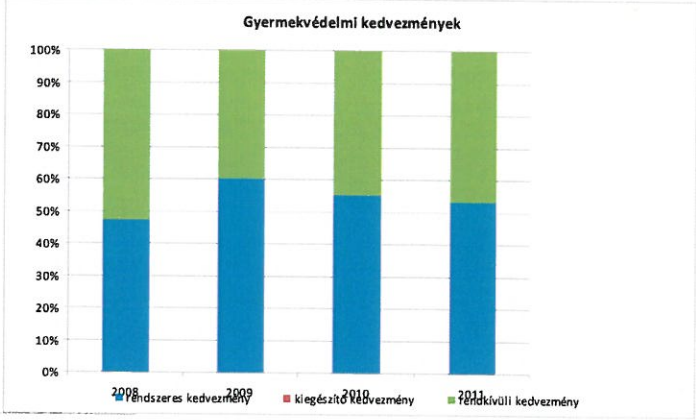
Slkjl év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Kiegészítő gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma
2008	851	n.a.	0	n.a.	947
2009	1556	n.a.	0	n.a.	1024
2010	1228	n.a.	0	n.a.	986
2011	1123	n.a.	0	n.a.	981

2011-ben 1123 fő részesült rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben, amely a 0-19 év közötti gyermekek/fiatal felnőttek 25%-a.
A 2008 - 2011-es évet vizsgálva megfigyelhető a kedvezményben részesülők számának növekedése, ugyanakkor 2011-ben már egy kismértékű „visszaesés" látható. Magyarázható ez egyrészt a születések

számának csökkenésével, másrészt ebben a régióban sok a munkanélküli és állástalan aktív korú szülő, akik gyermekeik és családjuk megélhetését szem előtt tartva elvándorolnak a városból.

Kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek gyámjául rendelt hozzátartozó jogosult, aki a törvényben meghatározott ellátásban részesül. A gyám lakóhelye szerint illetékes jegyző állapítja meg, határozatlan időre. A támogatás havi összege gyermekenként az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 22%-a, 6270,-Ft. Ennél a támogatási formánál pótlékot állapít meg a jegyző annak a gyámul kirendelt hozzátartozónak, akinek kiegészítő gyermekvédelmi támogatás jogosultsága augusztus 1-jén, ill. november 1-jén fennáll. (8400,-forint)
Makón ebben a támogatási formában jelenleg egy gyermek sem részesül.

Az óvodáztatási támogatást a települési önkormányzat jegyzője állapítja meg azoknak a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeknek a szülei, törvényes képviselői részére, akik megfelelnek a jogszabályban felállított egyéb követelményeknek. (rendszeres óvodába járás, melyet az intézmény igazol)
Az óvodáztatási támogatás összege első alkalommal 20 000,-Ft, melyet Makón természetbeni támogatásként nyújt az Önkormányzat a Családsegítő közreműködésével. Ezt követően esetenként és gyermekenként a feltételek fennállásáig 10 000,-Ft.
Makón 2012-ben 44 fő részesült ilyen támogatásban. Az óvoda által visszaküldött igazolások mutatják, hogy a makói szegregátumhoz közel eső óvodában a legmagasabb az óvodáztatási támogatásban részesülők aránya.

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

A települési önkormányzat Képviselő-testülete rendeletében meghatározott mértékben rendkívüli gyermekvédelmi támogatást nyújthat, ha a gyermeket gondozó család időszakosan létfenntartási gondokkal küzd. Azokat a gyermekeket, családokat kell rendkívüli támogatásban részesíteni, akiknek az ellátásáról nem lehet más módon gondoskodni. Rendkívüli támogatásban 2011-ben 981 gyermek részesült, melyből természetbeni ellátás formájában, tankönyvtámogatásban 889 gyermek, táboroztatásban 40 fő, pénzbeli támogatásban pedig 52 fő részesült.
2013-ban sajnos, a szűkös költségvetés nem teszi lehetővé, hogy tankönyvtámogatást nyújtsunk, és táborozási lehetőséget kínáljunk fel a hátrányos helyzetű gyermekek számára.
A táboroztatásra elkülönített összeget az önkormányzat a téli gyermekétkeztetésre szeretné fordítani, ezzel nem szüntetné meg a hátrányos helyzetben élő gyermekek segítését.

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

Gyermekétkeztetés: Ha a szülő (törvényes képviselő) eltérően nem rendelkezik, a fenntartó az óvodában és az iskolában a gyermekek és a tanulók számára az óvodai nevelési napokon, illetve az iskolai tanítási napokon biztosítja a déli meleg főétkezést és két további étkezést. Iskolai étkeztetésben részesülhet az a tanuló is, aki a napközit nem veszi igénybe. Az étkezések közül az ebéd külön is igényelhető (Gyvt. 151. §). Ezen szabályokat kell alkalmazni a nyári szociális gyermekétkeztetés esetében is.

A gyerekek napközbeni ellátását biztosító intézményben az alapellátások keretébe tartozó szolgáltatások közül csak az étkeztetésért állapítható meg térítési díj. A gyermekétkeztetés intézményi térítési díját a Képviselő-testület állapítja meg.
A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő bölcsődés, óvodás, 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő, valamint a fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó intézményben elhelyezett, hasonló életkorú gyermek után az intézményi térítési díj 100%-át,
a fentiek alá nem tartozó, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek és tanuló után az intézményi térítési díj 50%-át kedvezményként kell biztosítani [Gyv. 151. § (5)].

4.1.3. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma

év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2008	185	311	333	1176	0	198
2009	198	396	327	1193	0	196
2010	241	482	283	1144	41	230
2011	272	523	253	1128	50	132
2012	312	483	243	1095	44	249

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A térítés nélküli étkeztetésben részesítettek száma (2008-2012)
óvodában: 185 fő – 312 fő
iskolában: 311 fő – 483 fő

Az adatok folyamatosan emelkedtek mind az óvodában, mind az iskolában.

Évről évre többen küzdenek ételérzékenységgel, allergiával, vagy olyan betegségekkel, amelyek speciális étrendet kívánnak meg.

Városunkban ez szerencsére megoldott, mert a legnagyobb közétkeztetésért felelős Központi konyha kielégíti a speciális étrenddel rendelkezők igényeit is.

4.2 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossággal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Amikor a szülők egy része és a családok nehezebb helyzetbe kerülnek, és a gyerekek is egyre kiszolgáltatottabbá válnak, akkor az iskola feladata és jelentősége az ifjúságvédelem területén is megnő. Egyre több az olyan hátrányos helyzetű gyerekek száma, akik a megélhetési nehézségek, a család

hétköznapi gondjai miatt elhanyagoltakká válnak. A nehezedő anyagi körülmények miatt nagymértékben megnőtt a szociális támogatások iránti igény. Ezek a problémák az iskoláinkban is éreztetik hatásukat, mert befolyásolják a gyerekek eredményeit, viselkedését, társaikhoz és a munkához való viszonyukat. A gyermekvédelemben dolgozó szakemberek megállapításai alapján a veszélyeztetettség okai között elsődleges a szociális helyzet elégtelensége és ennek elsődleges közege a szegregált, telepszerű lakókörnyezet. Ezért fontos, hogy az igényeknek megfelelően bekapcsolódjunk abba a társadalmi összefogásba, mely korunk veszélyforrásaival szemben, elsődlegesen a tanulók személyiségének fejlesztésére és a prevencióra helyezi a hangsúlyt. A cél a tanulók személyiségének, életszemléletének olyan irányú fejlesztése, amely képessé teszi őket az ítéletalkotásra és a negatív jelenségek elutasítására.
A fogyatékos gyermekeket nevelő családok helyzete az átlagosnál is nehezebb, különösen a halmozottan fogyatékos gyermeket nevelő családok esetében. A város szűkös költségvetése következtében megszűnt az Egyesített Népjóléti Intézmény keretein belül működtetett Támogató Szolgálat, amely busszal szállította a fogyatékos gyermekeket iskolába.

Működik azonban az Újvárosi Szent László Plébánia keretein belül a Jézus Szíve Karitász Csoport, amely a plébánia karitatív szeretetszolgálatát végzi az idősek, betegek, szellemi és testi fogyatékos gyermekek, hajléktalanok segítésén keresztül.

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

A családsegítő és gyermekjóléti szolgálat munkájában fontos szerepet játszik az Iskola-egészségügyi és Területi Védőnői Szolgálat. Az iskola-egészségügyi Szolgálatot Makó Város Önkormányzata 1997 óta az Egyesített Népjóléti Intézmény keretein belül működteti. Az iskola-egészségügyi feladatokat 2 főállású iskolaorvos és 4 főállású iskolavédőnő látja el Makó Város Általános Iskoláiban és Középiskoláiban. 2011-es adatok szerint az Iskola-egészségügyi Szolgálat összesen 3403 Makón élő vagy itt tanuló diák egészségügyi ellátását biztosította. Ebből szűrővizsgálaton részt vett 1808 fő. Összesen 2859 fő vett részt orvosi vizsgálaton, szakorvosi vizsgálatra utaltak száma 200 fő volt. Védőoltást 624 diák kapott. Ugyanebben az évben az általános és középiskolai tanulók közül 109 egészségügyi és 437 szociálisan veszélyeztetett diákot szűrtek ki. A gyermekvédelmi munkában nagy előnyt jelent az intézményi integráció. A területi védőnők mint a jelzőrendszer részei már a várandós anyák szociális problémáit is jelezni tudják a Gyermekjóléti Szolgálat felé. Az Egyesített Népjóléti Intézményben integráltan működik a területi védőnői szolgálat. A 2011-ben az egészségügyi szolgáltatás 8 körzetben, 8 főállású területi védőnővel, 3 tanácsadóban biztosított. 1 fő kórházi védőnői feladatokat lát el, körzeti munkája mellett, 2 fő babamasszázs oktató.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

év	védőnői álláshelyek száma	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2008	16	116
2009	15	114
2010	15	107
2011	14	99

Forrás: TeIR, KSH Tstar,
önkormányzati adatgyűjtés

Védőnőink mindent megtesznek azért, hogy a városban élő kismamák és kisgyermekes anyukák életét ha csak egy-egy feledhetetlen délutánra is, de megkönnyítsék. Havonta egy alkalommal kismamaklubot működtetnek a védőnők közreműködésével. Évente 3 alkalommal Babaruhabörzét tartanak. Évente egyszer a makói családok részére nagyszabású rendezvényt szerveznek a szoptatás népszerűsítése érdekében. Szülésfelkészítő tanfolyamot tartanak, évente 2 alkalommal. Óvodákban egészségnapok lebonyolításában vesznek részt.
2012-ben 13 főre csökkent a védőnői álláshelyek száma. Annak megállapítása, hogy a védőnők mennyire leterheltek, a táblázat nem ad pontos képet, mert az egy védőnőre jutó gyermekek számánál szeplő adatokat akként számoltuk, hogy a 0-3 éves korú gyermekek számát az őket ellátó 8 területi védőnő számával osztottuk el.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Egészségügyi ellátás: az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény adja, amely előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:
a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
b) a fogorvosi alapellátásról,
c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
d) a védőnői ellátásról,
e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

Az egészségügyi alapszolgáltatást 11 háziorvos területi ellátási kötelezettséggel 2 házi orvos területi ellátási kötelezettség nélkül latja el. A városban 5 gyermekorvos nyújtja a szolgáltatást.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás jellemzői

év	Betöltetlen felnőtt háziorvosi praxis/ok száma	Háziorvos által ellátott személyek száma	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
2008	0	115727	42504	0
2009	0	133073	42716	0
2010	0	120834	46591	0
2011	0	132626	43516	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A kisgyermekkori nevelés helyzetének elemzése során problémákat okoz, hogy nincs pontos helyi nyilvántartás az 5 éven aluli óvodáskorú gyermekek korai fejlesztéséről, rehabilitációjáról.
Makói telephellyel működik a Pápay Endre Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Diákotthon, Gyermekotthon és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény a Kozmutza Flóra Általános Iskola és Szakiskola Tagintézménye.
Ebben az intézményegységben van lehetőség korai fejlesztésre 0- egészen 18-éves korig. A fejlesztésen túl gyógypedagógiai tanácsadást is tartanak. Mind az érintettek köre mind a terápiás módszerek széles spektrumon mozognak:

- enyhe értelmi fogyatékos
- középsúlyos értelmi fogyatékos
- súlyosan értelmi fogyatékos
- gyengénlátó
- nagyothalló
- enyhe mozgáskorlátozott
- közepesen mozgáskorlátozott
- súlyosan mozgáskorlátozott
- Down-szindróma
- autista
- CP (cerebrális-parézis)
- pszichiátriai beteg
- pszichoorganikus szindróma
- beszédfogyatékos
- DMP (progresszív izomsorvadás)

Terápiák:

- Ayeres-terápia (szenzoros integrációs terápia)
- bázis terápia (bazális stimuláció)
- Bobath-módszer
- családterápia
- DSGM (Dévény féle speciális manuális technika, gimnasztikai módszer)
- drámapedagógia, drámajáték
- gyógytorna

- játékterápia
- Meixner-féle olvasástanítási módszer
- művészetterápia
- zeneterápia
- magatartás- és viselkedésterápia
- pszichoterápia
- megkésett beszédfejlődés terápiája
- diszlexia-, diszgráfia-, diszcalculiaterápiák
- adaptált sport
- afáziaterápia
- beszédfejlesztés, logopédia
- emlékezet- és figyelem fejlesztés
- hallás- és beszéd nevelés
- korai fejlesztés
- kreatív foglalkoztatás
- mozgásfejlesztés
- személyiség fejlesztés

d) gyermekjóléti alapellátás

A gyermekjóléti alapellátás keretében biztosított gyermekek napközbeni ellátásának formái
a) a bölcsőde, a hetes bölcsőde,
b) a családi napközi,
c) a családi gyermekfelügyelet,
d) a házi gyermekfelügyelet,
e) az alternatív napközbeni ellátás.

Makó Város Polgármesteri Hivatala az 1997.évi XXXI. törvényben foglaltaknak megfelelően, az Egyesített Népjóléti Intézmény által biztosítja a gyermekjóléti alapellátásokat.

A makói önkormányzat jelenleg kettő tagintézményben biztosít bölcsődei ellátást: a Kálvin utcai bölcsődében 4 csoportszobában 48 férőhelyen és a Búza utcai bölcsődében 4 csoportszobában 54 férőhelyen. A két helyen összesen tehát 102 férőhelyre van működési engedélye az önkormányzat által fenntartott Egyesített Népjóléti Intézménynek.
2012-ben az önkormányzati bölcsődéknek versenytársa is akadt: a belvárosi református egyházközség megnyitotta a Kálvin téren a Szivárvány bölcsődét 24 férőhellyel. Mindeközben a születésszám folyamatosan csökken: 2007-ben még 262 csöppség látott napvilágot a Maros-parti városban, tavaly már csak 184. Az önkormányzat az állami normatív támogatása mellett évente további 42 milliót biztosít költségvetéséből a bölcsődei ellátás fenntartására. A településeket érintő forráselvonások miatt azonban a korábbinál is takarékosabban kell megoldania Makónak a bölcsődei ellátás biztosítását.

A három önkormányzati bölcsőde közül a legkorszerűbb a Búza utcai: alig egy éve avatták, tervezésében Makovecz Imre Kossuth-díjas építész is részt vett – a legrégebbi pedig a Justh Gyula utcai, amely egyébként az új bölcsőde hátsó szomszédságában van, s ez utóbbi helyen a lehetséges 30 helyett csak 19 gyerekről gondoskodnak. Mindezekre tekintettel a Képviselő-testület úgy határozott hogy átmenetileg bezárja a Justh Gyula utcait, és a jelenleg ott gondozott apróságokat a Búza utcai bölcsőde jelenleg üres 2 csoportszobájába helyezik át, egyúttal 54-re emeli az itteni férőhelyek számát.
Bátran ki lehet jelenteni, hogy Makón a Bölcsödei ellátottság átlagon felüli, így nem kell aggódni a szülőknek, hogy gyermekük helyhiány miatt nem kerül felvételre.

4.3.3. számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

év	bölcsődék száma	bölcsődébe beírt gyermekek száma	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Működő összes bölcsődei férőhelyek száma
2008	2	100	n.a.	70
2009	2	97	n.a.	70
2010	2	94	n.a.	78
2011	2	81	n.a.	78

Forrás: TeIR, KSH Tstar

e) gyermekvédelem

A Gyermekjóléti Szolgálat által nyújtott ellátásra a településen élő minden gyermek jogosult. A gyermekjóléti szolgálat feladata a gyermekek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében, a már kialakult veszélyeztetettség megszüntetése, valamint a családjából kiemelt gyermek visszahelyezésének elősegítése.

Ennek érdekében folyamatosan figyelemmel kíséri a településeken élő gyermekek életkörülményeit és szociális helyzetét. Működteti a gyermekvédelmi jelzőrendszert, melyben az érintett intézmények (jelzőrendszeri tagok által veszélyeztetettnek ítélt gyermekek családjaival felveszi a kapcsolatot, a veszélyeztetettség megszüntetése érdekében.

Tájékoztatást nyújt a gyermeki és szülői jogokról, kötelezettségekről, valamint az országos és helyi támogatásokról és ellátásokról, ezek igénybevételéhez szükség esetén segítséget nyújt. A szolgáltatásszervezési, közvetítési feladata körében megszervezi, hogy a településen élő gyermekek szükség szerint az alábbi szolgáltatásokat elérhessék: családtervezési, pszichológiai, nevelési, egészségügyi, mentálhigiénés tanácsadás.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Makón a krízishelyzetben igénybevehető szolgáltatások száma elenyésző. A gazdasági válság, a munkanélküliség következtében egyre több család kerül krízishelyzetbe, és szorul egyúttal segítségre. A Családok Átmeneti Otthona 2011. június 30-ig nyújtott ellátást a Makón és kistérségben élő krízishelyzetbe került várandós nőknek, anyáknak és gyermekeiknek. 2011. július 01-től Makó Város Önkormányzata ellátási szerződést kötött Szentes Város Önkormányzatával, melynek értelmében a Szentesen működő Családok Átmeneti Otthonában 3 férőhelyet biztosítanak az arra rászoruló makói lakosok számára.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

A makói lakosoknak az alábbi intézményekben van lehetőségük szabadidős, szünidős és sprottevékenységekben való részvételre : Hagymatikum fürdő, Makó Városi Sportcsarnok, Makó-Spartacus-Vasas Sporttelep, Makói Civil Szervezetek (Makói Majorette Egyesület, Budo Klub, Írisz Táncklub), József Attila Múzeum, József Attila Városi Könyvtár, Gyermekkönyvtár, Hagymaház, Kelemenház, Makói Ifjúsági Klub, Makói Kalandpark.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei) ingyenes tankönyv

Az oktatási intézmények a tanév során közétkeztetés keretein belül biztosítják a gyerekétkeztetést.(lsd. 4.1.d)
Sajnos Makóra is jellemző az tendencia, hogy egyre több azoknak a szerény anyagi körülmények között élő gyermekeknek a száma, akiknek nem természetes, hogy naponta egyszer meleg ételt kapnak az iskolai szünet időszakában.
Makó Város Önkormányzata 2008 óta igényelt támogatást a szociális nyári gyerekétkeztetéshez, így minden évben 198-249 gyermek juthatott napi egyszeri meleg ételhez 54 napon keresztül a nyári szünet időszakában, a Családsegítő Szolgálat közreműködésével.

Ingyenes tankönyvellátásra jogosult az a tanuló, aki tartósan beteg, testi, érzékszervi, értelmi, beszédfogyatékos, autista, több fogyatékosság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, három vagy többgyerekes családban él, valamint az a nagykorú és saját jogán iskoláztatási támogatásra jogosult tanuló, aki pszichés fejlődés zavarai miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott (pl: dyslexia, dysgraphia, dyscalculia, mutizmus, kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar.

i)hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

Hátrányos megkülönböztetés nem történt, az egyenlő bánásmód megsértése miatt eljárásra nem került sor, jelzéssel nem éltek.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

Az ENI Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat fogadja a helyi lakosok, intézmények által felajánlott használt felnőtt és gyermekruhákat, melyet a szolgálathoz forduló rászoruló családok között osztanak ki. Évente több alkalommal kap a szolgálat használt, de jó állapotú bútorokat is, melyeket a szociális munkások igyekeznek a szociálisan rászoruló családoknak felajánlani.
Makó Város Önkormányzata által megszervezett és a Makói Hagymaház segítségével lebonyolított Mikulásgyárban összegyűjtött ajándékok a Gyermekjóléti Szolgálat munkatársainak segítségével szétosztásra kerülnek olyan makói rossz anyagi helyzetben élő családok gyermekei között, ahol a szülők nem tudnak karácsonyra ajándékot venni gyermekeiknek

4.3 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossággal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

Makó város területén 6 óvodai nevelést végző intézmény 9 telephellyel 10 épületben végzi a 3-6 éves korú gyermekek gondozását,nevelését.

A 6 intézményből 2 önkormányzati, 1 állami, 3 egyházi fenntartású.

- A Pápay Endre Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Diákotthon Gyermekotthon és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény a Kozmutza Flóra Általános Iskola és Szakiskola Tagintézményeként működik, fenntartója a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ.
- A Bárka Református Óvoda és a Szikszai György Református Óvoda fenntartója egyaránt a Tiszántúli Református Egyházkerület.
-A Makói Katolikus Általános Iskola és Óvoda fenntartója Szeged-Csanád Egyházmegye.

- Az Újvárosi és Belvárosi Óvodák összesen 5 épületben működnek.

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	9	
Hány településről járnak be a gyermekek	3	
Óvodai férőhelyek száma	936	
Óvodai csoportok száma	36	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	6 órától - 17 óráig	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()	változó	
Személyi feltételek	**Fő**	**Hiányzó létszám**
Óvodapedagógusok száma	73	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	73	0
Gyógypedagógusok létszáma	1,2	0
Dajka/gondozónő	43	0
Kisegítő személyzet	9	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

4.4.3. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai 3.

év	3-6 éves korú gyermekek száma	óvodai gyermekcsoportok száma	óvodai férőhelyek száma	óvodai feladat-ellátási helyek száma	óvodába beírt gyermekek száma	óvodai gyógypedagógiai csoportok száma
2008	921	34	687	9	793	1
2009	898	35	926	9	765	1
2010	921	35	911	9	822	1
2011	938	36	936	9	841	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

A városban 9 telephelyen 936 férőhellyel, 36 csoport működik. Az óvodák nyitvatartása jól illeszkedik a munkába járó szülők munkaidejéhez, így a szülők már reggel 6 órától vihetik gyermekeiket, ahol este 17.00 óráig tartózkodhatnak. Kivételt képez a Bárka Református Óvoda, ahol szülői igényeket kielégítve, már 5.30-tól megnyitja az óvoda a kapuit. Az óvodák a nyári szünetben a bezárás időszakában felváltva vannak nyitva, így azoknak a gyermekeknek, akiknek szülei erre az időszakra elhelyezésüket nem tudják megoldani, felügyeletet lehet biztosítani. Az óvodai férőhelyek száma és az óvodába beírt gyerekek száma 2008 és 2011 között nőtt.

A városban dolgozó 73 óvodapedagógus mind diplomával rendelkezik,1,2 fő gyógypedagógus, 43 fő dajka, és 9 fő kisegítő személyzet gondoskodik a 3-6 éves korú gyermekekről.

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

Az egyenlő bánásmód követelménye kiterjed minden olyan nevelésre, oktatásra, képzésre, amely államilag jóváhagyott vagy előírt követelmények alapján folyik, vagy amelynek megszervezéséhez az állam közvetlen normatív költségvetési támogatást nyújt, illetve amelyhez közvetve – így különösen közterhek elengedése, elszámolása vagy adójóváírás útján – hozzájárul.

Az Nkntv. 47. §-a alapján sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók neveléséről, iskolai felkészítéséről a szakértői bizottság szakértői véleménye szerint kell gondoskodnia az óvodának, iskolának.
Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:
a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:
aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló.

Az esélyegyenlőség érvényesítése érdekében különös figyelmet kell fordítani minden infrastruktúrális és szakmai fejlesztés támogatása esetén a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók és sajátos nevelési igényű tanulók oktatási helyzetére a beruházásokban, fejlesztésekben, a közoktatási intézményekben.

<u>*A Pápay Endre Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Diákotthon Gyermekotthon és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény Óvodájában*</u> 2012. október 1.-én 9 fő volt az óvodai létszám. Ebből 4 fő halmozottan hátrányos helyzetű, 9 fő sajátos nevelési igényű tanuló, és a vizsgált szakaszban nem volt halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermek az intézményben.
Az értelmi fogyatékos óvodáskorú gyermekek különböző fejlettségi szinten, eltérő fogyatékossággal kerülnek ebbe az intézménybe. Fejlődésük lelassult, ezért kis lépésekkel, sok-sok gyakorlással érik el a kitűzött célt.
Három alapelvnek kell érvényesülni: „Ölelj át!", „Tegyél le!", „Hagyjál békén!". A sérült gyermeknek szüksége van a bizalomteljes szeretetre, elfogadásra, de a túlzott óvó-védő szeretet gátja lehet az önállósulásnak.
Az óvodás gyermekek nagy része hátrányos helyzetű, kisebb hányada halmozottan hátrányos helyzetű, illetve veszélyeztetett családban él. A szülők alapvető megélhetési, munkahelyi gondokkal küzdenek a mindennapokban.
A családokkal, szülőkkel való együttműködés során felszínre kerülnek az egyedi problémák, amihez megfelelő segítségnyújtást biztosítunk számukra.
Az óvoda feladata:

- az előítéletek csökkentése
- ismeretbővítés
- készségek, képességek fejlődésének elősegítése
- egyéni bánásmód alkalmazása
- fejlesztő foglalkozások biztosítása szakmai team által
- rendszeres orvosi, védőnői felügyelet

A 120 férőhellyel rendelkező Bárka Református Óvodában 101 gyermek jár. A 2012-es adatok tükrében a következő a halmozottan hátrányos helyzetű, hátrányos helyzetű, valamint az SNI-s gyermekek megoszlása:

HH : 23 fő
HHH: 1 fő
SNI: 3 fő

Az óvoda 3 éves kortól felveszi a hátrányos helyzetű gyermekeket, ezzel is segítséget nyújt a nehéz helyzetben lévő családoknak. Rendszeresen felmérik a veszélyeztetett gyermekeket (családokat) és szükség esetén intézkedési tervet készítenek a megoldásokra. Szorosan együttműködnek a gyermekjóléti szolgálattal, hogy az adott problémát mielőbb orvosolni tudják.

A Szikszai György Református Óvodába 140 óvodai férőhelyen 139 gyermeket gondoznak-nevelnek.
A hátrányos helyzetű gyermekek száma: 51 fő, amely beírt létszám 37%-a, ebből a halmozottan hátrányos helyzetű 26 fő, mely a létszám 19%-a. Az óvoda célja a gyermeki jogok és érdekek érvényre juttatása, veszélyeztetettség megelőzése, megszüntetése, a hátrányos helyzet kompenzálása.
Minden év szeptemberében az óvónők felmérik a csoportjukba járó hátrányos helyzetű gyermekeket, majd az egész éves felmérés eredményéről tájékoztatják a vezető óvónőt. Figyelemmel kísérik a nehezen kezelhető gyermekek fejlődését, feltárják fejlődési zavarait ha kell szakorvosi vizsgálatra irányítják. Folyamatosan tartják a kapcsolatot a védőnővel, háziorvossal.

Az Újvárosi Óvoda 175 férőhellyel 174 beírt létszámmal 7 csoportot működtet. Az óvodában jelenleg összesen 19 fő hátrányos helyzetű, és 1 sajátos nevelési igényű gyermek van. Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek jelenleg nincs.
Az Óvoda dolgozói törekednek arra, hogy ezen csoportba tartozó gyermekek ne érezzenek semmilyen megkülönböztetést sem. Ügyelnek arra, hogy ne kerüljenek peremhelyzetbe azok a gyerekek, akik anyagi nehézségek miatt nem olyan megjelenésűek, mint a többiek.
Felajánlásokból kapott kinőtt ruhákból igyekeznek részükre juttatni. A gyerekek nem érzik ennek hátrányát.
A fizetős rendezvényeken ők is rendszeresen részt vesznek. Számukra részletfizetési kedvezményt biztosítanak. Gondozás terén fokozottabb figyelmet fordítanak rájuk.

A 350 férőhellyel rendelkező *Belvárosi óvoda* 2 telephelyen 3 épületben, 13 csoporttal működik. Beírt gyereklétszám: 316 fő. Jelenleg 60 hátrányos helyzetű, 8 sajátos nevelési igényű gyermek jár az intézménybe.
Ebben az óvodában is integráltan együttnevelik a különböző képességekkel rendelkező gyermekeket. Egyéni bánásmóddal, a sajátos nevelési igény biztosításával, minden óvodáskorú gyermeknek egyenlő esélyeket adva, differenciáltan foglalkoztatás folyik.
Az integrációs folyamatban a különböző képességekkel rendelkező gyerekeket differenciálás módszereinek felhasználásával, egyénekhez igazítottan segítik, támogatják.
Pozitív énkép, szociális érzékenység és reális én tudat kialakítása, az egymás és a felnőttek tiszteletére, a másság elfogadására nevelés programjuk fontos eleme.
Az Óvoda kiemelt célja, hogy a nevelés-oktatás eszközeivel a társadalmi leszakadást megakadályozza és a tehetséggondozás megvalósuljon.
Nagy hangsúlyt fektetnek a kiemelt figyelmet igénylő gyermekre (SNI, beilleszkedési, tanulási nehézséggel küzdő, a tehetséges, a HH és HHH) valamint a sajátos nevelési igényű gyermek közül annak a különleges bánásmódot igénylő gyermeknek a megsegítésére, aki a szakértői bizottság véleménye alapján érzékszervi (nagyothalló) fogyatékossággal küzd.
A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, sajátos nevelési igényű, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése esetén speciális ismereteket, szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, konduktor) közreműködését veszik igénybe.

A Makói Katolikus Általános Iskola és Óvoda két épületében folyik óvodai nevelés. A Tulipán és a Zrínyi utcai óvodákban összesen 150 óvodai férőhelyen 134 gyerek jár. Hat óvodai csoportot működtetnek. A hátrányos, halmozottan hátrányos, valamint a sajátos nevelési igényű tanulók száma 2012-es adatok tekintetében a következő:

Zrínyi utcai óvoda:	HH: 16	Tulipán utcai óvoda:	HH: 56
	HHH: 3		HHH: 41
	SNI: 4		SNI: 1

A Makói Katolikus Általános Iskola és Óvoda az esélyegyenlőség jegyében integrációs pedagógiai programot alkalmaz.

Valamennyi halmozottan hátrányos helyzetű gyermeket és tanulót bevonnak a programba, megnyerve így szülőket is partnerként.

Az iskolában a pedagógiai munka egyik kiemelt területévé vált az érintett tanulók hátrányainak feltérképezése az alapvető képesség és készségterületeken, az egészséges személyiségfejlődés, a szociális fejlettség, a közösségi kapcsolatok és tanulási nehézségek területén.

A feltérképezett hátrányok enyhítésére kidolgozott egyéni fejlesztési terveket készítenek, megjelölve benne a hátrányokat, azok fokát, a kompenzációs feladatokat, a tevékenységeket, a módszereket és a szervezeti kereteket, színtereket, gyakoriságot – ennek megfelelő folyamatos egyéni fejlesztés zajlik.

A differenciált tanórai tanulásszervezés, valamint a fejlesztő, felzárkóztató, tehetséggondozó és az érdeklődési körnek megfelelő szakköri tanórán kívüli foglalkozások biztosítása, melynek eredményeként a lemorzsolódási, továbbtanulási, kompetenciamérési eredmények az érintett tanulók körében folyamatosan javuló mutatókat érnek el.

Az érintettek bekapcsolódnak az iskolán kívüli, továbbtanulást segítő programokba (pl.: Útravaló Ösztöndíjprogram, Tanoda Program, Arany János Tehetséggondozó Program)

Fokozott figyelem irányítása az érintett gyermekekre, tanulókra, pozitív befogadó intézményi attitűddel, folyamatos pozitív mintaadással.

Városunkban 2 állami és 4 egyházi fenntartásban levő Általános Iskola van.

A KLIK Makói Tankerület Makói Általános Iskola Alapfokú Művészeti Iskola és Pedagógiai Szakszolgálat (2 tagintézménye/Almási/Bartók) fenntartója a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ.

A Pápay Endre Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Diákotthon Gyermekotthon és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény a Kozmutza Flóra Általános Iskola és Szakiskola Tagintézményeként működik, fenntartója a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ.

A Kálvin Téri Református Általános Iskola fenntartója a Makó-Belvárosi Református Egyházközség.

A Szent István Egyházi Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium fenntartója a Boldogasszony Iskolanővérek.

A Szikszai György Református Általános Iskola fenntartója a Makó-Újváros Református Egyházközösség.

A Makói Katolikus Általános Iskola és Óvoda fenntartója Szeged-Csanád Egyházmegye.

4.4.7. számú táblázat - Általános iskolában tanuló száma

tanév	Általános iskola 1-4 évfolyamon tanulók száma	Általános iskola 5-8 évfolyamon tanulók száma	általános iskolások száma	napközis tanulók száma	
	fő	fő	fő	fő	%
2010/2011	1003	943	1946	1210	62,2%
2011/2012	927	836	1763	1141	64,7%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A Makón az Általános Iskolások száma a 2011/2012-es évben 1763 fő volt, melyből az alsó tagozatosok létszáma 927, a felsősöké 836 fő . Ebben a tanévben 1141 diák vette igénybe a napközit.

Az oktatási intézmények biztosítják a tanulók, a hátrányos ill. halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyerekek/tanulók iskolai ellátását, a tanulási esélyegyenlőségét.

Makói Katolikus Általános Iskola (kifejtve lsd. Óvodáknál)

A Szikszai György Református Általános Iskola

Az iskola tanulóinak mintegy 50%-a hátrányos és veszélyeztetett környezetben él. Az otthoni nevelés hiányaival küzdő diákok részére több területen próbálnak segítséget nyújtani.
A szociális viselkedés arra irányul, hogy az egyén a környezet elvárásainak megfeleljen. Ha egy gyermek nem tud az elvárásoknak megfelelni, akkor a szociális viselkedés elsajátításának folyamata rosszul működik. Ezért kiemelkedő fontosságúnak tartják hogy a megfelelő magatartásmódok kialakításában, illetve a magatartási problémák kezelésében a pedagógusok, személyiségük közvetlen befolyását használják a tanulókkal kapcsolatos viszonyuk kialakításában.

A Kálvin Téri Református Általános Iskola is rendelkezik integrált pedagógiai programmal , melynek célja az óvodás korú gyermekek felkutatása, különös tekintettel a halmozottan hátrányos helyzetűekre.
Intézményük alapító okirata szerint kiemelten foglalkozik a sajátos nevelési igényű tanulók integrált oktatásával - nevelésével, akik a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének tartós és súlyos rendellenességével küzdenek, illetve a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének súlyos rendellenességével küzdenek.
Az iskola egyik legfontosabb feladata a sajátos nevelési igényű tanulók részképesség zavarának időbeli felismerése. Szükség esetén speciális képesítésű szakemberek segítségének igénybevételét veszik igénybe.
Egyéni fejlesztési terv alapján a sajátos nevelési igényű tanulót kiscsoportokban vagy egyénileg igyekeznek felzárkóztatni. Fontos a reális helyzetfelismerés és helyzetelemzés. A fejlesztést csak a szülői háttér együttműködésével tartják sikeresnek.
Mivel a hátránykompenzáció szoros együttműködést feltételez a benne résztvevők (pedagógus, szakember, gyermek, szülő) részéről, az iskola kiemelt feladatként tekinti a kapcsolattartás
milyenségét és mennyiségét, vagyis az együttműködést.

A Szent István Egyházi Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium nagyon fontosnak tartja a beilleszkedési, magatartási problémákkal küszködő tanulók fejlesztését, mert a problematikus tanuló saját fejlődésének és közössége fejlesztésének is gátjává válhat.
A hátrányos és veszélyeztetett helyzetű tanulók száma emelkedik. Ezért is indokolt, hogy a gyermek és ifjúságvédelem átfogja az iskolai élet egészét, biztosítsa a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, védő-óvóintézkedéseket tegyen a rászorulók érdekében.
Ezt a tevékenységet a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős koordinálja. Folyamatos kapcsolatot tart az osztályfőnöki munkaközösség vezetőjével és az osztályfőnökökkel. Családlátogatáson vesz részt a veszélyeztető okok feltárása érdekében. Kapcsolatot tart a különböző gyermekvédelmi szervezetekkel.

A Pápay Endre Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Diákotthon Gyermekotthon és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményben a nevelő-oktató munka legfontosabb eleme a sajátos nevelési igényű tanulók sérüléséből adódó hátrányos következmények maximális csökkentése, ellensúlyozása.
A tanulók életkori és sérüléséből adódó specifikumok, lehetőségek, korlátok és speciális szükségletek figyelembe vételével az aktuális igényeknek megfelelően módosítják az alkalmazott módszereket, eszközöket, eljárásokat, tevékenységformákat és szervezeti kereteket. Differenciált és egyéni segítségnyújtást biztosítunk tanulóinknak, az önmagukhoz viszonyított fejlődésüket figyelembe véve. A kiemelkedő képességű tanulók lehetőséget kapnak tehetségük kibontakozására.

A KLIK Makói Tankerület Makói Általános Iskola Alapfokú Művészeti Iskola és Pedagógiai Szakszolgálat (2 tagintézménye/Almási/Bartók) Pedagógia programjában foglaltak szerint tapasztalat, hogy a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek élethelyzetét előidéző hátráltató tényezők általában halmozottan jelentkeznek. A szociokulturálisan hátrányos feltételek között élő gyermek bizonyos képességeinek fejlődése elmarad, majd ez áttevődik más képességekre és az egész személyiség

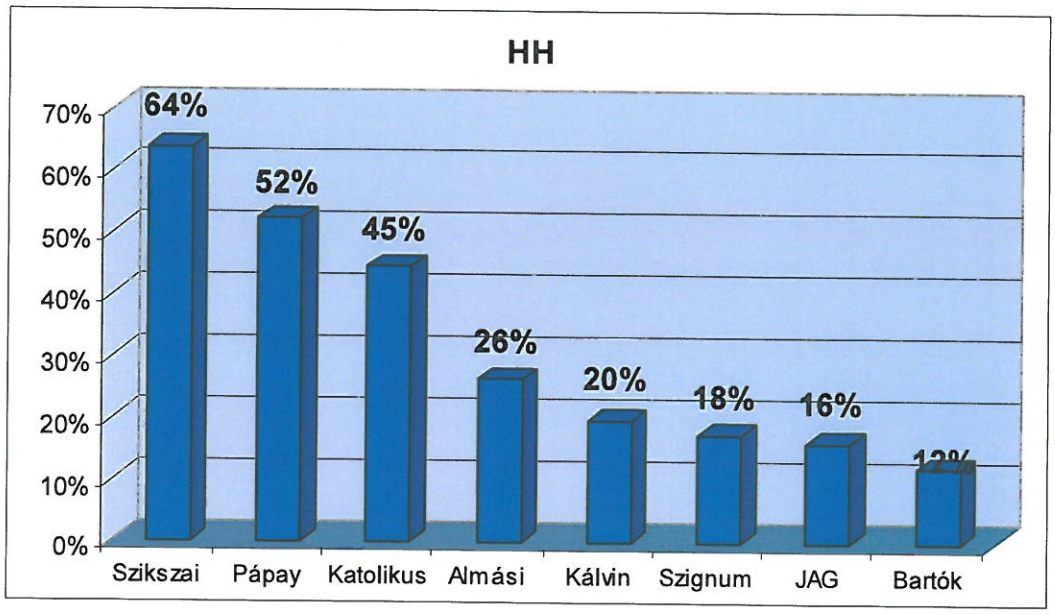
fejlődésének lelassulásához vezet. Ez leginkább iskolai teljesítményén és magatartásán érhető tetten. A veszélyeztetett gyermek esetében segíteni csak tartós, szakemberek által nyújtott támogatással lehet, hogy életesélyeik, fejlődési lehetőségeik javuljanak. A nehezen nevelhető gyermekek, akiknél a hagyományos módszerekkel nem lehet eredményt elérni, egyéni bánásmódot igényelnek. Egy részüknél minimális idegrendszeri károsodás is van.

Megoldási lehetőségek amelyeket nyújtanak az e körben érintett gyermekeknek:

- Fejlesztő csoportok létrehozása.
- Többszöri családlátogatás, nevelési segítség, ill. tanácsadás, jelzés a szülők felé.
- A gyermek irányítása Nevelési Tanácsadóba, Családsegítő és Gyermekvédelmi Szakszolgálathoz.
- Segélykérelem kezdeményezése, ill. a kérelem véleményezése az illetékes gyámhatóságtól.
- Javaslat a gyermek védelembe vételére (Gyámhivatal).
- Kérelem a Gyermekvédelmi Szolgálathoz a gyermek alapellátásba vételére.

2011/12.	Létszám	HH	%	HHH	%	SNI	%
Szikszai	176	112	64%	71	40%	36	20%
Pápay	109	57	52%	18	17%	109	100%
Katolikus	211	94	45%	43	20%	30	14%
Almási	367	97	26%	14	4%	48	13%
Kálvin	578	115	20%	26	4%	53	9%
Szignum	228	40	18%	11	5%	21	9%
JAG	123	20	16%	4	3%	4	3%
Bartók	212	26	12%	2	1%	9	4%
Össz:	**2004**	**561**	**28%**	**189**	**9%**	**310**	**15%**

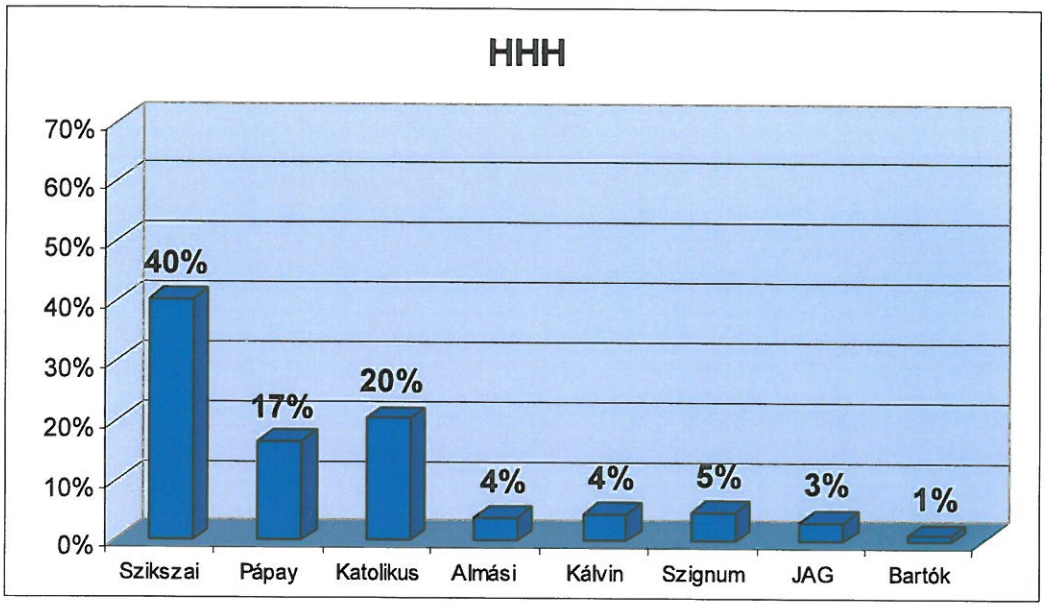
Makó város általános iskoláiba a 2011/12-es tanévben 2004 diák járt. Ezen tanulóknak 28%-a hátrányos helyzetű, 9%-a halmozottan hátrányos helyzetű, 15%-a sajátos nevelési igényű.

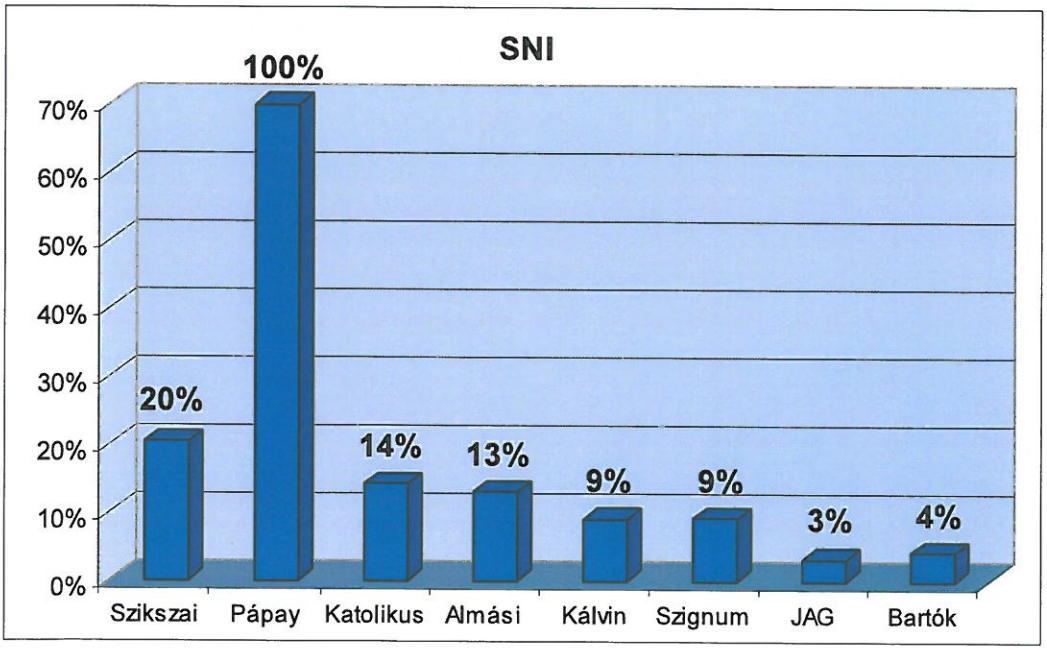
A hátrányos helyzetű tanulók intézményeken belüli eloszlása elég aránytalan. Magas számban fogadja be ezen tanulókat a Szikszai György Református Általános Iskola és a Makói Katolikus Általános Iskola, illetve a Pápay Tagintézmény amely speciális iskola.

Ennek oka, hogy Makó Honvéd városrészéhez, ez a két iskola van a legközelebb. A legtöbb hátrányos helyzetű és roma lakos ebben a városrészben él. Iskolaválasztásuk elsődleges szempontja az iskola közelsége. Ezen az a tény sem változtatott, hogy a Makói Katolikus Általános Iskola ettől a tanévtől vált egyházi fenntartásúvá.

A köznevelési törvény ezen aránytalanságokat a törvény erejével, a körzethatárok évenkénti megállapításával próbálja meg kiegyenlíteni. A sor végén álló és legkevesebb hátrányos helyzetű tanulót nevelő 4 intézmény válogatott, tagozatos gyermekeket vesz fel iskoláiba. Az aránytalanság ebből is adódik. A városi átlagot egyedül a Makói Általános Iskola Almási Tagintézménye hozza.

A halmozottan hátrányos helyzetű tanulóknál ez az aránytalanság még szembetűnőbb. A két Honvéd városrészhez közeli iskola a Szikszai György Református Általános Iskola és a Makói Katolikus Általános Iskola nem csak a tanulói létszámukhoz képest nevel halmozottan hátrányos helyzetű tanulókat, hanem az összlétszámhoz képest is. A városban lévő 189 halmozottan hátrányos helyzetű tanulóból 114 ebbe a két intézménybe koncentrálódik, ami 60%-nak felel meg. Ez túlzottan nagy arány. Ezen arányokon a köznevelési törvény rendelkezései sem fognak változtatni. Egyéb intézkedések is szükségesek.

A sajátos nevelési igényű tanulók eloszlása már kiegyenlítettebb képet mutat. Természetesen kitűnik a Pápay Tagintézmény, de mivel speciális iskoláról van szó, ide kerülnek azon sajátos nevelési igényű tanulók, akik integráltan nem oktathatók.
A két legkevesebb sajátos nevelési igényű tanulót oktató József Attila Gimnázium, amely felvételiztetett tanulókkal dolgozik. A felvételi eljárás miatt a sajátos nevelési igényű tanulók kimaradnak. A másik, kevés

sajátos nevelési igényű létszámmal dolgozó Bartók Tagintézmény szintén a felvételi eljárás során, ahol a zenei képességek alapján válogatnak, „kerüli el" ezen tanulókat. Ebből azt a következtetést lehet levonni, hogy a felvételi eljárás kiszűri a sajátos nevelési igényű tanulókat. A köznevelési törvény nem is enged felvételi eljárást csak a zenei és a testnevelési osztályokba jelentkezőknél.

A jelenlegi arány viszonylag kiegyenlített, de a jövőben csak egy intézmény marad, amelyikbe felvételi eljárás, vagy elbeszélgetés nélkül kerülhetnek be a gyerekek. Félő, hogy ez az arány el fog tolódni az Almási Tagintézmény felé. Ezt a folyamatot figyelemmel kell kísérni.

b) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregáció

A tapasztalat azt mutatja hogy az oktatási intézményekben történik a legtöbb jogellenes elkülönítés. Nem sérti az egyenlő bánásmód követelményét, ha az oktatást csak az egyik nembeli tanulók részére szervezik meg, de csak akkor, ha a részvétel önkéntes, és a tanulókat nem éri hátrány. Ugyancsak az önkéntesség a feltétele annak, hogy vallási, világnézeti, kisebbségi vagy nemzetiségi oktatást elkülönülten szervezzenek, de ennek az oktatásnak is meg kell felelnie az állam által támasztott követelményeknek. Makón oktatás, képzés területén hátrányos megkülönböztetésről nincs tudomásunk. Minden óvodai csoportban a nevelés és minden iskolai osztályban a nevelés és oktatás integráltan folyik a hátrányos helyzetű/halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű gyermekek részvételével.

c) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

4.4.12. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban

tanév	8. évfolyamot eredményesen befejezettek száma / aránya a nappali rendszerű oktatásban	
	fő	%
2010/2011	288/285	99
2011/2012	244/241	99

Forrás: TeIR, KSH Tstar Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A településen előfordul a fiatalkorúak által vagy az ő sérelmükre elkövetett bűncselekmények ténye. Több gyerek került a Gyermekjóléti Szolgálat látókörébe elkövetett bűncselekmény vagy áldozattá válás miatt.	Figyelem felhívás, prevenciós előadások, programok szervezése.
Rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülők száma magas	A szünidei étkezés megoldása.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Jogi alapvetések a nők esélyegyenlőségéhez:

Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.
a Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés és az előmenetel lehetőségei, valamint a munkafeltételek terén történő végrehajtásáról és az azt módosító 2002/73/EK irányelv,
a Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról,
a Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról.

A város lakosainak (24.256 fő) 52,4 %-a (12.702 fő) nő. A népesség nemek szerinti megoszlása helyi szinten is jól mutatja, hogy a nők átlagosan magasabb életkort érnek meg mint a férfiak. A pályakezdők viszonylatában vizsgálva a nemek arányát megállapíthatjuk, hacsak kismértékben is, de a férfiak száma (1781 fő) magasabb, mint a nőké (1744 fő). Ha az aktív korú népességet (15-64 év közöttiek) vizsgáljuk, ez az arány átbillen a nők javára, 8297 fő a nők és 8172 fő férfiak száma.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

Az Ebktv. megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, családi állapotot, az anyaságot és terhességet is.

A munkaerő minősége nem függ attól, hogy a munkavállaló férfi, vagy nő sokkal inkább attól, hogy milyen képzettséggel rend1elkezik. A gazdaságnak egységes munkaerő-piacara van szüksége. Nem csak a gazdaság, hanem a család szempontjából is fontos a nők foglakoztatása. Nők esetében az egyenlő jogok biztosítása nem elegendő a munkába állásához.

Speciális helyzetben vannak:
- kismamák, gyereket nevelő nők
- 45 év feletti nők
- sok gyerekes anyák
- gyereküket egyedül nevelő nők

Leginkább veszélyeztetettek az anyák és az idősebbek. Szükség van speciális programokra, hogy a nők gyerekvállalás után vissza tudjanak térni a munkavilágába hiszen sok esetben ez nem megy zökkenőmentesen. Ennek oka lehet, hogy nincs lehetőség réz- és távmunka vállalásra, az anyák ismeretei esetenként megkopnak. Emellett a munkaadók azt gondolják, hogy a gyermeket nevelő nők kevésbé terhelhetők, gyerekük esetleges betegsége, család ellátása miatt kevésbé kiszámíthatók. Az idősebb nők

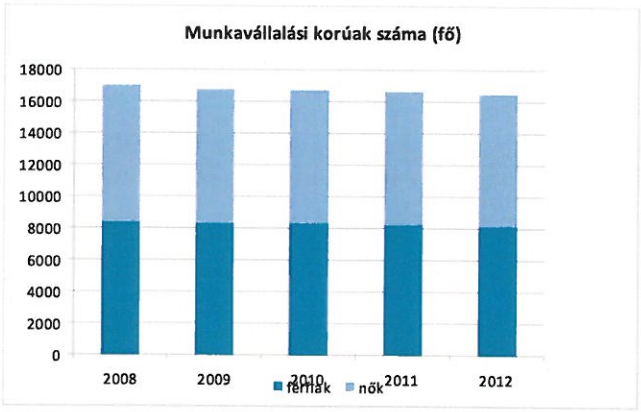
esetében hiányt jelent, hogy nem rendelkeznek nyelvismerettel, informatikai ismeretekkel és megfelelő képzettséggel. Ennek következtében hiába szeretnének munkát vállalni még sem tudnak.

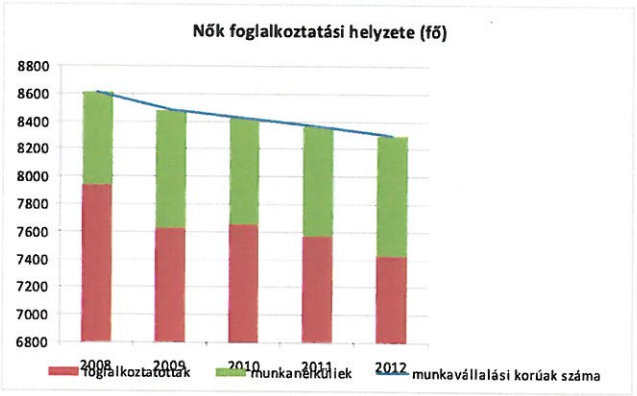
a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

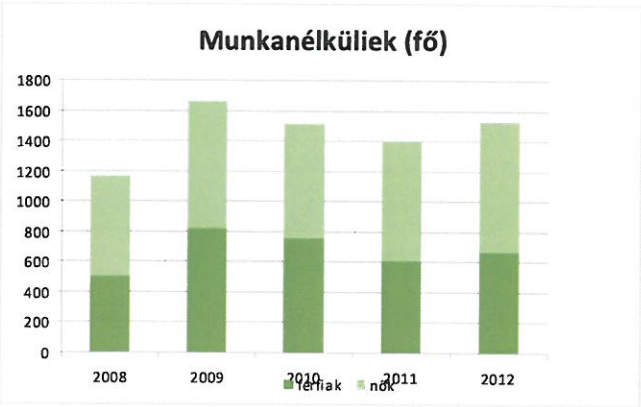
5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

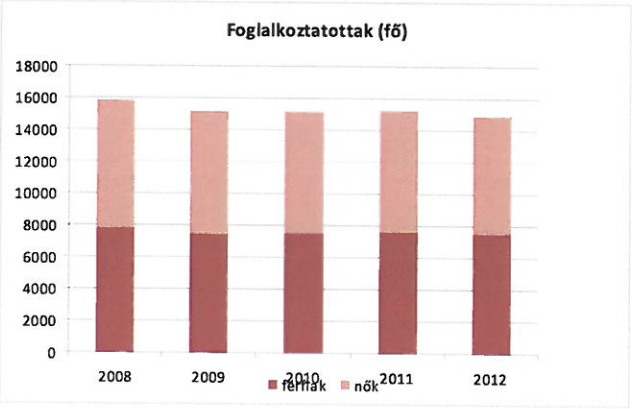
év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	férfiak	nők	férfiak	nők	férfiak	nők
2008	8380	8603	7873	7945	507	658
2009	8318	8477	7499	7636	819	841
2010	8278	8421	7520	7661	758	760
2011	8241	8362	7628	7576	613	786
2012	8172	8297	7504	7430	668	867

Forrás: Telr és helyi adatgyűjtés

A munkanélküli nők száma minden évben meghaladta a férfi munkanélküliek számát. Ugyan ez tapasztalható már a pályakezdő munkanélküliek esetében is, annak ellenére, hogy a 18-29 évesek között a nők száma alacsonyabb a férfiakéhoz képest.

b) nők rézvétele a foglalkoztatást segítő képzési programokban

Kifejezetten nők számára indított képzési programok nincsenek a településen. A munkaügyi központ, és a képzést biztosító intézmények számítanak a nők rész vételére, de arányukra vonatkozóan nem rendelkezünk adatokkal.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A 2001 évi népszámlálás adatai szerint 15 éves feletti nők 15,7 %-a általános iskolai végzettséggel nem rendelkezik. Ez a szám jóval meghaladja a férfiak 9,6 %-os arányát. Feltételezhető, hogy az alacsonyabb foglalkoztatás egyik legfőbb oka a képzetlenség.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Az Egyenlő Bánásmód Hatóság adatai szerint a városban nem történt panasz a nők hátrányos megkülönböztetését érintően. Más adattal erre vonatkozóan nem rendelkezünk.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A gyermekek számra nyújtott napközbeni ellátások fontos szerepet játszanak a nők munkaerő-piaci elhelyezkedésében. Amennyiben ezek hiányoznak, vagy hiányosak rontják a nők esélyeit a foglalkoztatásban. A településen biztosított a bölcsődei, az óvodai és az iskolai ellátás is.

A városban önkormányzati és egyházi fenntartású bölcsőde is működik. Bölcsődei férőhelyeknek köszönhetően bölcsődés korú gyereket nem kell elutasítani helyhiány miatt. Az intézmények szakemberei a 3 évalatti gyerekek életkorának és egészségi állapotának megfelelő szakszerű gondozását-nevelését végzik. Azok a gyerekek részesülnek bölcsődei ellátásban, akiknek napközbeni ellátásáról szüleik munkavégzésük, betegségük, szociális helyzetük, vagy egyéb ok miatt nem tudnak gondoskodni. A bölcsődékben gondozó-nevelő munka folyik, mely tartalmazza azokat a nevelési, gondozási feladatokat, melyek biztosítják a gyermekek fejlődését, a közösségi életre való felkészítését és a szociálisan hátrányos helyzetben lévők felzárkóztatását.

A településen 5 óvoda működik a Belvárosi Óvodában három, az Újvárosi Óvoda kettő a Makói Katolikus Általános Iskola és Óvodában kettő, a Bárka Református óvodában egy és a Szikszai György Református Óvodában egy épületben folyik az óvodai nevelés. Az óvoda, mint közoktatási intézmény a napközbeni ellátás mellett a gyerekek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését is szolgálja. Az óvodai nevelés a közoktatási intézményekben folyó nevelő-oktató munka első szakasza, fontos célja a gyermek személyiségének fejlesztése.

Ha a szülő igényli az iskola köteles a felügyeletre szoruló tanulók részére a tizedik évfolyam befejezéséig, a gyógypedagógiai nevelésben és oktatásban résztvevő iskolákban pedig valamennyi évfolyamon napközis, illetve tanulószobai foglalkozást szervezni.

Nehezebb azoknak a nőknek a helyzete, akik nem a településen dolgoznak, vagy munkaidejük eltér az oktatási nevelési intézmények nyitva tartásától. Esetleg amiatt esnek el a munka lehetőségétől, hogy nem tudják a nap bizonyos időszakában a gyerekük elhelyezését megoldani.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A városban 8 területi, 4 iskolai és 1 kórházi védőnő végez a védőnői feladatokat.

A területi védőnő a családtervezéssel, anya- és gyerekgondossal kapcsolatosan a következő feladatokat látja el:

- a családtervezéssel kapcsolatos tanácsadás, életmód tanácsadás, az anyaságra való felkészülés segítése;
- a várandós anyák gondozása
- a gyermekágyas időszakban segítségnyújtás és tanácsadás az egészségi állapottal, az életmóddal, szoptatással, valamint a családtervezéssel kapcsolatban;
- kisgyerekkorú gyermekek gondozása, ennek során a családlátogatás, védőnői tanácsadás keretében folyamatos, célzott és szükséglet szerinti gondozás végzése, továbbá a harmonikus szülő-gyermek kapcsolat kialakulásának, a gyermek nevelésének és a szocializációjának segítése, valamint a gyermek fejlődéséhez igazodóan az egészséges életmódhoz szükséges ismeretek nyújtása,
- az újszülöttek, a koraszülöttek, a kis súllyal születettek, valamint az egészségi és környezeti ok miatt veszélyeztetett csecsemők és gyermekek figyelemmel kísérése és segítése,
- a szoptatás és az anyatejes táplálás fokozott figyelemmel kísérése,
- a gyermek fejlődését veszélyeztető tényező észlelésekor a háziorvos, illetve a gyermekjóléti szolgálat haladéktalan értesítése mellett a veszélyeztetett gyermek és családjának fokozott gondozásba vétele,
- a család felkészítése a beteg csecsemő és gyermek, otthoni ápolására,
- a családok tájékoztatása az életkorhoz kötött védőoltások fontosságáról, a védőoltások szervezése, nyilvántartása, jelentése,
- az óvodába járó gyermekek gondozása, szűrése, hygienes ellenőrzésese,
- a gyermekjóléti szolgálat és a háziorvos értesítése, illetve hatósági eljárás kezdeményezése a gyermek bántalmazása, súlyos elhanyagolása, a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása vagy egyéb súlyos veszélyeztető ok fennállása esetén,
- figyelemfelhívás a népegészségügyi szűrővizsgálaton történő megjelenés fontosságára, továbbá tájékoztatás az önkéntesen igénybe vehető ajánlott szűrővizsgálatokról,

Az iskolát ellátó védőnők a 6-18 évesek, valamint a 18 év feletti, középfokú nappali rendszerű iskolai oktatásban résztvevők megelőző iskola-egészségügyi ellátásában vesznek részt. Az iskola-egészségügyi ellátás az iskolaorvos és védőnő együttes szolgáltatásából áll.

Az iskola-védőnők többek között egyéni és csoportos egészségfejlesztő tevékenységet, valamint vizsgálatokat, szűrővizsgálatokat végeznek, közreműködnek a védőoltások szervezésében és teljesítésében, szorosan együttműködnek az oktatási intézmény dolgozóival.

A kórházi védőnő a szülészeten, újszülött osztályon dolgozik és a várandós- és gyermekágyas anyák ellátásában, a szoptatás segítésében, az anya- és újszülöttjének hazabocsátásának előkészítésében, az egészségnevelésben vesz részt.
Feladatok közé tartozik a válságban lévő várandós anyák segítése, támogatása, illetve a terhesség megszakítás előtti és utáni tanácsadás.

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

év	védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	átlagos gyermekszám védőnőnként
2008	16	933	58
2009	15	915	61
2010	15	861	57
2011	14	775	55
2012	13	746	57

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A nők elleni erőszak a nők elleni diszkrimináció legszélsőségesebb formája. A helyzetet nehezíti, hogy a családban, az otthon falai mögött folyó erőszak a privát szféra sérthetetlenségénél fogva gyakran láthatatlan, ami az áldozat számára jelentősen megnehezíti a segítségkérést, a környezet számára pedig a segítségnyújtást.
Nők elleni erőszak fajtái a verbális, lelkik, testi, szexuális erőszakot, anyagi függésben való tartást.

A Makói Rendőrkapitányság kapitányságvezetője minden évben beszámol a képviselő-testületnek a kapitányság előző év munkájáról. A bűnügyi helyzetről szóló értékelése alapján a házasság, család, ifjúság és nemi erkölcs elleni bűncselekmények száma az előző években a következő képen alakult 2008-ban 31, 2009-ben 63, 2010-ben 35, 2011-ben 47, 2012-ben 48.

Kiemelt feladatnak tartjuk, hogy kapcsolat alakítsunk ki a célcsoporttal. A nők tudjanak róla, hogy hova fordulhatnak, és onnan milyen segítséget kaphatnak. Nagyon nehéz mérni az ilyen programhoz kapcsolódó eredményeket. A programot követően is csak esetlegesen emelkedhet a felszínre kerülő esetek száma és a nők ellen elkövetett erőszakos cselekmények közül csak a súlyosabb esetek jelennek meg bűnügyi statisztikákban. Fontos, hogy ne csak a célcsoport, hanem a problémában nem érintett lakosság is tájékoztatást kapjon programról. Az embereket mélyen megérinti, ha bántalmazás elszenvedője gyerek és elnézőbbek esetleg felmentik a bántalmazót, ha az áldozat nő. Nagyon fontos, hogy a környezet is felismerje az intő jeleket és ne okolja, ne fordítson hátat a bántalmazottnak.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

Makón a Családok Átmenet Otthona 2011. június 1-ig nyújtott ellátás. 2011. július 1-től Makó Város Önkormányzata ellátási szerződést kötött Szentes Város Önkormányzatával, amelynek értelmében a Szentesen működő Családok Átmeneti Otthonában 3 férőhely biztosított az arra rászoruló makói lakosok számára.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Az önkormányzat 12 tagú képviselő-testületében egy női képviselő található.

5.6 A nők helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Az önkormányzati intézmények működtetése során figyelembe kell venni a nemek eltérő helyzetét és szükségletét és törekedni kell speciális problémáik megoldására. (pl. Közfoglalkoztatás keretében dolgozó anyáknak lehetőséget biztosítottak csúsztatott munkakezdésre.)
Új bölcsőde épült Makón ezzel jelentősen bővült a bölcsődei férőhelyek száma, ami a gyereke nappali ellátásnak biztosításával esélyt teremt a nők munkában való visszatérésére.

5.2 számú táblázat - A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások

év	3 év alatti gyermekek száma a településen	működő bölcsödék száma	bölcsődei férőhelyek száma		működő családi napközik száma	férőhelyek száma családi napközikben	férőhelyek összesen
			önkormányzati	egyéb			
2008	933	2	70	0	0	0	70
2009	915	2	70	0	0	0	70
2010	861	1	78	0	0	0	78
2011	775	2	78	0	1	7	85
2012	746	3	78	24	1	7	102

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A munkanélküliek között magas a nők aránya	Speciális a nők számára induló, valamint egyéb képzések felkutatása, erről tájékoztatás. Szükség esetén a képzőszervezet és a célcsoport közötti közvetítőszerep ellátása. A városban és a környező településeken található munkáltatók megkeresése és folyamatos kapcsolattartás.
A nők elleni és a családon belüli erőszak rejtve marad	Tájékoztatás Figyelem felhívó programok szervezése. Csoportfoglalkozás szervezése.

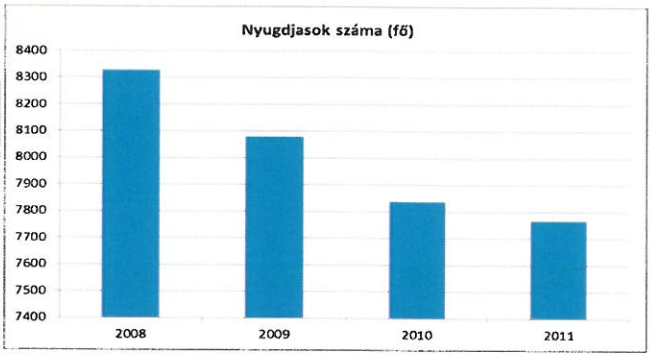
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma nemek szerint

év	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak száma	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma	összes nyugdíjas
2008	3305	5022	8327
2009	3219	4861	8080
2010	3148	4689	7837
2011	3110	4657	7767

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A nyugdíjban részesülő személyek száma a vizsgált időszakban csökkenő trendet mutat. Ez a csökkenő trend akkor is kimutatható, ha a népesség csökkenését is figyelembe vesszük, ugyanis míg 2008-ban a nyugdíjasok részaránya a teljes népesség 34,1%-át tette ki, 2011-ben ez már 32,9%-ra csökkent. Ennek oka elsősorban nyugdíjkorhatár emelkedésével magyarázható, hiszen a vizsgált időszakban nagy számban kaptak nyugdíjat azok a személyek, akik még az 55 éves korhatár mellett vehették igénybe a nyugdíjat, emiatt a népességen belül nagyobb arányt képviseltek a nyugdíjasok.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

A nyugdíj melletti foglalkoztatás csak bizonyos tevékenységi körökben jellemző. Elsősorban az egyéni vállalkozók körében gyakori, ezek jellemzően orvosok, ügyvédek, taxisok, őstermelők.

b) tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglakoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

2013. január 1-jétől az általános biztosítási jogviszonyból származó jövedelem mértékéhez igazodó szüneteltetési szabályt a közalkalmazottak vonatkozásában kiegészítette a jogalkotó, és önmagában a közalkalmazotti jogviszony fennállása maga után vonja a nyugdíjfolyósítás szüneteltetését. Azaz függetlenül attól, hogy az adott személy az öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte vagy sem, illetve függetlenül attól, hogy a közalkalmazotti jogviszonyból milyen mértékű jövedelmet szerzett az érintett személy, a közalkalmazotti jogviszony létesítését követő hónaptól részére a nyugdíj nem folyósítható.
Azon öregségi nyugdíjasnak, aki 2013. január 1-jén közalkalmazotti jogviszonyban állt, 2013. április 30-áig nyilatkozni kellett, hogy fenntartja-e a közalkalmazotti jogviszonyát vagy sem. Ha fenntartja, akkor 2013. július 1-je után szünetel az öregségi nyugdíj folyósítása. Ez a rendelkezés nagyban korlátozza az időskorúak foglalkoztatási lehetőségeit a közintézményekben.
A nyugdíj melletti foglalkoztatásra jelentős igény nem jelentkezett, ezért erre program kidolgozásra nem került.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A 3.2.2. táblázatban foglalt adatok alapján megállapítható, hogy az 51 éves, vagy annál idősebb, de a rá irányadó nyugdíjkorhatárt még be nem töltött személyek esetében az álláskeresők aránya magasabb, mint a nagykorú népességre vetített átlag. Ennek oka, hogy az elmúlt két évtizedben a városban jelentősen megváltozott a foglalkoztatás szerkezete. Korábban a mezőgazdasági munkások számára több termelőszövetkezet is egész évben biztos megélhetést nyújtó foglalkoztatást tudott biztosítani. A termelőszövetkezetek felbomlásával párhuzamosan az állattenyésztés jelentősége csökkent, míg a növénytermesztés munkája inkább idényjellegű foglalkoztatást tesz lehetővé. Ezért a korábban mezőgazdaságban dolgozó, mára a nyugdíjkorhatárhoz közelítő személyek között magas, idényjellegű munkanélküliség tapasztalható.

További problémát okoz az 51 évesnél idősebb álláskeresőknek az, hogy a város ipari termelése is jelentősen átalakult. A korábbi, hazai tulajdonú cégek helyét multinacionális vállalatok magyarországi részlegei vették át, ahol jellemzően a fiatalok foglalkoztatását preferálják. Ennek oka az, hogy a termelésben jellemzően korszerű technikát alkalmaznak, amelyet az idősebbek nehezen tudnak kezelni, ezért a magasabb szintű munkamoráljuk ellenére kevésbé kívánatos munkaerőnek tekintik őket.

További problémát jelent a közfoglalkoztatáshoz való hozzáférés szűkülése. A 2009-től érvényes jogszabályok jelentősen korlátozták az 55. életévüket betöltött személyek foglalkoztatásának lehetőségeit. Ez a korlátozás 2012 óta már nincs hatályban, azonban a közmunkaprogramok megszervezése az állami foglalkoztatási szervek feladatává vált, amely során a korábbi, önkormányzati szervezéshez képest csökkenő hatékonyságot lehet tapasztalni. Ez a csökkenés jól látható a 3.2 fejezet c) pontjában kifejtve.

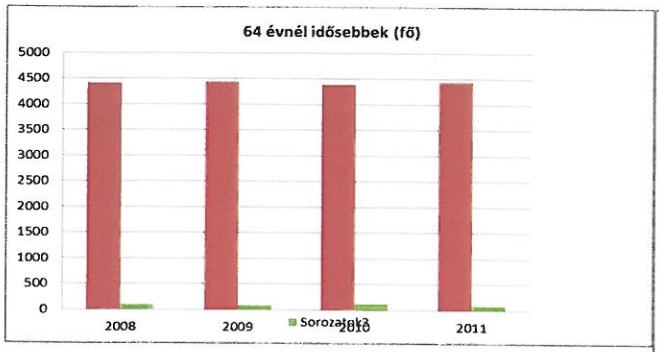
6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

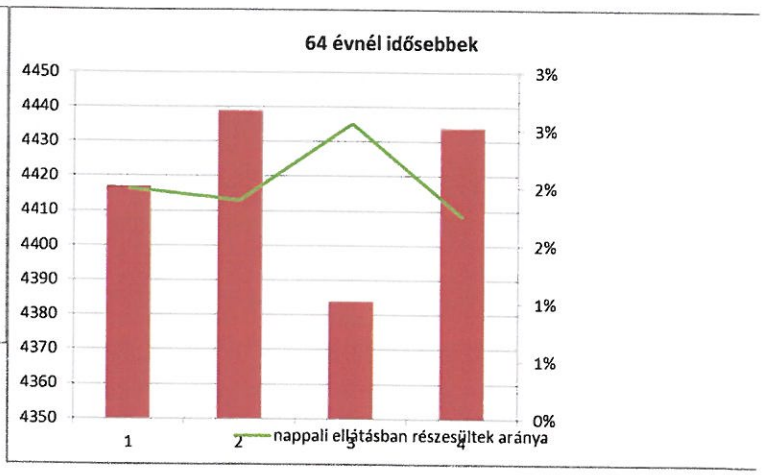
a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

6.3.1. számú táblázat - 64 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

év	64 év feletti lakosság száma	nappali ellátásban részesülő időskorúak száma	
	fő	fő	%
2008	4417	88	2%
2009	4439	84	2%
2010	4384	112	3%
2011	4434	78	2%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

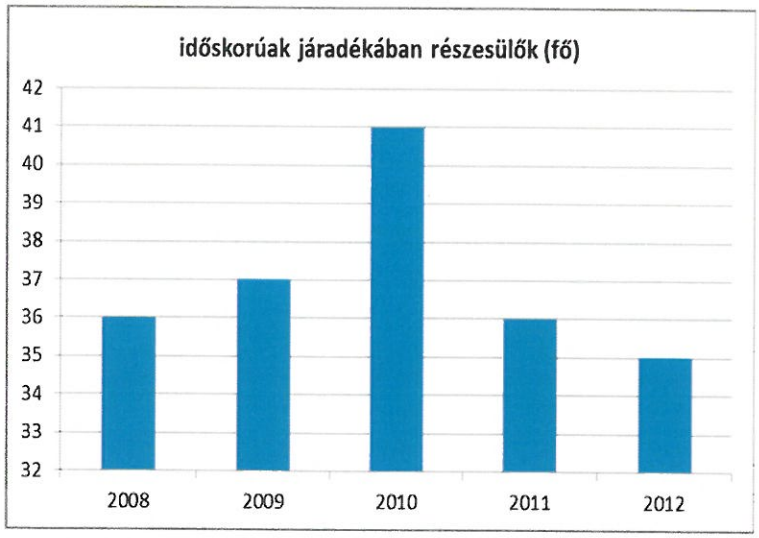

A város hagyományainak megfelelően az idős személyek igyekeznek önállóságukat megőrizni, a nappali ellátások csak akkor veszik igénybe, ha egészségi állapotuk miatt önellátásukat nem tudják biztosítani. Makó Város Önkormányzata az Egyesített Népjóléti Intézmény által szervezett szociális szolgáltatásokat nyújtja az időskorúak részére. Ennek megfelelően a városban két helyen, idősek által lakott területen idősek klubját működtet, illetve a város teljes területén biztosítja az étkeztetés és házi segítségnyújtás szolgáltatásokat. Ezen kívül időskorúak gondozóháza is működik az Egyesített Népjóléti Intézmény keretében. Makó Város területén működik még a Csongrád Megyei Önkormányzat által fenntartott Marosmenti Szociális Intézmény Makói Idősek Otthona.

6.3.2. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesülők száma

év	időskorúak járadékában részesülők száma
2008	36
2009	37
2010	41
2011	36
2012	35

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

6.3.3. számú táblázat - Kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

év	Mozielőadás látogatása	Színházelőadás látogatása	Múzeumi kiállítás megtekintése	Könyvtár látogatása	Közművelődési intézmény rendezvényén részvétel	Vallásgyakorlás templomban	Sportrendezvényen részvétel
	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom
2008	31	184	170	391	220	640	80
2009	22	177	176	389	223	678	84
2010	33	230	191	438	258	681	88
2011	31	185	168	415	225	691	63
2012	32	186	170	385	227	671	62

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Makó Város Önkormányzata már korán felismerte az idős személyek életkorukból eredő sajátos igényeit, ezért részükre:

- Minden nyáron Operettfesztivált szervez,
- Minden nyáron megrendezésre kerül a Makói Muzsika nevű rendezvénysorozat, amelynek repertoárja az idősek igényeit is figyelembe veszi,
- A szépkorúak részére Nótaest kerül megrendezésre,
- A szépkorúak részére külön Idősek karácsonya rendezvényt szervez
- Támogatja a helyi civil klubok működését.

c) idősek informatikai jártassága

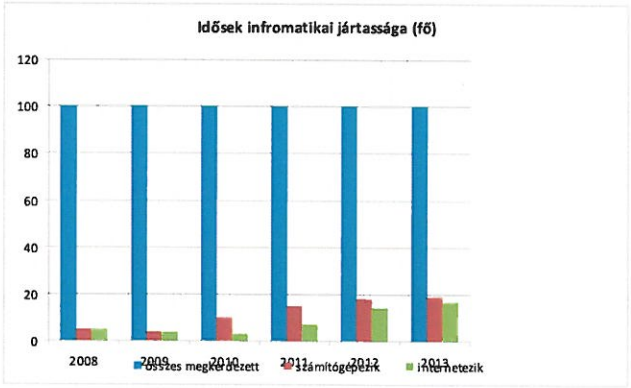
Az informatikai ismeretek, internethasználat megismerésére jelentős igény jelentkezett az időskorúak részéről. Ezért a Makó Város Önkormányzata fenntartásában lévő József Attila Városi Könyvtár rendszeresen szervez tanfolyamokat, amelyeken az ismeretek elsajátíthatóak. Ezeket a tanfolyamokat célzottan idős személyek részére szervezik, így a csoportokban nem jelentkezik az ismeretek esetleges lassabb elsajátítása miatti frusztráció okozta lemorzsolódás. A tanfolyamok baráti hangulatban, az idősek igényeinek, érdeklődésüknek megfelelő témákat érintve tanítják meg a résztvevőket a korszerű ismeretekre.
Kérdőíves felmérésünket helyi nyugdíjasklubok tagjai kikérdezésével vettük fel. A kérdésre, hogy miért kezdték el a számítógépet használni a következő válaszokat kaptuk:

- Szórakozás érdekében
- Kapcsolattartás érdekében
- Érdeklődés, látókör szélesítése érdekében
- Családi kapcsolatok fenntartása, ápolása érdekében
- Önfejlesztés érdekében
- Kaptam egy számítógépet
- Lehetőség a szélesebb tájékozódásra
- Szinte minden megtudható általa
- Utazási ajánlatok
- Külföldön tartózkodó rokonokkal kapcsolattartás érdekében
- Ismeretek szerzése érdekében
- Munkahelyen vált szükségessé a használata

6.3.4. számú táblázat - Idősek informatikai jártassága

év	Összes megkérdezett	Számítógépet használni tudók száma		Internetet használni tudók száma	
	fő	fő	%	fő	%
2008	100	5	5,0%	5	5,0%
2009	100	5	5,0%	5	5,0%
2010	100	10	10,0%	5	5,0%
2011	100	15	15,0%	7	7,0%
2012	100	18	18,0%	14	14,0%

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Az informatikai jártasságban folyamatos javulás tapasztalható, azonban még mindig jelentősen elmarad a fiatalabb korosztályokban tapasztalt adatokkal szemben. Ennek további javítása szükséges.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Makó Város Önkormányzata immáron több cikluson áthúzódóan kiemelt figyelemmel kíséri az idősek helyzetét, igyekszik javítani életkörülményeiken.

- Makó Város Önkormányzata a 2002-es évet az Idősek Évének nyilvánította,
- Minden évben Nyugdíjas Batyus bál kerül megrendezésre,
- Minden évben neves művészek meghívásával színvonalas rendezvénnyel ünnepli az Idősek világnapját,
- 2011 évben befejeződött a Polgármesteri Hivatal akadálymentesítésének folyamata,
- Az önkormányzati tulajdonú gyógyfürdőben jelentős kedvezményt biztosít a nyugdíjasok részére,

- 2003-tól gyógyfürdőellátási támogatást vezetett be, amely lehetővé teszi, hogy a szakorvos által felírt gyógyfürdőben végzett kezeléseket a makói lakosok ingyenesen vehessék igénybe,
- A méltányos alapon nyújtott közgyógyellátás jogosultsági feltételeinek kialakításánál különösen az egyedül élő idős emberek igényeit figyelembe véve került meghatározásra a jövedelemkorlát,
- A makói József Attila Városi Könyvtár rendszeresen szervez számítógép-kezeléssel és internethasználattal kapcsolatos tanfolyamokat kifejezetten idős embereknek,
- Az Egyesített Népjóléti Intézmény keretében az idősek részére szociális szolgáltatásokat nyújt:
    - étkeztetés
    - házi segítségnyújtás
    - Idősek Klubja
    - Időskorúak gondozóháza
    - tanyagondnoki szolgáltatás
- Makó városában 2002 őszén, modellkísérletként kezdte meg működését a jelzőrendszeres házi gondozás 30, majd 40 készülékkel, a központ felszerelésével és az ellátáshoz szükséges gépkocsi beszerzésével. 2006 óta a szolgáltatást kistérségi szinten látja el az Egyesített Népjóléti Intézmény.

Az idősek helyzetének javításáért tett erőfeszítéseket a Szociális és Munkaügyi Miniszter 2007 évben az „Idősbarát Önkormányzat" kitüntető címmel díjazta.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Nagy az idősek informatikai lemaradása	Tanfolyami lehetőségek biztosítása
Idősek között magas a nők aránya. Emelkedik az egyszemélyes háztartások száma ennek következménye az elmagányosodás	Aktivitásukat megőrző programok szervezése. Az önkormányzat által nyújtott szociális szolgáltatásokba való bevonás

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Fogyatékos személy: aki érzékszervi - így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.
A Fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 1 cikk szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, mentális vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását.
A 2001 évi KSH népszámlálás adatai szerint 577 ezer fogyatékos ember élt Magyarországon
A magyar társadalomban a fogyatékos emberek a leghátrányosabb helyzetű társadalmi csoportokat képviselik. Általában egészségügyi problémáik nagymértékben összefüggnek szociális helyzetük romlásával, életlehetőségeik és esélyeik szűkülésével.

7.1 A településen fogyatékossággal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A városunkban élő fogyatékkal élőkről nincs pontos adat, ezért a helyzetelemzéshez nem mutatnak teljes képet.

A településen több civilszervezet is foglakozik érdekképviseletükkel, foglakoznak a fogyatékkal élők egy-egy közösségével, de teljes átfogó képet mindez nem mutat. Tudomásunk szerint a mozgáskorlátozottaknak 2, siketek és nagyothallóknak 1, értelmi fogyatékosoknak 1, vakok és csökkentlátóknak 1 szervezete található a városban. A szervezetek nagy részének a város biztosít klubhelyiséget

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény 7/B. §-a alapján az állam által fenntartott közszolgáltatásokhoz való hozzáférést 2010. december 31-ig teljesíteni kellet volna. A közszolgáltatások fizikai és infokommunikációs akadálymentesítése nem teljes körű, ezért ennek megvalósítása a következő időszak feladata.

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

A Fot. 15-16. §-a értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult.
A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető.
Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti.

Fogyatékkal élő munkavállaló, aki
a) a nemzeti jog szerint fogyatékosnak elismert, vagy
b) elismerten fizikai, elmebeli vagy pszichológiai károsodásban szenved.

Megváltozott munkaképességű munkavállaló, aki
a) rehabilitációs ellátásban részesül,
b) aki 2011. december 31-én III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres szociális járadékban részesült.
(Flt. 57/B §.)

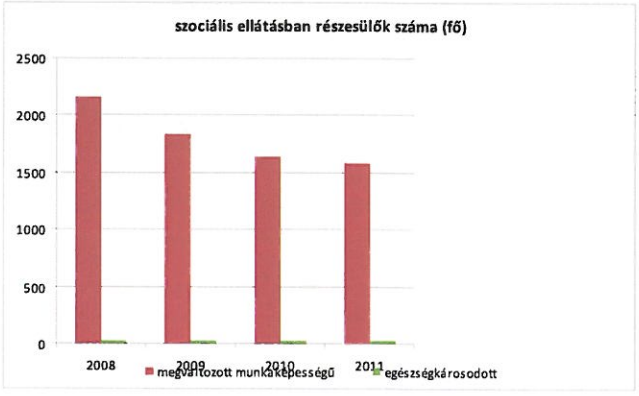
A településen nem jellemző az integrált és védett foglakoztatás. A fogyatékosok alkalmazásának egyik gátja, hogy a teljesítménykényszer következményeként a munkáltató nem képes a fogyatékos személy speciális munkavégzési körülményeit, igényeit figyelembe venni.

A tapasztalatunk szerint a fogyatékkal élőknek és a megváltozott képességű személyek szeretnének dolgozni, de számukra csak korlátozottan kínál munkalehetőség a munkaerő-piac.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma

év	megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma	egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma
2008	2160	27
2009	1838	28
2010	1643	28
2011	1578	31

Forrás: TeIR, KSH Tstar

2008-2010 közötti időszak adatait a korhatár alatti rokkantsági nyugdíjban részesülők és a megváltozott munkaképességűek járadékában részesülők együttes száma adja. 2011-es év adatsorában a rokkantsági és rehabilitációs ellátásban részesülők száma szerepel. Az adatok azt mutatják, hogy évről évre csökken az ellátásában részesülők száma.

b) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

A települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulók részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában. A szociális alapszolgáltatások közül a fogyatékosok számára is biztosított a szociális étkezéshez, házi segítségnyújtáshoz, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás és idősek klubjában nappali ellátást is igénybe vehetnek.

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma

év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma		
	önkormányzati fenntartású intézményben	egyházi fenntartású intézményben	civil fenntartású intézményben
2008	6	0	0
2009	9	0	0
2010	11	0	0
2011	14	0	0
2012	13	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; a központi adatokat célszerű bontani a helyi adatszolgáltatók segítségével

A fogyatékosak helyi civil szervezeteinek az önkormányzat biztosít helyiséget, megfelelő körülmények között tarthassák klubfoglalkozásaikat. Emellett minden évben anyagi támogatást is nyújt az önkormányzat.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékkal élők támogatásai csak részben fedezi a megélhetésükkel kapcsolatos többlet kiadásokat.

A 18 évnél fiatalabb gyermek után, aki a külön jogszabályban meghatározott betegsége, illetve fogyatékossága miatt állandó vagy fokozott felügyeletre, gondozásra szorul emelt összegű családi pótlék jár. A tizennyolcadik életévét betöltött tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos személy is jogosult a családi pótlékra, amennyiben utána tizennyolcadik életévének betöltéséig magasabb összegű családi pótlékot folyósítottak.

2001. június 30-ig a 18. életévét betöltött erősen látáscsökkent vagy vak személy részére a vakok személyi járadékát állapítottak meg. 2001. július 1-jétől új jogosultságot nem lehet megállapítani.

A súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez nyújtott havi rendszeres pénzbeli juttatás, a fogyatékossági támogatás.

Rokkantsági járadékra jogosult a 18. életévét betöltött személy, ha 25. életévének betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált, illetve 80%-os vagy azt meghaladó mértékű egészségkárosodást szenvedett. Az ellátást legkorábban a 18. életév betöltésekor, de még a 25. életév betöltése előtt lehet igényelni. 2013-ban a rokkantsági járadék összege 33.300,- forint.

A gyermekgondozási segélyt (GYES) tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermeket nevelő szülő a gyermek 10. életévének betöltéséig

Az aktív korúak ellátásában részesülhet az aktív korú, munkaképességét legalább 67%-ban elveszte-tett, illetve legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett személy, vagy aki vakok személyi járadékában, ill. aki fogyatékossági támogatásban részesül, ha a családjában az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 90%-át és vagyona nincs. Ez az ellátás nem alanyi jogon, hanem rászorultsági alapon vehető igénybe.

A fogyatékos személyt gondozó közeli hozzátartozó díjat igényelhet.

Közgyógyellátásra jogosult alanyi jogon az, aki után szülője vagy eltartója magasabb összegű családi pótlékban részesül. Közgyógyellátási igazolvány kiállítható a szociálisan rászorult személy részére is az egészségi állapot megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentésére.

Parkolási igazolvány kiváltására jogosult a súlyos mozgáskorlátozott, a látási fogyatékos, az értelmi fogyatékos, a mozgásszervi fogyatékos, az autista és a vak vagy gyengénlátó.

Utazási kedvezmény igénybevételére jogosult korlátlan számban megváltható kedvezményes menetjeggyel, vagy bármely viszonylatban megváltható, viszonylathoz kötött kedvezményes bérlettel az a személy, aki vagy aki után szülője vagy eltartója magasabb összegű családi pótlékban részesül, a Magyar Államkincstár lgazgatósága által kiállított hatósági bizonyítvány alapján, továbbá korlátlan számban megváltható kedvezményes menetjeggyel a fenti személlyel (vak, hallássérült, súlyosan fogyatékos) együtt utazó személy (kísérő).

Utazási költségtérítés: Ha a gyermek beteg, a járó-beteg szakellátások igénybevételéhez,illetve fekvőbeteg gyógyintézetbe történő beutazáshoz kísérőjével együtt utazási költségeihez támogatás jár. A fogyatékos gyermek ellátását biztosító gyógypedagógiai intézmény, korai fejlesztését és gondozását, fejlesztő felkészítését nyújtó intézmény és a fogyatékos gyermek rehabilitációs célú szolgáltatását biztosító intézmény igénybevételével kapcsolatban felmerült utazási költségekhez támogatás jár.

További ellátások és kedvezmények vehetők igénybe ezek a következők gépkocsi súlyadó kedvezmény, gépjárműszerzési és átalakítási támogatás, lakásfenntartási támogatás, rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, 50%-os gyermekétkezetési térítési díjkedvezmény.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

A fogyatékos embereket nem azonos szükségletű homogén csoportként kell kezelni más és más szempontból akadályozott az ember a közszolgáltatások igénybevétele során, ha mozgássérült, ha siket vagy nagyothalló, ha vak vagy gyengénlátó, ha értelmi fogyatékos vagy autista vagy más nehézséggel küzd. A fogyatékos emberek eltérő szükségleteiből adódóan a közszolgáltatás egyenlő esélyű hozzáférhetősége nemcsak az épület akadálymentesítését jelenti, hanem ezen túl magában foglalja információkhoz való hozzáférést és kommunikáció lehetőségét is.

A törvényes kötelezettség tehát az, hogy a közszolgáltatást, annak az épületből, az információkból és a kommunikációból álló elemeit a fogyatékos emberek eltérő szükségletei alapján különböző megoldásokkal hozzáférhetővé tegyük.

Az épület és a szolgáltatások szempontjából akkor beszélhetünk teljes körű vagy komplex akadálymentesítésről, ha az épület valamennyi közösségi funkciója, illetve az ott nyújtott valamennyi közszolgáltatás képességeitől függetlenül mindenki számára elérhető és maga a szolgáltatás igénybe vehető.

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Mint a fenti táblázatból is kitűnik a közintézmények akadálymentesítettsége nem teljes körű. A városban elkészült legújabb épület a Justh Gyula utcai bölcsőde, a 2010/11-es tanévre átadott Kálvin Téri Általános Iskolában és Justh Gyula utcai rendelő akadálymentesítettsége teljes körű. Az akadálymentesítés folytatásához szükséges további pályázati lehetőségeket keresni.

7.3.1. táblázat – Akadálymentesítés 1.

		Igen/nem								
		Lift	Vakvezető sáv	Mozgáskorlátozottak részére mosdó	Rámpa	Hangos tájékoztatás	Indukciós hurok	Tapintható információ	Jelnyelvi segítség	Egyéb
oktatási intézmények	alapfok	részben	részben	részben	részben	részben	részben	részben	n.a.	
	középfok	részben	nem	részben	részben	nem	nem	nem	n.a.	
	felsőfok	0	0	0	0	0	0	0	n.a.	
egészségügyi intézmények	fekvőbeteg ellátás	Igen	részben	részben	igen	részben	részben	részben	n.a.	
	járó beteg szakellátás	igen	nem	igen	igen	nem	nem	nem	n.a.	
	alapellátás	részben	részben	részben	részben	részben	részben	részben	n.a.	
kulturális, művelődési intézmények		nem	nem	nem	részben	részben	nem	nem	n.a.	
önkormányzati, közigazgatási intézmény		részben	részben	részben	igen	részben	részben	részben	megoldható	
igazságszolgáltatási, rendőrség, ügyészség		nincs	nem	részben	részben	részben	részben	részben	n.a.	
szociális ellátást nyújtó intézmények		részben	nem	részben	részben	nem	nem	nem	n.a.	

Forrás: helyi adatgyűjtés, személyes tapasztalat, fogyatékos ügyi referens információi, fogyatékosok civil szervezetei

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

A helyi sport és kulturális programok mindenki számára elérhetőek hozzáférhetőek. Az önkormányzat által ingyenesen főként időseknek rendezett programokon szívesen vesznek részt a fogyatékkal élők is.
A helyi tv a képviselő-testület üléseit közvetíti, mely nem csak a fogyatékkal élők esélyegyenlőségét segíti, hanem a lakosság információhoz jutását is. Az önkormányzat sajátterjesztésű újságjában közzéteszi a várost érintő aktuális híreket.
Az önkormányzat által nyújtott ellátások igényléséhez szükséges nyomtatványok elérhetők a város honlapján, de azok elektronikus úton történő benyújtására jelenleg nincs mód.
Az Egyesített Népjóléti Intézmény a külterületen élő lakosságnak tanyagondnoki szolgáltatást nyújt. Az ellátás célja a tanyasi lakott helyek intézményhiányából eredő hátrányainak enyhítése, az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatáshoz valamint egyes alapszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása, továbbá az egyéni, közösségi szintű szükségletek teljesítésének segítése.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

Azokon a munkahelyeken van az akadálymentesítés megoldva, mely közhasználatú építményben van elhelyezve és hatósági engedélyezés elé került, így például Járási Hivatal, Munkaügyi Központ, városháza épülete.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

Az önkormányzat kiemelt figyelmet fordított eddig is és fordít ezt követően is a járdák akadálymentesítésére, így a közterületi felújítások során szem előtt tartja a nyomvonalas építmények akadálymentesítését, erre jó példa a Makovecz tér átépítése és a Hunyadi utca, Szép utca felújítása.
A közösségi közlekedés részét képező, közelmúltban felújított autóbusz-pályaudvar is akadálymentesítésre került.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

Makó Város Önkormányzata a szociális szolgáltatásokat az Egyesített Népjóléti Intézmény útján biztosítja.

A szociális alapszolgáltatások egyike az étkeztetést, amelynek keretében legalább napi egyszeri meleg étkezéséről gondoskodnak a szociálisan rászorultak részére, amennyiben azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékosságuk, pszichiátiabetegségük, szenvedélybetegségük, vagy hajléktalanságuk miatt.

Házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás.

Az intézmény nappali ellátás keretében a városban több idősek klubját működtet. Ezen intézményi formában fogyatékosokat is ellát.

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Hatósági engedélyezés során az akadálymentesítés az építési törvény előírásai szerint kerül megkövetelésre, elsősorban minden esetben a közhasználatú épületek esetében, míg más esetben kérelmező, építtető igényei és elvárásai szerint (lakóépület, szolgáltató épület engedélyezés során nem kötelező).

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Nem teljes körű az akadálymentesítés	Az intézmények akadálymentesítésének folytatása.
Vakok és gyengénlátóknak, illetve siketek és nagyothallóknak szűk az információhoz való hozzáférés lehetősége.	Vakok és gyengénlátók, illetve siketek és nagyothallóknak segítését szolgáló ingyenes informatikai programok felkutatása és biztosítani azokhoz való hozzáférhetőséget.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

Makón a civilszervezetek száma közel száz 100, többségük tevékenységi köre a sport, szabadidő, kulturális területet öleli fel. Mozgáskorlátozottaknak 2, siketek és nagyothallóknak 1, értelmi fogyatékosoknak 1, vakok és csökkentlátóknak 1, nőknek 1, időseknek 8 civilszervezete működik a városban.

Négy nagyobb és több kisebb egyházi közösség működik a településen. Az egyházak által fenntartott köznevelési intézmények a következők:

- Szent István Egyházi Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium fenntartója Boldogasszony Iskolanővérek
- Juhász Gyula Református Gimnázium és Szakképző Iskola fenntartója Makó-Belvárosi Református Egyházközség
- Bárka Református Óvoda fenntartója Makó-Belvárosi Református Egyházközség
- Kálvin Téri Református Általános Iskola fenntartója Makó-Belvárosi Református Egyházközség
- Szikszai György Református Általnos Iskola fenntartója Makó-Újvárosi Református Egyházközség
- Makói Katolikus Általános Iskola és Óvoda fenntartója Szeged-Csanádi Egyházmegye

A belvárosi református egyházközség Szivárvány Bölcsődéje 24 férőhelyes.

A gyerekek időszakos gyerekfelügyeletére egy családi napközi működik a településen.

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

Makó önkormányzata hagyományosan jó viszonyt ápol a helyi civilekkel és a történelmi egyházakkal. A polgármester mellett működő Konzultatív Tanácsadó Testületben állandó helye van a lelkipásztoroknak és a plébánosoknak, valamint a helyi civilszféra vezetőinek.
A nemzeti ünnepek előtt rendszeres az ünnep programjának egyeztetése az egyházakkal és a helyi pártok és társadalmi szervezetek képviselőivel.
Makón két katolikus és három református iskola működik, amelyre – bár fenntartói feladatok már nincsenek – az önkormányzat kiemelten odafigyel, együttműködik az egyházakkal az oktatási feladatokkal kapcsolatban felmerülő problémák kezelésében.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Makó önkormányzata úttörője volt a térségi összefogásnak, a 16 makói településsel alkotott társulás része volt a Belügyminisztérium kísérleti programjának is akkor, amikor a térségi gondolat kormányzati szinten először felmerült. A települések hagyományosan jó viszonyt ápolnak egymással, együttműködtek szociális, oktatási és területfejlesztési feladatok közös megvalósításában.

Makó több határon túli magyar és külföldi településsel ápol jó kapcsolatokat, lehetővé téve ezáltal a kapcsolattartást és együttműködést ezen városok polgárai között az élet minden területén. Biztosítja a helyi közösségek kölcsönös barátságának, megértésének és fejlődésének feltételeit. Továbbá támogatja az európai közösség gondolatát a polgárok szabadságának és a kulturális értékek tisztelete jegyében. A kulturális, oktatási és művelődési együttműködés mellett nagy hangsúlyt kapnak a gazdasági kapcsolatok.
A szerb Kisorosszal/Rusco Selo és a romániai Bodófalvával 1997 óta tartunk kapcsolatot. Ezekkel a településekkel baráti kapcsolatokat ápolunk azóta is, évente meghívást kapunk a Bodófalvi Napokra.
További városokkal tervezzük már meglevő kapcsolataink kiszélesítését és erősítését: Martinsicuro olasz várossal 2005-ben került sor testvérvárosi együttműködés aláírására. Az USA-beli Maumeeben is járt már delegációnk kapcsolatépítés céljából. A romániai Lugos és városunk között már több alkalommal sor került kölcsönös látogatásokra.
Testvérvárosaink: Ada, Csíkszereda, Zselíz, Jaslo, Kyriat Yam, Xinyang, Nagyszentmiklós, Radomsko, Rheine, Kisorosz, Atca, Bodófalva, Martinsicuro, Maumee, Lugos.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Makón a roma és a román nemzetiségi önkormányzat rendezvényekkel, programokkal segíti saját hagyományainak, kulturális szokásainak megismerését. A roma önkormányzat rendszeresen szervez tolerancia napot, míg a román önkormányzat elsősorban a gasztronómián keresztül igyekszik bemutatkozni, de emellett megünneplik a hagyományos román nemzeti és egyházi ünnepeket is.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Makón számos civil szervezet kifejezetten hátrányos helyzetű állampolgárok érdekében, az ő gondjaik kezelésére, a közös problémák kibeszélésére és megoldására jött létre. Az önkormányzat Civil Házat tart fenn nekik, ahol rendszeresen találkoznak. Munkájukat a városháza munkatársa is segíti, a felmerülő, adminisztratív problémákat a klubfoglalkozásokon is megpróbálják orvosolni.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A városba nemrég betelepült Givaudan kiemelten fontosnak tartotta, hogy részt vegyen a város életében. A polgármester kezdeményezésére támogatta a Makó Város Fejlesztéséért Közalapítványt, amely a kapott összeget a tehetséges makói diákok és felkészítő tanáraik jutalmazására, munkájuk elismerésére fordította többek között.

A teljesen hazai tulajdonú, makói székhelyű Váll-Ker Kft. évente megrendezi Grillfesztiválját, amellyel a helyiek kikapcsolódását, szórakozását segíti a város egyéb rendezvényei mellett.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

b) az *a)* pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegény-ségben élők	A nyilvántartott munkanélküliek több mint fele tartósan munkanélküli	Álláskeresés módja megváltozott az informatikában járatlanokhoz is eljussanak a lehetőségek. Felkészítés állásinterjúra, megfelelő önéletrajz írására. Felkészítő tréningek szervezése. Feltérképezni a munkaerő-piaci lehetőségeket és erről tájékoztatást nyújtani.
	Romlik a mélyszegénységben élők/romák egészségügyi állapota	Egészségügyi és szűrővizsgálatok népszerűsítése
Gyermekek	A településen előfordul a fiatalkorúak által vagy az ő sérelmükre elkövetett bűncselekmények ténye. Több gyerek került a Gyermekjóléti Szolgálat látókörébe elkövetett bűncselekmény vagy áldozattá válás miatt.	Figyelem felhívás, prevenciós előadások, programok szervezése.
	Rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülők száma magas	A szünidei étkezés megoldása.
Idősek	Nagy az idősek informatikai lemaradása	Tanfolyami lehetőségek biztosítása
	Idősek között magas a nők aránya. Emelkedik az egyszemélyes háztartások száma ennek következménye az elmagányosodás	Aktivitásukat megőrző programok szervezése. Az önkormányzat által nyújtott szociális szolgáltatásokba való bevonás
Nők	A munkanélküliek között magas a nők aránya	Speciális a nők számára induló, valamint egyéb képzések felkutatása, erről tájékoztatás. Szükség esetén a képzőszervezet és a célcsoport közötti közvetítőszerep ellátása. A városban és a környező településeken található munkáltatók megkeresése és folyamatos kapcsolattartás.
	A nők elleni és a családon belüli erőszak rejtve marad	Tájékoztatás Figyelem felhívó programok szervezése. Csoportfoglalkozás szervezése.
Fogyatékkal élők	Nem teljes körű az akadálymentesítés	Az intézmények akadálymentesítésének folytatása.
	Vakok és gyengénlátóknak, illetve siketek és nagyothallóknak szűk az információhoz való hozzáférés lehetősége.	Vakok és gyengénlátók, illetve siketek és nagyothallóknak segítését szolgáló ingyenes informatikai programok felkutatása és

		biztosítani azokhoz való hozzáférhetőséget.

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint **intézkedés címe, megnevezése**	Az intézkedésbe bevont **aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst**
Romák és/vagy mélyszegény-ségben élők	Munkanélküliek foglalkoztatásnak javítása	Célcsoport, Önkormányzat, Egyesített Népjóléti Intézmény Munkaügyi Kirendeltség, foglalkoztatók. **Jegyző**
	Egészségesebb város	Célcsoport, Önkormányzat, Egyesített Népjóléti Intézmény, Orvosok, egészségügyi dolgozók, egyéb humán gyógyászathoz kapcsolódó szakemberek. **Jegyző**
Gyermekek	Hogyan védjük meg gyermekeinket?	Célcsoport, Makó Város Önkormányzata, Egyesített Népjóléti Intézmény, Ifjúsági Klub, Makó Város Rendőrkapitánysága, oktatási intézmények, szülők, Ifjúsági Vöröskereszt, **Jegyző**
	Szünidei gyermekétkeztetés	Önkormányzat, Egyesített Népjóléti Intézmény, óvodák, iskolák, étkezést biztosító szervezet, **Polgármester**
Idősek	Hozd közel magadhoz a világot.	Célcsoport, Egyesített Népjóléti Intézmény, József Attila Könyvtár és Múzeum, Önkormányzat, Egyesített Népjóléti Intézmény, civil szervezetek, önkéntesek, nyugdíjas klubok **Polgármester**
	Járj közösségbe	Célcsoport, Makó Város Kulturális-Nonprofit Kft., József Attila Könyvtár és Múzeum, Egyesített Népjóléti Intézmény, Önkormányzat Makó Város Kulturális-Nonprofit Kft., Egyesített Népjóléti Intézmény, **Polgármester**
Nők	Nők a munka világában	Érintett célcsoport, Makó Város Munkaügyi Központ, ENI Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, helyi és térségi munkáltatók helyi és térségi munkáltatók, felnőtt képzők **Jegyző**
	Nők elleni és a családon belül erőszak visszaszorítása	Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, pszichológus, Makó Városi Rendőrkapitányság, Önkormányzat, Makó Városi Rendőrkapitányság, oktatási intézmények, civil szervezetek, **Jegyző**
Fogyatékkal élők	Akadályok nélkül	Makó Város Önkormányzat, érintett önkormányzati intézmények, kivitelezők, beruházók, a forrást biztosítók, az épületek használói, **Polgármester**
	Segíthetünk? Segítség nélkül önállóan	Önkormányzat, Egyesített Népjóléti Intézmény, Önkéntesek, **Polgármester**

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák származása nem számít, és olyan esélyekkel indulhatnak el a boldogulás útján, mint bármelyikünk.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők tudják, a város közösségére mindig számíthatnak, és közösen megteremthető a kilábalás útja.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek itthon tartását, hogy megmerítkezzenek a világban, tanuljanak, szerezzenek tapasztalatot, majd térjenek haza hozzánk.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek igényeire, mert, ahogy ők, úgy mi és unokáink is szeretnénk méltóságban megöregedni, és megélni e kor szépségeit egyaránt.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén, hogy egyszerre tudjanak kiteljesedni és fejlődni a munkahelyükön és a családban. Ne kelljen választaniuk szerepeik közül, és bárhogy is döntenek, legyen elégedettek életükkel.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők esetében arra, hogy minél többször feledhessék el, hogy ők nem egészen úgy tudnak dolgozni, teljesíteni és élni, mint az egészségesek.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

1. A mélyszegénységben élők és romák

Intézkedés címe:	**Munkanélküliek foglalkoztatásnak javítása**
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Nyilvántartott munkanélküliek több mint fele tartósan munkanélküli
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Csökkenjen a munkanélküliek száma. Rövidtávú: Munkaerő-piaci helyzet elemzése Középtávú: Helyi stratégia elkészítése, partnerekkel a kapcsolat felvétele, közfoglalkoztatás biztosítása Hosszú távú: A célcsoport tagjainak folyamatos foglalkozatása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Adatgyűjtés, szükségletek felmérése (Munkaügyi Kirendeltség, munkáltatók). Stratégia kidolgozása. Közmunkaprogram, Startmunka program pályázatainak megírása. Álláslehetőségekről tájékoztatás. Álláskeresési tanácsadás (pl. önéletrajz megírása, állásinterjúra felkészítés stb).
Résztvevők és felelős	Célcsoport, Önkormányzat, Egyesített Népjóléti Intézmény Polgármester
Partnerek	Önkormányzat, Egyesített Népjóléti Intézmény, Munkaügyi Kirendeltség, foglalkoztatók
Határidő(k) pontokba szedve	R: 2013. december 31. K: 2014. december 31. H: 2015. december 31.
Eredményességi mutatók és annak	R: Helyzetelemzés, együttműködés a Munkaügyi Kirendeltséggel, kapcsolat kialakítása a munkáltatókkal.

dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	K: Stratégia kidolgozása. Közfoglalkoztatás. H: Csökkenjen, vagy ne emelkedjen a munkanélküliek aránya
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Célcsoport érdektelensége. Tájékoztatással motiválás
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás, tárgyi feltételek, pályázatok

Intézkedés címe:	**Egészségesebb város**
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Romlik a mélyszegénységben élők/romák egészségügyi állapota
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Minél szélesebb körben vegyék igénybe az ingyenes szűrővizsgálatokat Rövidtávú: Rendszeres szűrővizsgálatok szükségességéről tájékoztatás. Kapcsolatfelvétel a partnerekkel. Stratégia kidolgozása. Anyai erőforrás felkutatása Középtávú: Előadások, Egészségnap szervezése Hosszú távú: a szűrővizsgálatokon rendszeres részvétel
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Tájékoztatók készítése, kapcsolatfelvétel a partnerekkel, előadások, beszélgetések szervezés, egészségnap szervezése.
Résztvevők és felelős	Célcsoport, Önkormányzat, Egyesített Népjóléti Intézmény, szakemberek
Partnerek	Orvosok, egészségügyi dolgozók, egyéb humán gyógyászathoz kapcsolódó szakemberek
Határidő(k) pontokba szedve	R: 2013. december 31. K: 2014. december 31. H: 2015. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: Tájékoztatás elkészítése és eljuttatása a célcsoporthoz. K: Előadások megvalósítása, szűrővizsgálatok megszervezése H: Nőjön a szűrővizsgálaton részt vevők száma (kérdőívek, kimutatások, adatlapok)
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Érdektelenség, nincs megfelelő tudása a szűrővizsgálatok fontosságáról. Tájékoztatás, figyelemfelhívás Anyagi forrás hiánya. Pályázatok

Szükséges erőforrások	Szakemberek, pályázati források, civil szervezetek

2. Gyerekek

Intézkedés címe:	**Hogyan védjük meg gyermekeinket?**
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A településen előfordul a fiatalkorúak által vagy az ő sérelmükre elkövetett bűncselekmények ténye. Több gyermek került a Gyermekjóléti Szolgálat látókörébe elkövetett bűncselekmény vagy áldozattá válás miatt.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Általános cél, hogy a makói fiatalok szubjektív biztonságérzete növekedjen, a makói ifjúság védelme, számukra értelmes szabadidős programok biztosítása, és a bűncselekmények megelőzése. Rövidtávú cél: a célcsoport érdeklődésének felkeltése a programokban való részvételre Középtávú cél: iskola rendőr által megtartott baleset, - és bűnmegelőzési illetve drog prevenciós előadások, diákoknak, szülőknek, pedagógusoknak. Hosszú távú cél: csökkenjen a városban a fiatalkorúak által vagy az ő sérelmükre elkövetett bűncselekmények száma
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Ifjúsági Klub működtetése, adatgyűjtés, tájékoztatás, prevenciós programok/ rendezvények szervezése, lebonyolítása, koordinálása,
Résztvevők és felelős	érintett célcsoport, Makó Város Önkormányzata, Egyesített Népjóléti Intézmény, Ifjúsági Klub, Makó Város Rendőrkapitánysága, oktatási intézmények, szülők Jegyző
Partnerek	Ifjúsági Klub, Makó Város Rendőrkapitánysága, Ifjúsági Vöröskereszt
Határidő(k) pontokba szedve	R: 2013. december 31. K: 2014. december 31. H: 2015. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: adatgyűjtés, szervezés, a kapcsolatrendszer kialakítása az érintett célcsoporttal és a helyi szakemberekkel K: a programok megvalósulása, dokumentálása (jelenléti ív) H.: Csökken a Gyermekjóléti Szolgálatnál megjelenő, bűncselekményt elkövető vagy áldozattá váló fiatalok száma.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	érintett célcsoport motiválatlansága, forráshiány,
Szükséges erőforrások	helyi szakemberek, pályázati forrás

Intézkedés címe:	**Szünidei gyermekétkeztetés**
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyerekeknek a száma magas.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Az iskolai szünidő ideje alatt nem legyen éhező gyerek Rövidtávú: Adatbázis kialakítása az érintettek számáról Középtávú: A rendszeres meleg étkeztetés feltételeinek megteremtése Hosszú távú: A nyári étkeztetés folyamatos megszervezése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Adatgyűjtés, tájékoztatás, forrás keresése, szervezés, lebonyolítás
Résztvevők és felelős	Önkormányzat, Egyesített Népjóléti Intézmény Polgármester
Partnerek	Egyesített Népjóléti Intézmény, óvodák, iskolák, étkezést biztosító szervezet
Határidő(k) pontokba szedve	R: 2013. december 31. K: 2014. december 31. H: 2015. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: Pályázati forrás keresése, saját forrás biztosítása K: Szünidei gyermekétkeztetés biztosítása H: Növekedjen az étkezésbe bevontak száma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Forráshiány
Szükséges erőforrások	Pályázati forrás, saját pénzügyi forrás, helyi szakemberek bevonása

3. Nők

Intézkedés címe:	**Nők a munka világában**
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A munkanélküliek között magas a nők aránya
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és	Általános célként fogalmazható meg a nők munkaerő piacra történő visszaintegrálása, legalább napi 4 órában. Rövidtávú cél: együttműködés kialakítása a makói Munkaügyi Központ és a Családsegítő Szolgálat között, az érintettek beintegrálása a Munkaügyi Központ

hosszú távú időegységekre bontásban	által meghirdetett képzésekbe, átképzésekbe Középtávú cél: átképzések, továbbképzések szervezése, lebonyolítása, új munkahelyek felkutatása, kapcsolatkialakítás a helyi és térségi munkaadókkal Hosszú távú cél: csökken a tartós munkanélküli nők száma
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Kapcsolatfelvétel, együttműködés kialakítása, érintett célcsoport felkutatása, adatgyűjtés, érintettek motiválttá tétele a programban való részvételre, új munkahelyek felkutatása, kapcsolatkialakítás a helyi és térségi munkaadókkal, képzők és a munkanélküliek közötti közvetítő szerep
Résztvevők és felelős	Érintett célcsoport, Makó Város Munkaügyi Központ, ENI Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, helyi és térségi munkáltatók Jegyző
Partnerek	helyi és térségi munkáltatók, felnőtt képzők
Határidő(k) pontokba szedve	R: 2013. december 31. K: 2014. december 31. H: 2017. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: Kapcsolat felvétel Munkaügyi Központtal, munkáltatókkal, felnőttképzőkkel K: Képzések beindításához segítségnyújtás. A célcsoport és a képzőközpont közötti koordinációs feladatok ellátása. A képzésben résztvevők nyomon követése. H: Csökkenjen munkanélküli nők aránya
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem megfelelő motiváltság. Munkáltatók együttműködési készségének hiánya. Tájékoztatás, érdeklődés felkeltése Képzési lehetőségek hiánya
Szükséges erőforrások	szakemberek, pályázati források, tárgyi feltételek

Intézkedés címe:	**Nők elleni és a családon belül erőszak visszaszorítása**
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A nők elleni és a családon belüli erőszak rejtve marad
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Csökkenjen a családon belüli és a nők elleni erőszak Rövidtávú: Segítség az áldozatok számára a családon belüli erőszak felismerésére Középtávú: Figyelem felhívó programok, előadások szervezése Hosszú távú: Szemléletváltás
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Tájékoztatók készítése, előadások, beszélgetések szervezése
Résztvevők és felelős	Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, pszichológus, Makó Városi Rendőrkapitányság, Önkormányzat Jegyző

Partnerek	Makó Városi Rendőrkapitányság, oktatási intézmények, civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	R: 2013. december 31. K: 2014. december 31. H: 2015. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: Az áldozatok felismerik az erőszak jelenlétét K: Az erőszak megszüntetésének és segítség kérésének lehetőségei H: Szemléletváltás
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem vállalják fel a problémát. Félelem. Tájékoztatás, kapcsolattartás
Szükséges erőforrások	Pályázati forrás, szakemberek, civil szervezetek bevonása, tárgyi feltételek biztosítása

4. Idősek

Intézkedés címe:	**Hozd közel magadhoz a világot.**
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Nagy az idősek informatikai lemaradása. Kevés az informatikai ismerettel rendelkező idős
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Az idősek informatikai jártasságának növelése. Az idősek is ki tudják használni a számítástechnika által nyújtott lehetőségeket. Képesek legyenek önállóan eligazodni az internet világában Rövidtávú: Igényfelmérés. Elérni, hogy motiválttá váljon az új technikai újdonságok iránt. Jártassági szint felmérése. Középtávú: Megtanulja használni a számítógépet, internetet. Hosszú távú: Megfelelő jártasság kialakítása. Használni tudja a számítógépet ügyintézéshez és saját élete során
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Adatgyűjtés, rendelkezésre álló lehetőségek feltérképezése, szervezés, lebonyolítás
Résztvevők és felelős	Célcsoport, önkormányzat, Egyesített Népjóléti Intézmény, könyvtár polgármester
Partnerek	Önkormányzat, Egyesített Népjóléti Intézmény, civil szervezetek, önkéntesek, nyugdíjas klubok
Határidő(k) pontokba szedve	R: 2013. december 31. K: 2014. december 31. H: 2015. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága,	R: Érdeklődők számának felmérése és a szervezési feladatok elvégzése K: Program lebonyolítása H: Informatikai jártasság megszerzése. Emelkedje a számítógépet használni tudó

forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	idősek száma (kérdőív)
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Érdektelenség. Félelem a technikai újdonságoktól. Bemutatni technika által nyújtott lehetőségeket.
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás, önkéntesek, tárgyi feltételek

Intézkedés címe:	**Járj közösségbe**
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Idősek között magasabb a nők aránya. Emelkedik az egyszemélyes háztartások száma ennek következménye az elmagányosodás
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Az idősek vegyék igénybe az önkormányzat által szervezett programokat, és a szociális szolgáltatás által nyújtott lehetőségeket Rövidtávú: Tájékoztatás, igényfelmérés Középtávú: Az idős emberek programokba való bevonása Hosszú távú: Idősek szociális szolgáltatásokba civil szervezetekbe történő bevonásának ösztönzése. Az elmagányosodás csökkentése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Tájékoztatók készítése. Programok szervezése, lebonyolítása. Önkéntesek felkutatása. A szociális szolgáltatásokról tájékoztatás, érdeklődés felkeltése.
Résztvevők és felelős	Célcsoport, Makó Város Kulturális-Nonprofit Kft., József Attila Könyvtár és Múzeum, Egyesített Népjóléti Intézmény, Önkormányzat Polgármester
Partnerek	Makó Város Kulturális-Nonprofit Kft., József Attila Könyvtár és Múzeum, Egyesített Népjóléti Intézmény, önkormányzat
Határidő(k) pontokba szedve	R: 2013. december 31. K: 2014. december 31. H: 2015. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: Tájékoztatók, programok szervezése K: Programok szervezése. Növekszik a rendezvényeken részt vevők aránya H: A szociális szolgáltatások, különösen a nappali ellátás maximális kihasználtsággal működjön
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Elutasító az idős. Tájékoztatás. Nyíltnap szervezése. Kapacitás hiány. Pályázat
Szükséges erőforrások	Szakemberek, Anyagi erőforrás, Tárgyi erőforrás, Pályázat

5. Fogyatékkal élők

Intézkedés címe:	**Akadályok nélkül**
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az önkormányzati intézmények akadálymentesítése csak részben megoldott.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Az önkormányzati intézmények teljes körű akadálymentesítése Rövidtávú cél: Állapotfelmérés, igényfelmérés, rangsorolás Középtávú cél: Pályázati források és egyéb pénzügyi források felkutatása Hosszú távú: Folyamatos megvalósítás
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	adatgyűjtés, felmérés, értékelés, tervezés, lebonyolítás, koordinálás, monitoring
Résztvevők és felelős	Makó Város Önkormányzat, érintett önkormányzati intézmények
Partnerek	kivitelezők, beruházók, a forrást biztosítók, az épületek használói Polgármester
Határidő(k) pontokba szedve	R: 2014. december 31. K: folyamatos H: 2020. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: a felmérés követően adatbázis áll rendelkezésünkre a szükséges akadálymentesítési feladatokról K: sikeres pályázatok esetén egy-egy közintézmény akadálymentesítése elkészül H: az önkormányzat által fenntartott valamennyi közintézmény teljesen akadálymentesített lesz
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Forráshiány, pályázati lehetőségek felkutatása
Szükséges erőforrások	Szakemberek, pénzügyi forrás

Intézkedés címe:	**Segíthetünk? Segítség nélkül önállóan**
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Vakok és gyengénlátóknak, illetve siketek és nagyothallóknak szűk az információhoz való hozzáférés lehetősége.

Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Cél, hogy a vakok és gyengénlátókhoz, illetve siketek és nagyothallókhoz is eljussanak az információk Rövidtávú: Igények felmérése, a szükséges programok megkeresése és feltelepítése a civil házban található számítógépre Középtávú: lehetőség biztosítása számítógép használatára, alapvető informatikai ismeretek bemutatása Hosszú távú: Eljusson a célcsoporthoz az információ
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Igényfelmérés, informatikai programok keresése, informatikai alapismeretek bemutatása
Résztvevők és felelős	Önkormányzat, Egyesített Népjóléti Intézmény Polgármester
Partnerek	Önkéntesek, Egyesített Népjóléti Intézmény
Határidő(k) pontokba szedve	R: 2013. december 31. K: 2014. június 30. H: 2014. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: Vakok és gyengénlátókat, illetve siketek és nagyothallókat segítő informatikai rendszer rendelkezésre álljon K: alapvető ismeretek elsajátításának segítése H: A célcsoport rendszeresen kihasználja a lehetőséget
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Érdektelenség, figyelem felhívás, bemutató szervezése
Szükséges erőforrások	Informatikai szakember, önkéntes segítők

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

A		B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	**Munkanélküliek foglalkoztatásnak javítása**	Nyilvántartott munkanélküliek több mint fele tartósan munkanélküli	Csökkenjen a munkanélküliek száma.	Makó Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája	Közfoglalkoztatás, Startmunka program, álláslehetőségekről tájékoztatás, csoportfoglalkozás szervezése	Polgármester	2015. december 31.	Csökken, vagy nem emelkedik a munkanélküliek aránya	Humánerőforrás, tárgyi feltételek, pályázatok	Munkaerő-piacon való elhelyezkedés esélye
2	**Egészségesebb város**	Romlik a mélyszegénységben élők/romák egészségügyi állapota	Minél szélesebb körben vegyék igénybe az ingyenes szűrővizsgálatokat	Makó Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája Makó Egészségterve	Előadások, egészségnap szervezése	Jegyző	2015. december 31.	A szűrővizsgálatokon rendszeres részvétel	Szakemberek, pályázati források, civil szervezetek	Nőjön a szűrőn a szűrővizsgálaton részt vevők száma
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	**Hogyan védjük meg gyermekeinket?**	A településen előfordul a fiatalkorúak által vagy az ő sérelmükre elkövetett bűncselekmények ténye. Több gyermek került a Gyermekjóléti Szolgálat látókörébe elkövetett bűncselekmény vagy áldozattá válás miatt.	Általános cél, hogy a makói fiatalok szubjektív biztonságérzete növekedjen, a makói ifjúság védelme, számukra értelmes szabadidős programok biztosítása, és a bűncselekmények megelőzése.	Makói Kistérség Közoktatási Feladat-ellátási, Intézményhálózat Működtetési és -fejlesztési Terve 2009-2015 évre	Előadások, rendezvények	Jegyző	2015. december 31.	Programok megvalósulása, dokumentálása (statisztika, jelenléti ív)	Helyi szakemberek bevonása, pályázati forrás	Csökken a Gyermekjóléti Szolgálatnál megjelenő, bűncselekményt elkövető vagy áldozattá váló fiatalok száma.
2	**Szünidei gyermekétkeztetés**	A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult	Az iskolai szünidő ideje alatt nem legyen éhező gyerek	Makói Kistérség Közoktatási Feladat-ellátási, Intézményhálózat	Szünidei étkeztetés megszervezése	Polgármester	2015. december 31.	Növekedjen az étkezésbe bevontak száma	Pályázati forrás, saját pénzügyi forrás, helyi szakemberek	Az étkezés folyamatos biztosítása

	gyerekeknek a száma magas.		Működtetési és -fejlesztési Terve 2009-2015 évre Költségvetési koncepció			bevonása		
III. A nők esélyegyenlősége								
1	**Nők a munka világában**	A munkanélküliek között magas a nők aránya	A nők munkaerő piacra történő visszaintegrálása, legalább napi 4 órában.	Makó Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája	Kapcsolatfelvétel célcsoporttal. Új munkahelyek felkutatása, ezen belül kapcsolatkialakítás a helyi és térségi munkaadókkal, képzők és a munkanélküliek közötti közvetítő szerep	Jegyző	2017. december 31.	Csökkenjen munkanélküli nők aránya	Szakemberek, pályázati források, tárgyi feltételek	A program folyamatos biztosításával
2	**Nők elleni és a családon belül erőszak visszaszorítása**	A nők elleni és a családon belüli erőszak rejtve marad	Csökkenjen a családon belüli és a nők elleni erőszak	Makó Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája	Tájékoztatók készítése, előadások, beszélgetések szervezése	Jegyző	2015. december 31.	Szemléletváltás a nők és a környezet részéről	Pályázati forrás, szakemberek, civil szervezetek bevonása, tárgyi feltételek biztosítása	A program folyamatos biztosításával
IV. Az idősek esélyegyenlősége										
1	**Hozd közel magadhoz a világot.**	Nagy az idősek informatikai lemaradása. Kevés az informatikai ismerettel rendelkező idős	Az idősek informatikai jártasságának növelése. Az idősek is ki tudják használni a számítástechnika által nyújtott lehetőségeket. Képesek legyenek önállóan eligazodni az internet világában	Makó Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció	Igények felmérése, rendelkezésre álló lehetőségek feltérképezése, tanfolyam szervezés és lebonyolítás	Jegyző	2015. december 31.	Informatikai jártasság megszerzése. Emelkedje a számítógépet használni tudó idősek száma (kérdőív)	Humánerőforrás, önkéntesek, tárgyi feltételek	Az információszerzés lehetőségének bővülése
2	**Járj közösségbe**	Idősek között magasabb a nők aránya. Emelkedik az egyszemélyes háztartások száma ennek következménye az elmagányosodás	Az idősek vegyék igénybe az önkormányzat által szervezett programokat, és a szociális szolgáltatás által nyújtott	Makó Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció	Tájékoztatók készítése. Programok szervezése, lebonyolítása. Önkéntesek felkutatása.. A szociális	Polgármester	2015. december 31.	A szociális szolgáltatások, különösen a nappali ellátás maximális kihasználtsággal működjön	Szakemberek, Anyagi erőforrás, Tárgyi erőforrás, Pályázat	Az elmagányosodás megelőzése

		lehetőségeket		szolgáltatásokról tájékoztatás, érdeklődés felkeltése.				
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége								
1	**Akadályok nélkül**	Az önkormányzati intézmények akadálymentesítés e csak részben megoldott.	Az önkormányzati intézmények teljes körű akadálymentesítése	Makó Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája	Adatgyűjtés, értékelés, tervezés, lebonyolítás, koordinálás, monitoring Polgármester	2020. december 31.	Kivitelezés dokumentumai	Szakemberek, pénzügyi forrás (saját forrás és pályázatok) Teljes körű akadálymentesítés
2	**Segíthetünk? Segítség nélkül önállóan**	Vakok és gyengénlátóknak, illetve siketek és nagyothallóknak szűk az információhoz való hozzáférés lehetősége.	A vakok és gyengénlátókhoz, illetve siketek és nagyothallókhoz is eljussanak az információk	Makó Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció	Igényfelmérés, informatikai programok keresése, informatikai alapismeretek bemutatása Polgármester	2014. december 31.	A program Statisztika, adatbázis	Informatikai szakember, önkéntes segítők, tárgyi feltételek A célcsoport rendszeresen kihasználja az önkormányzat által biztosított lehetőséget

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

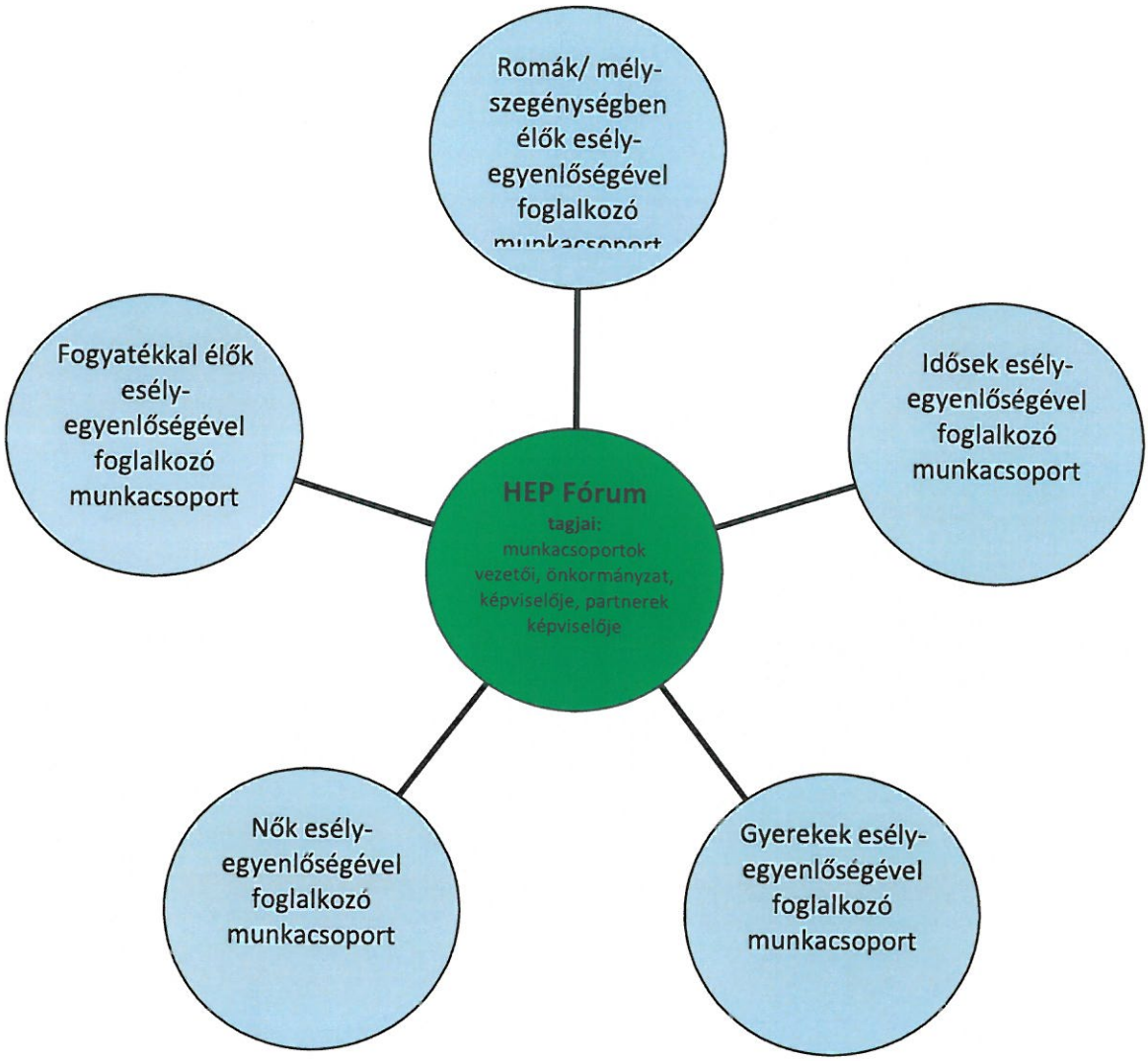
A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:
- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.
A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.
A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.
A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről jegyző felel.:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
    - Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
    - Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
    - Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
    - Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelősével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Makó város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

III. Ezt követően Makó város képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 296/2013. (VI.26.) MÖKT. határozatával elfogadta.

Makó, 2013. június 28.

Makó Város Önkormányzata 7.

Aláírás